VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

Apskričių valstybinėms mokesčių inspekcijoms

2025-12-15 Nr. RM-54710

DĖL PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESČIO ĮSTATYMO 28 STRAIPSNIO KOMENTARO PAKEITIMO IR PAPILDYMO

Siekdami užtikrinti sklandų mokesčių įstatymų įgyvendinimą, parengėme ir suderinome su Lietuvos bankų asociacija bei Lietuvos banku PVM įstatymo[1] 28 straipsnio apibendrinto paaiškinimo (komentaro) pakeitimą ir papildymą (toliau - komentaras). Komentare pateikti paaiškinimai aktualūs nuo 2026 m. sausio 1 d.

Šį atnaujintą komentarą galima rasti čia.

PRIDEDAMA:
1. Komentaras, 35 lapai;
2. Komentaro lyginamasis variantas, 36 lapai.

Viršininkė Edita Janušienė

[1] Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymas.

VMI VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA

Biudžetinė įstaiga,
Vasario 16-osios g. 14,
LT-01107 Vilnius

Tel. +370 5 2668 200,
El. p. vmi@vmi.lt,
www.vmi.lt
E. pristatymo dėžutės adresas 188659752

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre,
Kodas 188659752

<u>28 straipsnis</u>. Finansinės paslaugos

1. PVM neapmokestinamas paskolų teikimas, tarpininkavimo paslaugos dėl paskolos suteikimo, taip pat suteiktos paskolos priežiūra, jeigu ją vykdo tą paskolą suteikęs apmokestinamasis asmuo.

Komentaras

1. PVM neapmokestinamas atlygis, gautas už paskolų teikimą, neatsižvelgiant į tai, ar paskolą suteikęs asmuo yra bankas, kredito unija, įmonė, fizinis asmuo ar pan.

1 pavyzdys

Įmonė „A“, PVM mokėtoja, įmonei „B“, kuri nėra PVM mokėtoja, metams suteikė paskolą su 5 proc. metinėmis palūkanomis. Šiuo atveju įmonės „A“ už paskolos suteikimą gautam atlygiui – palūkanoms – taikoma PVM lengvata, t. y. įmonės „A“ gautos palūkanos PVM neapmokestinamos.

Mokestis, mokamas už išankstinį paskolos sugrąžinimą, PVM tikslais laikomas atlygiu už su paskolos teikimu susijusią paslaugą, kuri PVM neapmokestinama.

2 pavyzdys

Bankas „X“ fiziniam asmeniui suteikė paskolą 5 metų laikotarpiui. Paskolos sutartyje už paskolos grąžinimą prieš laiką numatytas nustatyto dydžio mokestis (tarkime, 0,5 proc. nuo grąžinamos sumos, bet ne mažiau nei 300 eurų). Praėjus 3 metams nuo paskolos sutarties pasirašymo (t. y. nepasibaigus paskolos sutarties galiojimui), fizinis asmuo sugrąžino bankui visą likusią paskolos sumą, tarkime, 25 000 eurų. Bankas „X“ fiziniam asmeniui papildomai apskaičiavo sumokėti 300 eurų, kuriais minimaliai kompensuos savo negautas pajamas.

Toks mokestis (300 eurų) negali būti laikomas netesybomis, nes iš banko gautas kreditas sugrąžintas, todėl ši suma savo esme laikoma atlygiu už pirmalaikio sutarties nutraukimo paslaugą.

Ši paslauga, kaip paslauga, susijusi su paskolos suteikimu, PVM neapmokestinama.

PVM lengvata taikoma ir verslo plano, susijusio su paskolos gavimu, įvertinimui, kai jį atlieka asmuo, su kuriuo deramasi dėl paskolos suteikimo, taip pat dokumentų, susijusių su paskolos suteikimu, parengimui bei išdavimui, pavyzdžiui: 1) pažymų, sutikimų, leidimų, patvirtinimų, kitų raštų susijusių su būsto kreditais ir kreditais įkeičiant turtą išdavimui; 2) pažymos dėl pakartotinio turto įkeitimo kitai paskolų teikimo įstaigai išdavimui; 3) banko sutikimui, susijusiam su įkeistu nekilnojamu turtu ir pan.

2. Tarpininkavimo paslaugos dėl paskolos suteikimo PVM neapmokestinamos. Tarpininkavimo paslaugomis laikomos paslaugos, kurių tikslas yra padaryti viską, kas būtina, kad dvi šalys sudarytų paskolos suteikimo sutartį (t. y. kai paslaugą teikiantis asmuo analizuoja kliento turtinę padėtį, jo finansinius poreikius, derasi dėl paskolos sąlygų, rengia sutarties pasiūlymą, atlygį (komisinius) gauna su sąlyga, kad jo surasti klientai pasirašys paskolos sutartį ir pan.).

Pavyzdys

Bendrovė „"A“ kreditus klientams teikia ne tiesiogiai, o per tarpininkaujančią įmonę „B“. Įmonė „B“ siūlo klientams sudaryti kredito sutartis su bendrove, klientus informuoja apie bendrovės teikiamas paslaugas, supažindina su teikiamo kredito sutarties sąlygomis, atlieka kliento mokumo įvertinimą, asmenybės nustatymą, rengia kredito sutartis ir pan., be to, įmonei „B“ mokamo atlygio (komisinių) dydis priklauso nuo klientams paskolintų sumų dydžio.

Tokiu atveju galima teigti, kad įmonė „B“ iš esmės daro viską kas būtina, kad dvi šalys – bendrovė ir klientas susitartų dėl kredito sutarties pasirašymo. Dėl to darytina išvada, kad įmonės

„B“ bendrovei „A“ teikiamos paslaugos atlieka tarpininkavimo paslaugoms būdingas ir esmines funkcijas. Todėl laikoma, kad įmonė „B“ bendrovei „A“ teikia tarpininkavimo dėl paskolos suteikimo paslaugas, kurios PVM neapmokestinamos.

3. PVM lengvata taikoma ir suteiktoms paskolos priežiūros paslaugoms tokiu atveju, jei paskolos priežiūrą vykdys tą paskolą suteikęs asmuo. Tokioms paslaugoms priskiriama:

3.1. suteiktų paskolų administravimas (įskaitant kliento finansinės būklės įvertinimą jau suteikus paskolą), priežiūra ir sutarties sąlygų keitimas bei kitos sutarties sąlygose numatytos paslaugos, susijusios su suteikta paskola, kai šias paslaugas teikia asmuo, kuris suteikė paskolą;

3.2. užtikrinimo priemonių, susijusių su paskola, ar kitų įsipareigojimų organizavimas, patikrinimas, įvertinimas, valdymas ir priežiūra, kai šias paslaugas teikia asmuo, kuris suteikia paskolą (pvz., draudimo administravimas, kai įkeistas turtas draudžiamas Banko iniciatyva, verslo klientui neapdraudus turto (bankas, siekdamas valdyti savo riziką, apdraudžia turtą ir papildomai paima mokestį), neapdrausto ilgiau negu 30 dienų įkeisto nekilnojamojo turto administravimas (kai klientas, fizinis asmuo neapdraudžia turto, bankas rašo klientui raštus, ragina klientą, kad apdraustų ir pan.).

Pavyzdys

Savivaldybė su komerciniu banku pasirašė lengvatinių paskolų, savivaldybės suteiktų per šį banką gyventojams gyvenamiesiems namams, butams statyti arba pirkti, priežiūros paslaugų teikimo sutartį, kurioje nustatyta, kad bankas, neatsakydamas už paskolų gavėjų prievolių įvykdymą, savivaldybės vardu ir sąskaita atlieka tokius veiksmus: iš paskolų gavėjų priima palūkanas bei grąžinamas paskolas ir perveda jas į savivaldybės nurodytą sąskaitą, primena paskolų gavėjams apie lengvatinių paskolų ir palūkanų mokėjimą, performina gyvenamųjų namų statybos bendrijų paskolas bendrijų nariams ir atlieka kitus veiksmus. Už šias paslaugas bankas iš savivaldybės ima nustatyto dydžio mokestį. Šiuo atveju bankas teikia savivaldybės suteiktų paskolų priežiūros paslaugas. Šios banko teikiamos paslaugos apmokestinamos taikant standartinį PVM tarifą, kadangi paskolas suteikė ne bankas, o savivaldybė.

4. Asmenys, PVM mokėtojai, pirkimo ir (arba) importo PVM, apskaičiuoto už įsigytas ir (arba) importuotas prekes ir (arba) paslaugas, skirtas PVM neapmokestinamam paslaugų teikimui, neturi teisės traukti į PVM atskaitą (žr. PVM įstatymo 58 straipsnio komentarą).

2. Jeigu kitaip nenustatyta 46 straipsnyje, PVM neapmokestinamas finansinių garantijų ir laidavimų teikimas, taip pat suteiktos finansinės garantijos ar laidavimo priežiūra, jeigu ją vykdo tą garantiją ar laidavimą suteikęs apmokestinamasis asmuo.

Komentaras

1. PVM neapmokestinamas atlygis, gautas už finansinių garantijų ir laidavimų suteikimą, nesvarbu, ar garantijas ir laidavimus suteikęs asmuo yra bankas, draudimo įmonė, fizinis asmuo ar pan.

Atkreipiame dėmesį, kad pagal Civilinio kodekso 6.90 ir 6.76 straipsnių nuostatas:

- garantija – tai vienašalis garanto įsipareigojimas garantijoje nurodyta suma visiškai ar iš dalies atsakyti kitam asmeniui - kreditoriui, jeigu asmuo - skolininkas prievolės neįvykdys ar ją įvykdys netinkamai, ir atlyginti kreditoriui nuostolius tam tikromis sąlygomis (skolininkui tapus nemokiam ir kitais atvejais);
- laidavimo sutartimi laiduotojas už atlyginimą ar neatlygintinai įsipareigoja atsakyti kito asmens kreditoriui, jeigu tas asmuo, už kurį laiduojama, neįvykdys visos ar dalies savo prievolės.

1 pavyzdys

UAB „A“ suteikė 70 procentų garantiją bankui dėl akcinei bendrovei „B“ teikiamos 7 mln. eurų paskolos žaliavoms, medžiagoms įsigyti. Už garantijos suteikimą UAB „A“ iš akcinės bendrovės „B“ ima nustatyto dydžio atlyginimą. Šiuo atveju gautas atlyginimas už garantijos suteikimo paslaugą, kuriai PVM įstatyme nustatyta PVM lengvata, PVM neapmokestinamas.

2 pavyzdys

Įmonė „A“ su banku sudarė įkeitimo sutartį. Pagal šią sutartį įmonė „A“ už atlygį įkeitė bankui dalį savo finansinio turto už kitą įmonę (skolininką). Pagal įkeitimo sutartį įkaito gavėjas (bankas) įgyja teisę nukreipti išieškojimą į įkeistą finansinį turtą, jei suėjus terminui skolininko prievolė nebus įvykdyta. Ar įmonės skolininkui teikiamos turto įkeitimo paslaugos apmokestinamos PVM?

Turto įkeitimas bankui, kaip ir garantijos bei laidavimo suteikimas, yra viena iš banko reikalavimų užtikrinimo priemonių, ir iš esmės atlieka garantijos ir laidavimo suteikimui būdingas funkcijas. Todėl turto bankui įkeitimo už kitą įmonę paslauga pagal savo pobūdį PVM tikslais gali būti laikoma finansine paslauga, kuri, vadovaujantis PVM įstatymo 28 straipsnio 2 dalies nuostatomis, PVM neapmokestinama.

2. Draudimo įmonių, bankų ar kitų kredito įstaigų tiesiogiai su prekių (išskyrus PVM neapmokestinamas prekes) eksportu susijusių finansinių garantijų ir laidavimų teikimo paslaugos apmokestinamas taikant 0 proc. PVM tarifą (žr. PVM įstatymo 46 straipsnio komentarą).

3. PVM neapmokestinamos suteiktos finansinės garantijos ar laidavimo priežiūros paslaugos tokiu atveju, jei finansinės garantijos ar laidavimo priežiūros paskolų priežiūrą vykdys tą laidavimą ar garantiją suteikęs asmuo. Prie tokių paslaugų priskiriama:

3.1. pareiškėjo prašymo dėl finansinių laidavimų ir garantijų suteikimo, susijusio su paskolos gavimu, įvertinimas;

3.2. užtikrinimo priemonių, susijusių su finansinėmis garantijomis ir laidavimais, organizavimas, patikrinimas, įvertinimas, valdymas ir priežiūra;

3.3. finansinių garantijų ir laidavimų administravimas, sutarties sąlygų peržiūrėjimas ir keitimas;

3.4. mokėjimų pagal finansines garantijas ir laidavimus vykdymas ir pan.

Pavyzdys

UAB „A“, suteikęs akcinei bendrovei „B“ garantiją bankui dėl suteiktos paskolos, vykdo suteiktos garantijos priežiūros paslaugą. Šiuo atveju bendrovė teikia PVM neapmokestinamą garantijos priežiūros paslaugą.

4. Asmenys, PVM mokėtojai, pirkimo ir (arba) importo PVM, apskaičiuoto už įsigytas ir (arba) importuotas prekes ir (arba) paslaugas, skirtas PVM neapmokestinamam paslaugų teikimui, neturi teisės traukti į PVM atskaitą (žr. PVM įstatymo 58 straipsnio komentarą).

3. PVM neapmokestinamos indėlių ir kitų grąžintinų lėšų priėmimo ir tvarkymo paslaugos, atsiskaitymų tarp bankų ir (arba) kitų kredito įstaigų įskaitymas (kliringas), taip pat kitos su atsiskaitymų organizavimu susijusios paslaugos, pinigų pervedimas, atsiskaitymo negrynaisiais pinigais organizavimas (įskaitant mokėjimo kortelių ir kitų mokėjimo priemonių išleidimą, jų turėtojų aptarnavimo paslaugas ir operacijų su jomis atlikimą), akredityvų išleidimas ir susijusios su jais operacijos, o taip pat sandoriai dėl skolų ir skolinių pasižadėjimų. Šios dalies nuostatos netaikomos skolų išieškojimo paslaugoms, taip pat finansuotojo paslaugoms, teikiamoms pagal faktoringo sutartį.

Komentaras

1. Remiantis ESTT praktika (bylos C- 2/95 *Sparekassernes Datacenter (SDC*); C-235/00 *CSC Financial Services Limited*; C-29/08 *Skatteverket;* C-350/10 *Nordea Pankki Suomi Oyj ir kt.*) su atsiskaitymais (pinigų pervedimu) susijusios paslaugos PVM tikslais laikomos finansinėmis paslaugomis tokiais atvejais, kai šios paslaugos yra esminės atsiskaitymo (pinigų pervedimo) funkcijai atlikti ir įtakoja teisinių ir finansinių sąlygų pasikeitimus, t. y. tokios paslaugos, kurios įgalina sukurti, pakeisti ar panaikinti sandorio šalių teises ir / ar pareigas (būdas, kuriuo paslauga teikiama (elektroniniu, automatiniu ar rankiniu) neturi įtakos priskyrimui finansinei paslaugai.

Vien fizinio, techninio, administracinio ar panašaus pobūdžio paslaugų teikimas, nekeičiantis finansinio sandorio teisinės ar finansinės padėties, nelaikomas finansinių paslaugų teikimu.

Nustatant paslaugos pobūdį, svarbu nustatyti paslaugos teikėjo atsakomybę prieš paslaugos gavėją, t. y., svarbu nustatyti, ar ši atsakomybė yra tik dėl techninių dalykų, ar dėl teisinių bei finansinių sąlygų. ESTT taip pat yra pažymėjęs (bylos C - 2/95 *Sparekassernes Datacenter (SDC*); C-350/10 *Nordea Pankki Suomi Oyj*), jog vien tik faktas, kad atitinkamas elementas yra būtinas atsiskaitymo (pinigų pervedimo) funkcijai atlikti nereiškia, kad toks elementas gali būti laikomas išimtimi ir neapmokestinamas PVM.

PVM įstatymo 28 straipsnio 3 dalyje nurodytoms paslaugoms priskiriama:

1.1. klientų sąskaitų atidarymas, uždarymas, tvarkymas ir priežiūra;

1.2. grynųjų pinigų išdavimas, priėmimas bei įskaitymas į sąskaitas;

1.3. sandoriai dėl skolų ir skolinių pasižadėjimų, įskaitant derybas dėl jų ir šių paslaugų dokumentų parengimą bei priėmimą;

1.4. banko kortelių ir kitų atsiskaitymo negrynaisiais pinigais mokėjimo priemonių išleidimas, organizavimas, jų turėtojų aptarnavimo paslaugos ir operacijų su jomis atlikimas;

1.5. akredityvų, čekių, vekselių ir kitų mokėjimo dokumentų išleidimas ir su jais susijusios operacijos bei kitos pasaugos, kurios, vadovaujantis aukščiau išdėstytu, PVM tikslais laikytinos finansinėmis paslaugomis.

Be to, žemiau pateikiamas dažnai pasitaikančių paslaugų, kurioms taikoma PVM įstatymo 28 straipsnio 3 dalyje nustatyta lengvata, sąrašas. Tačiau tam kad įvertinti, ar paslauga priskiriama / nepriskiriama finansinėms paslaugoms, nepakanka atsižvelgti vien į paslaugos pavadinimą, bet kiekvienu atveju būtina suprasti paslaugos esmę. Tai galima padaryti atlikus išsamią paslaugos turinio analizę - vertinant išsamų paslaugų aprašymą sutartyje, paslaugos teikimo faktines aplinkybes, sandorio šalis ir kita. Paslauga bus laikoma finansine paslauga, jeigu ji savo turiniu atitiks finansinėms paslaugoms taikomus kriterijus.

Dažnai pasitaikančių paslaugų, kurios PVM tikslais laikomos / nelaikomos finansinėmis sąrašas (sąrašas nėra baigtinis)

Paslaugos pavadinimas	Argumentai	Finansinė (Taip) / Nefinansinė (Ne)
1. „Gateway“ paslaugos: Gateway - tai bankų automatinis elektroninių duomenų perdavimo kanalas, kuriuo klientai (įmonės) gali atlikti operacijas, pasinaudodami duomenų rinkmenomis. Iš esmės „Gateway“ kanalas naudojamas dviem pagrindiniams tikslams: 1. Didelio kiekio ir apimties mokėjimams atlikti (pvz., valstybinė institucija naudodamasi „Gateway“ paslauga vienu metu atlieka tūkstančius pervedimų savo klientams), kurių interneto banke padaryti neįmanoma dėl per	Abiem atvejais (tiek mokėjimų, tiek prieigos prie sąskaitų suteikimo) mokėjimo paslaugų teikėjų teikiamos paslaugos per	Taip

didelės sistemos apkrovos. Atitinkamai, klientams, kurie integruoja savo apskaitos sistemas mokėjimams atlikti, pagrindinis naudojimosi tikslas yra mokėjimų paslaugos, jų mokami mokesčiai atitinkamai siejami su mokėjimo paslaugų naudojimųsi ir jų apimtimi. 2. „Gateway“ kanalu klientai naudojasi, kad galėtų valdyti savo turimas sąskaitas, t. y. „Gateway“ paslauga dažniausiai naudojasi įmonės, įstaigos, kurios savo apskaitos sistemas yra integravę su bankų sistemomis. Tokiu būdu įmonės gauna ne tik teisės aktais privalomą informaciją apie įvykdytus ir gautus mokėjimus, bet gauna prieigą prie savo sąskaitų, o tai įgalina įmones atlikti finansines operacijas. Tai nėra vien tik techninė informacijos apie sąskaitas paslauga, bet kompleksiška, griežtai reguliuojama sąsaja ryšiams tarp mokėjimo paslaugų teikėjo ir gavėjo. Abi aukščiau minimos paslaugos, kaip mokėjimo paslaugos yra apibrėžtos Mokėjimo paslaugų (PSD2) direktyvoje bei Mokėjimų įstatyme. Mokėjimų operacijoms taikomi atskiri įkainiai: 1.1. sutarties pasirašymo mokestis; 1.2. mėnesinis palaikymo mokestis (t. y. kas mėnesį mokamas mokestis į kurio kainą įeina tam tikras operacijų (pvz., išrašų) skaičius); 1.3. palaikymo mokestis už sąskaitų kituose bankuose administravimą; 1.4. palaikymo mokestis už mokėjimo nuorodų formavimo galimybę; 1.5 mokestis už informacinių pranešimų siuntimą, mokėjimo nuorodų formavimą, išrašo išsiuntimą; 1.6. autorizacijos (pasirašymo) funkcija – tai galimybė klientui elektroniniu parašu pasirašyti mokėjimo nurodymų bylas, naudojantis banko siūlomu sprendimu per „Gateway“ sąsają. Mokama už kiekvieną parašą.	„Gateway“ kanalą laikytinos su atsiskaitymų organizavimu susijusiomis paslaugomis, kurios PVM tikslais laikomos finansinėmis paslaugomis. 1.1-1.6 punktuose nurodyti mokesčiai iš esmės yra atlygis už-paslaugas, susijusias su atsiskaitymų organizavimu.	Taip
2. Interneto bankas - banko paslauga, kuria naudodamasis klientas gali atlikti operacijas internetu, prisijungęs banko nurodytu interneto adresu. Pagrindinės interneto banko operacijos: • atlikti mokėjimus; • sudaryti banko leidžiamas sutartis, pavyzdžiui indėlio sutartis, su mokėjimo paslaugomis susijusias sutartis ir pan.; • prekiauti vertybiniais popieriais;	Pagrindinis interneto banko paslaugų tikslas – įgalinti banko klientus naudotis bankų teikiamomis finansinėmis paslaugomis, interneto banko paslaugos dėka yra atliekamos finansinės operacijos, keičiama sandorio šalių teisinė ir finansinė padėtis,	Taip

• sužinoti informaciją apie sąskaitoje atliktas operacijas ir lėšų likutį; • pateikti prašymus, pranešimus ir dokumentus ar jų kopijas; • nustatyti, keisti mokėjimų, grynųjų pinigų išėmimo limitus ir pan. Šioms paslaugoms nustatyti įkainiai: 1) sutarties pasirašymo mokestis; 2) mėnesinis palaikymo mokestis; 3) interneto banko sutarties pakeitimai, atlikti banko darbuotojo; 4) įgalioto asmens priskyrimas prie sąskaitos (-ų) valdymo pagal notaro patvirtintą įgaliojimą; 5) asmens, turinčio teisę valdyti banko sąskaitą (as), keitimas, priskyrimas ir naikinimas klientų aptarnavimo padalinyje; 6) juridinio asmens teisinio statuso įregistravimas ir bankroto administratoriaus priskyrimas prie sąskaitos valdymo.	todėl internetinės bankininkystės paslaugos laikomos finansinėmis paslaugomis. Šioms paslaugoms nustatyti įkainiai yra gautinas atlygis už teikiamas finansines, PVM neapmokestinamas paslaugas.	
3. Sąskaitos informacijos siuntimo SWIFT kanalu paslauga. Ši paslauga yra analogiška interneto banko ar „Gateway“ kanalu teikiamoms paslaugoms, kurios yra apibrėžtos Mokėjimų įstatyme, skiriasi tik informacijos perdavimo kanalas, kuriuo bankas klientui pateikia ne tik teisės aktų nustatyta tvarka privalomą informaciją apie įvykdytus ir gautus mokėjimus, bet ir suteikia prieigą prie kliento mokėjimo sąskaitos informacijos, įskaitant ir galimybę pateikti mokėjimo nurodymus. SWIFT kanalu bankas persiunčia kliento mokėjimo sąskaitos informaciją į kitą, kliento pasirinktą banką, naudodamas standartinius MT940 (kliento sąskaitos išrašas), MT941 (kliento sąskaitos tarpinis pranešimas) ir/arba MT942 (sąskaitos sandorių santraukos pranešimas) pranešimus. Klientas, prisijungęs prie savo interneto banko kitame banke, gali inicijuoti minėtus MT940/941/942 pranešimus ir taip gauti prieigą prie savo (ar įmonių grupės) sąskaitų. Sąskaitos informacijos pateikimo per SWIFT kanalą paslauga dažniausiai naudojasi tarptautinės įmonės, kurios dėl įvairių priežasčių nesinaudoja interneto banku ar „Gateway“ paslauga. Klientas, tik turėdamas informaciją apie banko sąskaitoje esančias lėšas, gali inicijuoti mokėjimus, kurie taip pat gali būti atliekami remiantis SWIFT kanalo standartizuotu pranešimu (MT101).	Sąskaitos informacijos teikimo paslaugos per SWIFT kanalą (naudojant pranešimus MT940/MT941/MT942) nėra vien techninio ar administracinio pobūdžio paslauga, bet dar vienas ryšio kanalas tarp mokėjimo paslaugų teikėjo ir gavėjo, suteikiantis prieigą prie mokėjimo sąskaitų (pvz. naudojantis lėšų koncentravimo paslauga (ang. cash pool)). SWIFT pranešimas turi esminę reikšmę mokėjimo nurodymo įvykdymui, nes atitinkamam mokėjimo paslaugų teikėjui gavus SWIFT pranešimų patvirtinimus, atitinkamame pranešime nurodytas sandoris tampa neatšaukiamas. Šios paslaugos laikytinos su atsiskaitymų organizavimu susijusiomis paslaugomis, kurios PVM tikslais laikomos finansinėmis paslaugomis.	Taip
4. Identifikavimo kodų nustatymo priemonės: 4.1. PIN generatoriaus išdavimas / keitimas - už atlygį išduodamas / keičiamas PIN generatorius	PIN generatorius nėra parduodamas / keičiamas	Taip

PIN generatoriaus išdavimo mokestis gali būti įtrauktas į minimalų paslaugų planą, kuris atitinka Lietuvos banko patvirtintą pagrindinės mokėjimo sąskaitos paslaugą sudarančių paslaugų rinkinį.	atskirai be el. bankininkystės sutarties, be jo negalima suformuoti bankinės operacijos. PIN generatoriaus išdavimas / keitimas nėra savarankiška paslauga, ji laikytina paslauga, susijusi su atsiskaitymų organizavimu.	
4.2. PIN generatoriaus siuntimas kurjerių paštu.	Klientas turi galimybę pasirinkti – atsiimti generatorių pats, ar naudotis teikiama banko generatoriaus siuntimo paslauga. Ši paslauga yra savarankiška bei techninio pobūdžio.	Ne
4.3. PIN generatoriaus atblokavimas klientų konsultavimo centruose arba telefonu.	Techninio pobūdžio paslauga.	Ne
5. Įmokų surinkimo paslauga skirta įmonėms, kurios reguliariai gauna mokėjimus už savo teikiamas paslaugas, pvz., komunalines. Yra sukuriama speciali įmokų mokėjimo nurodymo forma, kurioje mokėtojas turi užpildyti visus įmonei reikalingus mokėjimo nurodymo rekvizitus (nurodyti mokėtojo kodą, įmokos kodą, skaitiklių rodmenis ir pan.). Paslaugos teikėjas užtikrina, kad mokėjimo nurodymo duomenys atitiks įmonės taikomas taisykles (pvz., gali būti tikrinamas įvesto mokėtojo kodo ilgis ir pan.) ir bus perduodami įmonei struktūrizuotai ir tiksliai, laikantis techninio standarto. Tai leidžia įmonei automatizuoti įmokų apskaitą ir sumažinti klaidų tikimybę. Įmokų mokėtojams atlikti mokėjimą per šią formą yra paprasčiau, nes nereikia įvesti lėšų gavėjo pavadinimo, banko sąskaitos numerio ir kai kurių kitų mokėjimo nurodymo rekvizitų. Už šias paslaugas nustatyti įkainiai: 1) sutarties pasirašymo mokestis; 2) sutarties sąlygų keitimo mokestis; 3) mėnesinis palaikymo mokestis; 4) mokestis už įmokų surinkimą ir administravimą; 5) mokestis už įmokų duomenų tikrinimą.	1) Kai įmokų surinkimo veikla apsiriboja tik techniniu duomenų apdorojimu, tai tokia paslauga PVM tikslais laikoma techninio pobūdžio, nefinansine paslauga. 2) Kai teikiant įmokų surinkimo paslaugą, jos teikėjas ne tik sukuria specialią įmokų mokėjimo nurodymo formą, bet ir priima lėšas iš mokėtojų, perveda jas į gavėjo sąskaitą / inicijuoja mokėjimus mokėtojo vardu, tai tokia paslauga PVM tikslais laikoma nesavarankiška paslauga, o pagrindinės – pinigų pervedimo paslaugos elementu ir todėl yra PVM neapmokestinama.	Ne Taip
6. E. sąskaitų pateikimas ir apmokėjimas. Tai elektroniniu būdu siunčiamos ir pateikiamos įmonių sąskaitos jų klientams. Klientai gali jas apmokėti automatiniu būdu arba savarankiškai įprastu būdu. Už šią paslaugą taikomi įkainiai:		Ne

6.1. E. sąskaitos pateikimo paslaugos įkainiai taikomi lėšų gavėjui: • Sutarties sudarymas; • Sutarties sąlygų pakeitimas; • Sutarties administravimas; • Elektroninių sąskaitų bylų atšaukimas; •Individualaus dizaino elektroninės sąskaitos kūrimas / keitimas.	E. sąskaitos pateikimo mokėtojui paslauga iš esmės yra techninio pobūdžio, todėl nelaikoma finansine paslauga.	
6.2. E. sąskaitos apmokėjimas. Mokestis taikomas mokėtojui už atliktą pinigų pervedimą priklausomai nuo mokėjimo atlikimo būdo (automatiniu būdu, vienkartinis pervedimas).	E. sąskaitos apmokėjimo paslauga yra esminė atsiskaitymo funkcijai atlikti ir PVM tikslais laikoma finansine paslauga.	Taip
7. Dokumentiniai akredityvai - vienas iš saugiausių tarptautinės prekybos atsiskaitymo būdų, kuriame pirkėjo bankas įsipareigoja sumokėti pardavėjui už prekes, jei šis per savo banką pateiks visus reikalaujamus dokumentus, atitinkančius akredityvo sąlygas. Akredityvo procesas susideda iš šių stadijų: • sutarties sudarymas - šalys susitaria naudoti akredityvą; • akredityvo aplikacija - pirkėjas kreipiasi į banką; • akredityvo išdavimas - bankas išduoda akredityvą; • pranešimas - pranešantis bankas informuoja pardavėją; • prekių išsiuntimas - pardavėjas išsiunčia prekes; • dokumentų pateikimas - pardavėjas pateikia dokumentus; • dokumentų tikrinimas - bankas tikrina atitiktį; • mokėjimas - bankas moka pardavėjui; • dokumentų perdavimas - pirkėjas gauna dokumentus. Bankai (atstovaudami pirkėją ar pardavėją) teikiant dokumentinio akredityvo paslaugas, kainodarą skirsto pagal atskirus paslaugos elementus, pvz.: • akredityvo išleidimas; • dokumentų priėmimas / tikrinimas ir / arba mokėjimas pagal dokumentus; • atidėto mokėjimo vykdymas; • akredityvo nepanaudojimas; • akredityvo pranešimas; • sąlygų pakeitimo pranešimas; • dokumentų apmokėjimas nesuėjus terminui; • akredityvo tvirtinimas; • akredityvo pervedimas; • paklausimo ar informacijos apie akredityvą parengimas kliento prašymu;	Visi dokumentinio akredityvo paslaugos teikimo elementai neturi savarankiško tikslo ir yra išskaidyti tik dėl kainodaros tikslų. Šios paslaugos PVM tikslais laikomos finansinėmis akredityvų išleidimo bei su jais susijusiomis paslaugomis.	Taip

• akredityvo projekto ar sandorio struktūros parengimas; • dokumentų tvarkymas ir išsiuntimas kurjerio paštu Lietuvoje / į užsienį; • paklausimo ar informacijos apie akredityvą parengimas kliento prašymu; • akredityvo projekto ar sandorio struktūros parengimas; • dokumentų tvarkymas ir išsiuntimas kurjerio paštu Lietuvoje / į užsienį.		
8. Dokumentinis inkaso yra finansinis instrumentas, kuriame pardavėjas (eksportuotojas) pateikia dokumentus savo bankui, bankas perduoda dokumentus pirkėjo bankui užsienio šalyje, pirkėjas gauna dokumentus tik sumokėjęs arba priėmęs mokėjimo įsipareigojimą. Dokumentinio inkaso proceso eiga: • sutarties sudarymas - pardavėjas ir pirkėjas susitaria dėl dokumentinio inkaso; • prekių išsiuntimas - pardavėjas išsiunčia prekes; • dokumentų pateikimas - pardavėjas pateikia dokumentus savo bankui; • dokumentų perdavimas - bankas siunčia dokumentus pirkėjo bankui; • mokėjimas / priėmimas - pirkėjas moka arba priima vekselį; • dokumentų perdavimas - pirkėjas gauna dokumentus ir gali atsiimti prekes. Bankai, teikdami dokumentinio inkaso paslaugas, kainodarą skirsto pagal atskirus paslaugos elementus, pvz.: • dokumentų ir vekselių apmokėjimas / inkasavimas ar įteikimas be apmokėjimo; • inkaso instrukcijų pakeitimo pranešimas; • dokumentų saugojimas, jei neapmokama ar neakceptuojama per 15 dienų nuo pranešimo klientui apie jų gavimą dienos; • dokumentų saugojimas, jei neapmokama per 15 dienų nuo apmokėjimo termino pabaigos; • akceptuotų vekselių saugojimas iki apmokėjimo; • paklausimo ar informacijos parengimas kliento prašymu; • dokumentų parengimas ir išsiuntimas kurjerių paštu Lietuvoje / į užsienį.	Visi dokumentinio inkaso paslaugos teikimo elementai neturi savarankiško tikslo ir yra išskaidyti tik dėl kainodaros tikslų, todėl visos dokumentinio inkaso paslaugos, kaip su atsiskaitymų organizavimu susijusios paslaugos, PVM tikslais laikomos finansinėmis paslaugomis.	Taip
9. Mokėjimo kortelių siuntimas arba atsiėmimas. Mokėjimo kortelių atsiėmimui dažniausiai yra taikomas atskiras įkainis priklausomai nuo kortelių atsiėmimo būdo: • kortelės siuntimas paštu Lietuvoje;	1) Kai į banko paslaugų paketą, kurį sudaro iš esmės banko teikiamos finansinės paslaugos, yra įtrauktos ir mokėjimo kortelės siuntimo	Taip

• kortelės siuntimas paštu į užsienį; • kortelės siuntimas į paštomatą; • kortelės siuntimas kurjeriu Lietuvoje; • kortelės siuntimas kurjeriu į užsienį; • kortelės išdavimas banko skyriuje.	arba atsiėmimo paslaugos, tai PVM tikslais laikoma, kad mokėjimo kortelės siuntimo arba atsiėmimo paslaugos nėra savarankiškos ir todėl PVM tikslais laikoma, kad suteikta viena finansinė paslauga. 2) Kai mokėjimo k**ortelės pristatymo ar atsiėmimo paslaugos** nėra įtrauktos į banko paslaugų paketą, kurį sudaro iš esmės banko teikiamos finansinės paslaugos, tai PVM tikslais **laikoma, kad šios paslaugos yra savarankiškos, techninio pobūdžio ir PVM tikslais nelaikomos finansinėmis paslaugomis.**	Ne
10. Dokumento apie atliktą operaciją mokėjimo kortele kopijos gavimas, jei atsiskaityta Lietuvoje. Mokestis taikomas, jei kortelės turėtojas pageidauja gauti mokėjimo operaciją kortele liudijančius dokumentus, o juos gavus paaiškėja, kad juose yra kortelės turėtojo parašas ar kiti duomenys, įrodantys, kad kortelės turėtojas atsiskaitė kortele.	Techninė paslauga, nekeičianti sandorio šalių teisinės ir ekonominės situacijos.	Ne
11. Banko pranešimai SMS žinutėmis. SMS žinučių paslauga, kuria naudodamasis klientas gauna informaciją apie nustatytus pranešimus mobiliuoju telefonu SMS žinutėmis. Klientas pasirenka įvykius (įskaitymai, nurašymai, neįvykdyti mokėjimai ir kt.) apie kuriuos yra siunčiami pranešimai.	Techninė paslauga, nekeičianti sandorio šalių teisinės ir ekonominės situacijos.	Ne
12. Banko patvirtinimo apie tarptautinį pinigų pervedimą parengimas.	Techninė paslauga, nekeičianti sandorio šalių teisinės ir ekonominės situacijos.	Ne
13. Pinigų pervedimo atšaukimas ar tikslinimo administravimas. Klientas gali prašyti atšaukti pinigų pervedimą ir priklausomai nuo to ar pinigai pervesti banko viduje, ar į kitus bankus, klientas moka už pinigų atšaukimo administravimą banko nustatytą įkainį bei kompensuoja lėšų gavėjo banko mokesčius. Mokestis taikomas neatsižvelgiant į tai, ar lėšos buvo grąžintos. Klientas gali prašyti patikslinti tarptautinio mokėjimo duomenis. Jei pranešimas išsiųstas iš banko, tai klientas moka	Paslauga susijusi su pinigų pervedimu ir neturi savarankiško tikslo, todėl laikoma finansine paslauga.	Taip

banko nustatytą mokestį bei kompensuoja lėšų gavėjo banko mokesčius. Mokestis taikomas neatsižvelgiant į tai, ar mokėjimo nurodymo duomenis pavyko patikslinti.		
14. Banko sąskaitos išrašų parengimas. Banko sąskaitos išrašo išsiuntimas paštu.	Techninė paslauga, nekeičianti sandorio šalių teisinės ir ekonominės situacijos.	Ne
15. Mokėjimo dokumentų patvirtinimas banke. Įkainis taikomas už kliento atskirai atliktų mokėjimų patvirtinimą.	Techninė paslauga, nekeičianti sandorio šalių teisinės ir ekonominės situacijos.	Ne
16. Banko pažymų parengimas: • apie banko sąskaitos likučius, buvimą banko klientu, sąskaitų uždarymą; • apie terminuotuosius indėlius, vertybinius popierius, apribojimus, įsipareigojimus ir kt.; • pažymos kliento auditoriui parengimas; • klientų rekvizitų patvirtinimas.	Techninė paslauga, nekeičianti sandorio šalių teisinės ir ekonominės situacijos.	Ne
17. Neaktyvių sąskaitų / kortelių administravimas: • neaktyvios kliento sąskaitos arba sąskaitos, su kuria nesusieta aktyvi kortelė (pradedant nuo antrųjų metų po kortelės galiojimo pabaigos) administravimas ir priežiūra; •kliento, su kuriuo buvo nutrauktas bendradarbiavimas, mėnesinis lėšų administravimo komisinis mokestis; • teigiamo likučio administravimas paskutinės sąskaitos uždarymo atveju.	Neaktyvios mokėjimo kortelės arba sąskaitos be kortelės administravimas ir priežiūra yra prilyginama aktyvių mokėjimo kortelių bei sąskaitų administravimo ir priežiūros paslaugoms, todėl jos PVM tikslais laikomos finansinėmis paslaugomis.	Taip
18. Kortelės standartinių išgryninimo ar atsiskaitymo operacijų limitų keitimas fiziniuose ar nuotoliniuose klientų aptarnavimo centruose.	Kortelės standartinių išgryninimo ar atsiskaitymo operacijų limitų keitimas PVM tikslais laikoma paslauga, susijusi su banko kortelių turėtojų aptarnavimu ir laikoma finansine paslauga.	Taip
19. PIN priminimo užsakymas klientų konsultavimo centre arba susisiekus su klientų konsultavimo centru telefonu, ar laišku interneto banke.	PIN priminimas PVM tikslais laikoma paslauga, susijusi su banko kortelių turėtojų aptarnavimu ir laikoma finansine paslauga.	Taip
20. „Bridge“ paslaugos: tai įmonės ar jų grupės banko sąskaitų valdymo paslauga, suteikianti galimybę atlikti vidinius, vietinius ir tarptautinius pavedimus, atlikti darbo užmokesčio pavedimus, stebėti ir valdyti įmonės ar jų grupės sąskaitas, importuoti mokėjimų bylas, eksportuoti sąskaitų išrašus ir ataskaitas.	„Bridge“ paslauga yra pirmiausia orientuota į įvairių mokėjimų efektyvesnį vykdymą bei finansų valdymą. Tai yra alternatyva elektroninės bankininkystės paslaugai verslo klientams. Šios paslaugos dėka paprasčiau	Taip

Paslaugos įkainiai: 1) mėnesinis administravimo mokestis; 2) mėnesinis administravimo mokestis už kiekvienos papildomos Grupės įmonės prijungimą; 3) fizinio prieigos rakto išdavimas arba pakeitimas; 4) banko darbuotojo „Bridge“ vartotojo nustatymų keitimas (pvz., vartotojo registravimas, limitai).	bei greičiau atliekamos finansinės operacijos, ypač labai dideli vienarūšių operacijų kiekiai jas grupuojant. Vykdant mokėjimus yra keičiama sandorio šalių teisinė ir finansinė padėtis, todėl „Bridge“ paslauga PVM tikslais laikoma finansine paslauga.	
21. Mokėjimo inicijavimo paslaugos, kai mokėjimo paslaugų vartotojo prašymu mokėjimo nurodymas inicijuojamas iš mokėjimo sąskaitos, atidarytos kito mokėjimo paslaugų teikėjo įstaigoje. Tai Mokėjimų įstatyme nustatyta mokėjimo paslauga. Paslaugos įkainiai: 1) mokestis už mokėjimų inicijavimo operacijas; 2) mokestis už lėšų grąžinimo operacijas; 3) mokestis už kiekvieno banko kliento identifikavimą.	Mokėjimo inicijavimo paslaugų teikėjas prisiima atsakomybę už sandorio šaliu teisinės ir finansinės padėties pasikeitimus ir mokėjimo inicijavimo paslauga keičia sandorio šalių teisinę ir finansinę padėtį, dėl to šios paslaugos laikomos finansinėmis paslaugomis.	Taip

1 pavyzdys

Klientas, norėdamas pasinaudoti banko teikiama elektroninės bankininkystės (toliau - e-bankas) paslauga, privalo pasirašyti sutartį ir sumokėti e-banko slaptažodžių generatoriaus komisinį mokestį (slaptažodžių generatorius be elektroninės bankininkystės paslaugų sutarties neparduodamas). Slaptažodžių generatorius yra kaip organizacinė priemonė norint atlikti internetu įvairias bankines operacijas susijusias su atsiskaitymais negrynais pinigais.

Klientai, norėdami prisijungti ir atlikti bet kokią bankinę operaciją, privalo kiekvienos operacijos įvykdymo metu patvirtinti savo ketinimus slaptažodžiu, kurį kiekvieną kartą suformuoja slaptažodžių generatorius.

Ar e–banko slaptažodžių generatoriaus suteikimo paslauga gali būti laikoma finansine, PVM neapmokestinama paslauga?

Kadangi slaptažodžių generatorius nėra atskirai parduodamas nuo elektroninės bankininkystės paslaugų sutarties, be to, be jo negalima suformuoti bankinės operacijos, todėl e–banko slaptažodžių generatoriaus suteikimo paslauga PVM tikslais laikoma su atsiskaitymų organizavimu susijusia paslauga ir dėl to jai gali būti taikoma PVM įstatymo 28 straipsnio 3 dalyje nustatyta lengvata.

2 pavyzdys

UAB „X“ komunalinių paslaugų teikėjams ir jų vartotojams (gyventojams) teikia tokias paslaugas:

1) komunalinių paslaugų teikėjams:

a) „bendros sąskaitos“ suformavimo paslaugą, kurios esmę sudaro duomenų apie komunalines paslaugas surinkimas iš šių paslaugų teikėjų, jų apjungimas į vieną pagal kiekvieną gyventoją, atspausdinimas ir įteikimas vartotojui,

b) piniginių įmokų pagal vieną sąskaitą surinkimas ir pervedimas paslaugų teikėjui, teikėjui priimtų pinigų administravimas ir pan.

2) *komunalinių paslaugų vartotojams* teikia „bendros sąskaitos“ paslaugą, kuri apima sąskaitų už komunalines paslaugas surinkimą iš komunalinių paslaugų teikėjų, sąskaitų apjungimą į vieną sąskaitą, vienos sąskaitos pateikimą komunalinių paslaugų vartotojui, vartotojų skaitiklių

rodmenų surinkimą ir perdavimą komunalinių paslaugų teikėjams, priimtų piniginių įmokų pervedimą paslaugų teikėjams, ataskaitų komunalinių paslaugų teikėjams teikimą ir pan. Atlygio, kurį bendrovei moka komunalinių paslaugų vartotojai, dydis priklauso nuo komunalinių paslaugų teikėjų, kurių mokėjimai įtraukiami į vieną sąskaitą skaičiaus, ir komunalinių paslaugų vartotojo pasirinkto vienos sąskaitos gavimo būdo, t. y. vartotojas moka papildomą mokestį už „popierinės“ sąskaitos pateikimą (šis mokestis nemokamas, kai sąskaita vartotojui, jo pageidavimu, pateikiama elektroniniu paštu). Įmokas už komunalines paslaugas pagal UAB „X“ suformuotą „bendrą sąskaitą“ priima įmonė B.

Ar šios UAB „X“ komunalinių paslaugų teikėjams ir vartotojams teikiamos paslaugos PVM tikslais gali būti laikomos finansinėmis paslaugomis?

1) kai paslaugas bendrovė teikia komunalinių paslaugų teikėjams

„Bendros sąskaitos“ suformavimo paslauga iš esmės yra techninio pobūdžio, ji negali įtakoti finansinių sąlygų pasikeitimo ir todėl ši paslauga turi būti apmokestinama PVM taikant standartinį PVM tarifą.

Piniginių įmokų pagal bendrą sąskaitą surinkimo ir pervedimo paslaugų teikėjui ir šių įmokų administravimo paslauga PVM tikslais laikoma finansine paslauga ir PVM neapmokestinama.

2) kai paslaugas bendrovė teikia komunalinių paslaugų vartotojams „bendros sąskaitos“ paslaugą

UAB „X“ komunalinių paslaugų vartotojams teikiama „bendros sąskaitos“ paslauga susideda iš keleto elementų, kurie yra glaudžiai susiję, neturi savarankiško tikslo ir dėl to, remiantis ESTT praktika (bylos C-230/87, C-349/96, C-98/05, C-41/04, C-251/05, C-175/09 ir kt.), PVM tikslais laikoma, kad sudaromas vienas sandoris. Pagrindinis šio sandorio tikslas yra paruošti vartotojui vieną sąskaitą, pagal kurią jis galėtų sumokėti įmokas už jam suteiktas komunalines paslaugas. „Bendros sąskaitos“ paruošimo paslaugos iš esmės yra techninio pobūdžio ir nėra esminės atsiskaitymo funkcijai atlikti. Todėl UAB „X“ teikiamos „bendros sąskaitos“ paslaugos PVM tikslais nelaikomos finansinėmis paslaugomis ir dėl to jos turi būti apmokestinamos PVM taikant standartinį PVM tarifą.

3 pavyzdys

UAB „X“, turinti Lietuvos banko išduotą mokėjimo įstaigos licenciją, komunalinių paslaugų teikėjams ir jų vartotojams (gyventojams) teikia tokias paslaugas:

1) komunalinių paslaugų teikėjams:

a) „bendros sąskaitos“ suformavimo paslaugą, kurios esmę sudaro duomenų apie komunalines paslaugas surinkimas iš šių paslaugų teikėjų, jų apjungimas į vieną pagal kiekvieną gyventoją, atspausdinimas ir įteikimas vartotojui,

b) piniginių įmokų pagal vieną sąskaitą surinkimo, pervedimo paslaugų teikėjui ir teikėjui priimtų pinigų administravimo paslaugą.

2) *komunalinių paslaugų vartotojams*:

1) „bendros sąskaitos“ suformavimo paslaugą. Šios paslaugos esmė sąskaitų už komunalines paslaugas surinkimas iš komunalinių paslaugų teikėjų, sąskaitų apjungimas į vieną sąskaitą, vienos sąskaitos pateikimas komunalinių paslaugų vartotojams, vartotojų skaitiklių rodmenų surinkimas ir perdavimas komunalinių paslaugų teikėjams. Atlygio, kurį bendrovei moka komunalinių paslaugų vartotojai, už „bendros sąskaitos“ suformavimo paslaugą dydis priklauso nuo komunalinių paslaugų teikėjų, kurių mokėjimai įtraukiami į vieną sąskaitą skaičiaus, ir komunalinių paslaugų vartotojo pasirinkto vienos sąskaitos gavimo būdo, t. y. vartotojas moka papildomą mokestį už „popierinės“ sąskaitos pateikimą (šis mokestis nemokamas, kai sąskaita vartotojui, jo pageidavimu, pateikiama elektroniniu paštu);

2) piniginių įmokų iš vartotojų priėmimo, pervedimo teikėjams paslaugą ir šių priimtų pinigų administravimo paslaugą (priimtų piniginių įmokų pervedimą paslaugų teikėjams, ataskaitų komunalinių paslaugų teikėjams teikimą ir pan.), už kurias bendrovė yra nustačiusi fiksuoto dydžio mokestį.

Ar šios UAB „X" komunalinių paslaugų teikėjams ir vartotojams teikiamos paslaugos PVM tikslais gali būti laikomos finansinėmis paslaugomis?

1) kai paslaugas bendrovė teikia komunalinių paslaugų teikėjams

„Bendros sąskaitos" suformavimo paslauga iš esmės yra techninio pobūdžio, ji negali įtakoti finansinių sąlygų pasikeitimo ir todėl ši paslauga turi būti apmokestinama PVM taikant standartinį PVM tarifą.

Piniginių įmokų pagal vieną sąskaitą surinkimo ir pervedimo paslaugų teikėjui ir šių įmokų administravimo paslauga PVM tikslais laikoma finansine paslauga ir PVM neapmokestinama.

1) kai paslaugas bendrovė teikia komunalinių paslaugų vartotojams „bendros sąskaitos" paslaugą

UAB „X" komunalinių paslaugų vartotojams teikiama „bendros sąskaitos" suformavimo paslauga iš esmės yra techninio pobūdžio ir nėra esminės atsiskaitymo funkcijai atlikti. Todėl UAB „X" teikiamos „bendros sąskaitos" suformavimo paslaugos PVM tikslais nelaikomos finansinėmis paslaugomis ir dėl to jos turi būti apmokestinamos PVM taikant standartinį PVM tarifą.

UAB „X" komunalinių paslaugų vartotojams teikiama piniginių įmokų pagal vieną sąskaitą surinkimo ir pervedimo paslaugų teikėjui ir šių įmokų administravimo paslauga PVM tikslais laikoma finansine paslauga ir PVM neapmokestinama.

4 pavyzdys

Bendrovė „A" techniškai aptarnauja bendrovės „B" prekybos vietoje įrengtą terminalą. Jos teikiamų paslaugų tikslas - suteikti bendrovei „B" galimybes techninėmis priemonėmis paimti įmokas į terminalo kasą (t. y. bendrovė yra atsakinga, kad tuo terminalu įmokos būtų registruojamos, priimamos į terminalo kasą, išduodamas įmokos priėmimą patvirtinantis kvitas, lėšos įnešimos į bendrovės „B" sąskaitą).

Ar bendrovės „A" teikiamos paslaugos apmokestinamos PVM?

Taip, apmokestinamos, nes bendrovė „A" iš esmės yra atsakinga tik dėl techninių aspektų, o jos teikiamos paslaugos yra techninio pobūdžio ir iš esmės neįtakoja teisinių bei finansinių sąlygų.

5 pavyzdys

Tarp įmonės „A", įmonės „B" ir komunalinių, interneto, draudimo, telekomunikacijų ir pan. paslaugų teikėjų yra sudaryta trišalė sutartis dėl įmokų ir mokesčių surinkimo paslaugų teikimo. Pagal sutarties sąlygas įmonė „B" iš komunalinių, interneto, draudimo, telekomunikacijų ir pan. paslaugų vartotojų jų vardu priima įmokas ir už šių paslaugų teikimą gauna nustatyto dydžio atlygį, kurį jai moka minėtų paslaugų vartotojai ir šių paslaugų teikėjai. Dalį gauto atlygio (komisinių) įmonė „B" turi sumokėti įmonei „A" už tai, kad ši, naudodamasi įmonės „B" duomenų bazėmis, komunalinių, interneto, draudimo, telekomunikacijų ir pan. paslaugų teikėjams pateikia duomenis apie iš gyventojų surinktas įmokas už jų suteiktas paslaugas, sprendžia įmokų priėmimo ir administravimo procese atsiradusius nesusipratimus, aiškinasi klaidas ir pan.

Kaip apmokestinamos PVM įmonės „A" ir įmonės „B" teikiamos paslaugos?

Įmonės „B" iš komunalinių, interneto, draudimo, telekomunikacijų ir pan. paslaugų teikėjų ir vartotojų gautas atlygis laikomas atlygiu už teikiamas įmokų surinkimo paslaugas, kurios yra laikomos finansinėmis paslaugomis bei PVM neapmokestinamos.

Tačiau įmonė „A" pati įmokų surinkimo paslaugos neteikia, o jos įmonei „B" teikiamos įmokų surinkimo administravimo paslaugos iš esmės yra techninio pobūdžio ir nėra esminės atsiskaitymo funkcijai atlikti. Todėl įmonės „A" įmonei „B" teikiamos įmokų surinkimo administravimo paslaugos PVM tikslais nelaikomos finansinėmis paslaugomis ir dėl to šios paslaugos turi būti apmokestinamos PVM taikant standartinį PVM tarifą.

6 pavyzdys

Bendrovė klientams, kurie turi savo bankomatus (t. y. bankams) teikia mokėjimų apdorojimo paslaugas (autorizacija, kliringas ir pan.), o asmenims, kurie neturi nuosavų bankomatų, teikia mokėjimo apdorojimo paslaugą ir bankomatų tinklo valdymo paslaugą.

Kaip šios paslaugos apmokestinamos PVM?

Mokėjimų apdorojimo paslaugos (autorizacija, kliringas ir pan.), be kurių iš esmės negalėtų įvykti pats atsiskaitymo procesas, PVM tikslais laikomos finansinėmis su atsiskaitymų organizavimu susijusiomis paslaugomis, kurioms taikoma PVM įstatymo 28 straipsnio 3 dalyje nustatyta PVM lengvata. Bankomatų tinklo valdymo paslaugos (naujų bankomatų montavimas, priežiūra, remontas, papildymas grynaisiais pinigais ir pan.) iš esmės yra techninio pobūdžio ir dėl to šios paslaugos PVM tikslais nelaikomos finansinėmis paslaugomis ir apmokestinamos PVM, taikant standartinį PVM tarifą.

7 pavyzdys

Bankas iš užsienio paslaugų teikėjų įsigyja tokias, su atsiskaitymų banko kortelėmis atlikimu susijusias paslaugas:

1*) Neteisėtų operacijų su kortelėmis stebėjimo paslaugas (FRAUD)* – tai klientų tinkle lokalių ir tarptautinių kortelių išleidėjų banko kortelėmis atliktų autorizavimo pranešimų nuolatinis stebėjimas ir įtartinų bei neteisėtų operacijų identifikavimas pagal paslaugų teikėjo, kliento, tarptautinių organizacijų nustatytus parametrus. Paslaugos teikėjas kartu su banku ir prekybos įmone atsako už paslaugos neteisingo atlikimo pasekmes. Jeigu nustatomos neteisingos ar įtartinos atsiskaitymų operacijos, paslaugos teikėjas turi teisę jas blokuoti. Užmokestis už šią paslaugą priklauso nuo autorizavimo paklausimų iš banko skaičiaus.

2) *STAN-IN autorizavimo paslaugas* – tai mokėjimų kortelių autorizavimas pagal iš anksto suderintas sąlygas, jei nepavyksta susisiekti su kortelės išleidėju banku. Už šią paslaugą bankas moka žemiau nurodytus mokesčius:

a) vieno STAN-IN autorizavimo užklausimo mokestį – banko išleistų mokėjimo kortelių autorizavimas pagal banko iš anksto nustatytus autorizavimo limitus ir atitinkantis sutartyje pateiktą aprašymą;

b) mėnesinį vieno STAN-IN limito įrašo palaikymo sistemoje mokestį (BINo, BINo išplėtimo, kortelės numerio). STAN-IN limitas – banko nustatytas lėšų limitas eurais bei operacijų skaičius, kurie negali būti viršyti per atitinkamą laikotarpį, atliekant STAN-IN autorizavimą;

c) vienkartinį vieno STAN-IN limitų įrašo įtraukimo, panaikinimo ar koregavimo mokestį;

d) mėnesinį vieno STOP sąrašo duomenų įrašo palaikymo mokestį (STOP sąrašas – banko išleistų blokuotų (neaptarnaujamų) mokėjimo kortelių sąrašas).

3) *MEKS paslaugas* – tai mokėjimo kortele atliktų operacijų perdavimas iš atsiskaitymo vietos, naudojant prekybos ir paslaugų įmonėje (toliau – PPĮ) esančią MEKS įrangą, į autorizacinę sistemą. MEKS paslauga per vieną MEKS įrangą gali būti teikiama daugiau nei vienam bankui (kortelių priėmėjui).

MEKS paslauga užtikrina atsiskaitymo negrynaisiais pinigais paslaugos pradžią, t. y. MEKS paslaugos teikėjas užtikrina, kad mokėtojo duomenys, reikalingi atlikti atsiskaitymą (vardas, pavardė, kortelės numeris, suma ir pan.), būtų tiksliai, pilnai ir laiku perduoti į autorizacinę sistemą, o pasibaigus mokėtojo autorizavimui - MEKS paslaugos teikėjo teikiamų paslaugų dėka būtų pateiktas patvirtinimas prekybos įmonei ir klientui, kad atsiskaitymas įvykdytas. Atsiskaitymo Banko kortelėmis paslaugos rezultatas yra pirkėjo gautas patvirtinimas apie atliktą mokėjimą ir lėšų iš jo sąskaitos nuskaitymas.

Kadangi MEKS įranga priklauso paslaugų teikėjui, tai pagal sutartį su banku jis pilnai atsako už MEKS paslaugos teikimo užtikrinimą, taip pat už visų reikalingų MEKS paslaugų teikimo užtikrinimui sutarčių su trečiosiomis šalimis sudarymą ir vykdymą, įskaitant apmokėjimą. Be to, MEKS paslaugos teikėjas užtikrina atsiskaitymo operacijos atlikimą bei klientų duomenų apie mokėjimo operacijas perdavimą (t. y. MEKS paslaugos teikėjas yra atsakingas už dalies atsiskaitymo mokėjimo kortelėmis paslaugos atlikimą, be kurios lėšų pervedimo (atsiskaitymo) operacija negalima).

Už MEKS paslaugą bankas moka fiksuotą mėnesinį mokestį, kurio dydis priklauso nuo per vieną MEKS aptarnaujamų bankų skaičiaus ir banko aptarnaujamų atsiskaitymų vietų skaičiaus.

Paslaugos teikėjas už nustatytus papildomus fiksuotus įkainius bankui taip pat teikia tokias papildomas paslaugas:

- operacijų pristatymo paslaugos įjungimas;
- operacijų pristatymo paslaugos išjungimas;
- PPĮ ir MEKS informacinės duomenų bazės tvarkymas;
- reguliarus ataskaitų išsiuntimas PPĮ;
- MEKS įrangos parametrų atnaujinimas;
- MEKS įrangos pakeitimas.

Šių papildomų paslaugų teikimo metu banko atsakomybė apima techninius aspektus.

4) A*utorizavimo paslaugas* – tai apsikeitimo autorizavimo pranešimais tarp kortelės išleidėjo, banko ir kortelės priėmėjo banko užtikrinimas. Užmokestis priklauso nuo autorizavimo paklausimų skaičiaus atskirai lokaliame ir tarptautiniame tinkle.

5) *Kliringo paslaugas* – tai mokėjimo duomenų apdorojimo ir jų perdavimo procesas, kurio metu iš banko kortelės perėmėjo gautų finansinių operacijų, atliktų tinkle, duomenys perduodami banko kortelės išleidėjui. Užmokestis už šią paslaugą priklauso nuo finansinių operacijų skaičiaus atskirai lokaliame ir tarptautiniame tinkle. Kliringo paslauga sudaro sąlygas įvykti tokioms banko operacijoms:

- Lėšų nurašymo operacijai (angl. *Presentment*);
- Antrajai lėšų nurašymo operacijai (angl. *Representment*) (pvz., kai yra kliento pretenzija dėl sumos);
- Kreditavimo operacijai (angl. *Credit transaction*) (pvz., kai prekybininkas grąžina lėšas už prekes);
- Operacijos atšaukimui (angl. *Reversal*).

Kurios iš nurodytų, banko įsigyjamų paslaugų PVM tikslais laikomos finansinėmis PVM neapmokestinamomis paslaugomis?

Pagal PVM įstatymo 28 straipsnio 3 dalį, PVM neapmokestinamas atsiskaitymų negrynaisiais pinigais organizavimas (įskaitant banko kortelių ir kitų mokėjimo priemonių išleidimą, jų turėtojų aptarnavimo paslaugas ir operacijų su jomis atlikimą).

Tam, kad įvertinti ar nurodytos paslaugos gali būti laikomos PVM tikslais finansinėmis paslaugomis, reikia nustatyti: ar šios paslaugos yra esminės atsiskaitymo (pinigų pervedimo) funkcijai atlikti, t. y., ar šių paslaugų teikimas gali sukelti teisinių ir finansinių sąlygų pasikeitimus, ar paslaugų teikėjai banko atžvilgiu yra atsakingi tik už techninius aspektus, ar jų atsakomybė yra ir dėl teisinių bei finansinių sąlygų. Todėl:

1) Kai bankui teikiamos neteisėtų operacijų su kortelėmis stebėjimo (FRAUD) paslaugos, tai paslaugos teikėjas yra atsakingas ne tik dėl įtartinų bei neteisėtų operacijų identifikavimo, tačiau, nustačius neteisingas ar įtartinas atsiskaitymų operacijas, paslaugos teikėjas turi teisę šias operacijas blokuoti. Tokiu atveju darytina išvada, kad paslaugos teikėjas gali pakeisti finansinio sandorio teisinę bei finansinę padėtį ir yra esminės atsiskaitymo (pinigų pervedimo) funkcijai atlikti. Dėl to neteisėtų operacijų su kortelėmis stebėjimo (FRAUD) paslaugos PVM tikslais laikytinos finansinėmis paslaugomis.

2) Bankui teikiamos STAN-IN autorizavimo paslaugos susideda iš keleto elementų: banko išleistų mokėjimo kortelių autorizavimo, STAN-IN limitų įrašo palaikymo, STAN-IN limitų įrašo įtraukimo, panaikinimo ar koregavimo, STOP sąrašo duomenų įrašo palaikymo. Iš esmės visi šie elementai yra glaudžiai susiję, neturi savarankiško tikslo ir todėl, remiantis ESTT praktika (bylos C-230/87, C-349/96, C-98/05, C-41/04, C-251/05, C-175/09 ir kt.), PVM tikslais laikoma, kad sudaromas vienas sandoris. Pagrindinis šio sandorio tikslas – autorizuoti kliento duomenis, kai nepavyksta susisiekti su banku. Todėl PVM tikslais laikoma, kad buvo suteikta išleistų mokėjimo kortelių autorizavimo paslauga, kuri gali pakeisti finansinio sandorio teisinę bei finansinę padėtį, ir todėl ši paslauga PVM tikslais laikytina finansine paslauga.

3) MEKS paslaugos esmė, naudojant MEKS įrangą, užtikrinti atsiskaitymų mokėjimo kortelėmis vykdymą, klientų duomenų apie mokėjimo operacijas perdavimą. Šios paslaugos gali

pakeisti finansinio sandorio teisinę bei finansinę padėtį ir dėl to šios paslaugos PVM tikslais laikomos finansinėmis paslaugomis.

Su MEKS paslauga susijusios papildomos paslaugos (MEKS įrangos pakeitimas, MEKS įrangos parametrų atnaujinimas ir kt.) yra techninio pobūdžio; jos negali pakeisti finansinio sandorio teisinės bei finansinės padėties ir dėl to nelaikomos finansinėmis paslaugomis.

4) Bankui teikiamos išleistų mokėjimo kortelių autorizavimo paslaugos gali pakeisti finansinio sandorio teisinę bei finansinę padėtį, paslaugos teikėjas yra atsakingas dėl teisinių bei finansinių sąlygų. Dėl to šios paslaugos PVM tikslais laikytinos finansinėmis paslaugomis.

5) Bankui teikiamos kliringo paslaugos yra esminės atsiskaitymo funkcijai atlikti, paslaugos teikėjas yra atsakingas dėl teisinių bei finansinių sąlygų ir todėl šios paslaugos PVM tikslais laikomos finansinėmis paslaugomis.

9 pavyzdys

Bendrovė savo klientams teikia nuolaidų (lojalumo) kortelių, kurios neskirtos mokėjimo funkcijoms atlikti, personalizavimo bei šių kortelių platinimo paslaugas.

Ar šios paslaugos PVM tikslais laikomos finansinėmis paslaugomis?

Ne, šios paslaugos finansinėms paslaugoms nepriskiriamos, nes jos nėra susijusios su atsiskaitymo (pinigų pervedimo) funkcija ir neįtakoja teisinių ir finansinių sąlygų pasikeitimų.

10 pavyzdys

Bankas savo klientams teikia tiesioginio debeto paslaugą. Tiesioginio debeto paslaugos esmė yra tokia: pagal suteiktą sąskaitos savininko leidimą ir gautą nurodymą iš tiekėjo / teikėjo tiekusio prekes / teikusio paslaugas sąskaitos savininkui, nurašyti atitinkamo dydžio pinigines lėšas iš sąskaitos savininko ir šias pinigines lėšas įskaityti į tiekėjo / teikėjo nurodytą sąskaitą.

Ar banko teikiama tiesioginio debeto paslauga apmokestinama PVM?

Tiesioginio debeto paslauga, kaip paslauga susijusi su atsikaitymais, vadovaujantis PVM įstatymo 28 straipsnio 3 dalies nuostatomis, PVM neapmokestinama.

2. Informacinių technologijų (toliau – IT), susijusių su finansinių paslaugų teikimu, paslaugos: teisės naudotis programine įranga, programinės įrangos diegimo, palaikymo, atnaujinimo, modifikavimo ir kitos panašios paslaugos, PVM tikslais nelaikomos finansinėmis paslaugomis. Šios paslaugos yra tik priemonė, padedanti bankui teikti finansines paslaugas (jos sandorio teisinių ir finansinių sąlygų neįtakoja, nes negali pakeisti ar panaikinti sandorio šalių teisių ir / ar pareigų).

Remiantis ESTT praktika byloje C-350/10 *Nordea Pankki Suomi*, finansinėmis paslaugomis taip pat nelaikomos finansų įstaigoms teikiamos elektroninių pranešimų perdavimo paslaugos, suteikiančios galimybę finansų įstaigoms, besinaudojančioms elektroninių pranešimų perdavimo paslaugas teikiančių įmonių sukurta programine įranga ir jų tarptautiniu saugiu duomenų perdavimo tinklu, keistis standartiniais finansiniais pranešimais bei užtikrinančios pranešimų dėl tarpbankinių mokėjimų ir vertybinių popierių sandorių apdorojimą (pvz., bankams teikiamos SWIFT paslaugos) .

1 pavyzdys

Bankas įsigyja įvairias IT paslaugas iš ES įsikūrusių įmonių ir bankų. Įsigyjamas IT paslaugas sudaro: teisės naudotis programine įranga, programinės įrangos diegimo, palaikymo, atnaujinimo, modifikavimo paslaugos. Banko įsigyjamas paslaugas galima suskirstyti į dvi pagrindines grupes:

1) IT paslaugas, skirtas banko administracinių funkcijų įgyvendinimui. Šių paslaugų tikslas – sudaryti technines sąlygas banko finansinių ir valdymo apskaitos sistemų administravimui, informacijos su kitais bankais apsikeitimui ir kt. panašioms operacijoms atlikti. Šios paslaugos nėra tiesiogiai naudojamos banko finansinių paslaugų teikime, jų teikėjai atsakingi tik dėl techninių aspektų.

2) IT paslaugas, skirtas finansinėms paslaugoms teikti. Šios paslaugos yra sudedamoji banko teikiamų finansinių paslaugų dalis ir yra skirtos finansinių paslaugų atlikimui, (be jų negalėtų būti

suteikta pati finansinė paslauga). Finansinėms paslaugoms teikti banke įdiegtos tokios programinės įrangos:

- programinė įranga, naudojama teikiant paskolas ir sudarant sutartis su banko klientais. Ši programinė įranga leidžia sudaryti ir keisti paskolų grąžinimo grafikus, paskolų palūkanų išdėstymą, atlikti mokėjimų priskaičiavimą ir nurašymą;

- programinė įranga, kurios pagalba yra teikiamos pagrindinės su indėlių ir kitų lėšų tvarkymu susijusios paslaugos. Ši programinė įranga automatiškai skaičiuoja palūkanas už indėlius ir sąskaitose laikomas lėšas, bei delspinigius už nepakankamą lėšų kiekį sąskaitose ar laiku negrąžintą paskolą, taip pat nuskaito lėšas iš sąskaitos ir įskaito į kitą sąskaitą;

- programinė įranga, kuri yra naudojama sudarant vertybinių popierių ir prekybos užsienio valiuta sandorius, t. y. programinė įranga automatiškai atlieka šias funkcijas: atsižvelgiant į vertybinių popierių ir valiutos kainą perka ir parduoda valiutą bei vertybinius popierius, kontroliuoja ir prižiūri minėtus sandorius, apskaičiuoja šių sandorių tarpininkavimo mokestį ir pan.

Ar šių programinių įrangų diegimo, palaikymo, atnaujinimo, modifikavimo paslaugos laikomos finansinėmis paslaugomis?

IT paslaugos, skirtos banko administracinių funkcijų įgyvendinimui nėra tiesiogiai naudojamos banko finansinių paslaugų teikime, jų teikėjai atsakingi tik dėl techninių aspektų, t. y. teikiamos paslaugos savo esme yra fizinio, techninio pobūdžio ir neįtakoja sandorio šalių teisinių ir finansinių sąlygų pokyčių. Todėl paslaugos, skirtos banko administracinių funkcijų įgyvendinimui, PVM tikslais nelaikomos finansinėmis paslaugomis.

IT paslaugos, skirtos finansinėms paslaugoms teikti, iš esmės yra tik priemonė, padedanti bankui teikti finansines paslaugas, tačiau šios IT paslaugos neįtakoja banko teikiamų paslaugų teisinių ar finansinių sąlygų. Todėl programinių įrangų diegimo, palaikymo bei atnaujinimo paslaugos PVM tikslais nelaikomos finansinėmis paslaugomis.

3. Pagal Lietuvos Respublikos elektroninių pinigų ir elektroninių pinigų įstaigų įstatymo 2 straipsnio 1 dalį, elektroniniai pinigai – elektroninių pinigų leidėjams gavus piniginių lėšų (toliau – lėšų) iš fizinių arba juridinių asmenų į apyvartą išleidžiama piniginė vertė, išreikšta kaip reikalavimas jos leidėjui ir turinti šiuos požymius:

3.1. yra laikoma elektroninėse, įskaitant magnetines, laikmenose;

3.2. skirta mokėjimo operacijoms atlikti;

3.3. priimama asmenų, kurie nėra tų elektroninių pinigų leidėjai.

Elektroniniai pinigai (*Money Bookers, PayPal* ir kt.) turi piniginę vertę ir yra turtinių teisių kiekio (apimties) matavimo vienetas, skaitmeniniame formate, kurio kaina (sutartinė tinklo kaina) yra nustatoma jo savininko. Tokie pinigai yra naudojami kaip pigesnis ir greitesnis atsiskaitymo būdas už paslaugas ar prekes.

Todėl elektroninių pinigų leidėjų vykdomos mokėjimo paslaugos elektroniniais pinigais laikomas finansinėmis su atsiskaitymais susijusiomis PVM neapmokestinamomis paslaugomis.

Pagal Direktyvos 2006/112/EB 135 straipsnio 1 dalies d punkto (atitinkamai Šeštosios direktyvos 13 straipsnio d punktas 3 papunktis) nuostatas, PVM neapmokestinami sandoriai, įskaitant derybas, dėl indėlių ir einamųjų sąskaitų, mokėjimų, pervedimų, skolų, čekių ir kitų apyvartinių dokumentų. ESTT byloje C-453/05 *Ludwig* (28 punktas), aiškindamas terminą „derybos“ nurodė, kad: „derybų veikla yra tarpininkavimo veikla, kurią, be kita ko, gali sudaryti vienai iš sutarties šalių nurodymas galimybės sudaryti tokią sutartį, sutarties su kita šalimi sudarymas ir derybos kliento vardu ir sąskaita dėl abipusių įsipareigojimų detalių, kai tokios veiklos tikslas yra padaryti viską, kas būtina, kad dvi šalys sudarytų sutartį be paties derybininko suinteresuotumo sutarties turiniu.“.

Kai elektroniniai pinigai platinami per tarpininką, tai tarpininko teikiamų tarpininkavimo paslaugų esmė – surasti elektroninių pinigų pirkėją ir daryti viską, kad dvi šalys susitartų elektroninių pinigų pirkimo - pardavimo sandoryje. Tokios tarpininkavimo paslaugos, platinant elektroninius pinigus, PVM tikslais laikomos derybų sandoriu dėl kitų „apyvartinių dokumentų“ ir PVM neapmokestinamos.

1 pavyzdys

Įmonė „A“ tarpininkauja platinant elektroninių pinigų leidėjo – elektroninių pinigų įstaigos „B“ išleistus elektroninius pinigus ir už tai ima nustatyto dydžio mokestį, kuris priklauso nuo klientų įsigytų elektroninių pinigų kiekio, Įmonė „A“ ieško klientų, norinčių įsigyti elektroninius pinigus, daro viską, kad elektroninių pinigų leidėjas ir klientas susitartų.

Ar įmonės „A“ teikiamos tarpininkavimo, platinant elektroninius pinigus paslaugos, laikomos finansinėmis, PVM neapmokestinamomis paslaugomis?

Įmonės „A“ teikiamos tarpininkavimo, platinant elektroninius pinigus paslaugos, kai įmonė „A“ daro viską, kad elektroninių pinigų leidėjas ir klientas susitartų, PVM tikslais laikomos finansinėmis paslaugomis, kurios PVM neapmokestinamos.

4. Skolų išieškojimo paslaugoms PVM lengvata netaikoma. Remiantis ESTT praktika (byla C-305/01 *MKG-Kraftfahrzeuge-Factory GmbH*; C-175/09 *AXA UK plc*.), sąvoka „skolos išieškojimas ir faktoringas“ turi būti aiškinama taip, kad apimtų visus finansinius sandorius, kuriais siekiama piniginės skolos apmokėjimo.

1 pavyzdys

Įmonė „A“ įmonei „B“ teikia „mokėjimų surinkimo“ paslaugą. Šios paslaugos esmę sudaro tai, kad įmonė „B“ kiekvieną mėnesį įmonei „A“ pateikia informaciją apie klientų turimus įsiskolinimus ir jų sumas. Gavusi šią informaciją, įmonė „A“, remdamasi su įmonės „B“ klientais sudarytomis tiesioginio debeto sutartimis, pateikia mokėjimo prašymus šių klientų bankams, kad jie nuo klientų banko sąskaitų nuskaitytų ir į įmonės „A“ banko sąskaitą pervestų klientų įsiskolinimams proporcingas lėšų sumas. Tuo atveju, kai klientų banko sąskaitose lėšų nepakanka, įmonė „A“ susisiekia su šiais klientais ir informuoja juos apie lėšų nepakankamumą, tačiau jokių kitų aktyvių veiksmų tam, kad jie atsiskaitytų už jiems įmonės „B“ suteiktas paslaugas, nesiima. Į įmonės „A“ banko sąskaitą įmonės „B“ klientų pervestas lėšas įmonė „A“ per 10 dienų nuo jų gavimo perveda įmonei „B“, prieš tai iš šių sumų atskaičiusi savo komisinį atlygį.

Ar apmokestinamos įmonės „A“ įmonei „B“ teikiamos „mokėjimų surinkimo“ paslaugos?

Pateiktu atveju įmonė „A“ iš esmės perima įmonės „B“ debitorių turimų skolinių įsipareigojimų įmonei „B“ kontrolę, t. y. įmonei „B“ buvo teikiama tokia paslauga, kurios esmė yra ne tik surinkti pinigus, bet ir įvykdytus mokėjimus priskirti atitinkamiems mokėtojams, nustatyti, kurie mokėtojai vis dar skolingi įmonei „B“, apie turimas skolas informuoti mokėtojus. Tokiu atveju įmonės „A“ įmonei „B“ teikiamos paslaugos PVM tikslais laikomos skolų išieškojimo paslaugomis ir apmokestinamos PVM taikant standartinį PVM tarifą.

2 pavyzdys

Bendrovė teikia ūkio subjektams skolų išieškojimo paslaugas. Už šias paslaugas bendrovė ima atlyginimą, kurio dydį nustato paslaugos suteikimo sutartyje. Kadangi šioms paslaugoms PVM lengvata nenumatyta, todėl bendrovė už skolų išieškojimo paslaugas turi skaičiuoti PVM, taikant standartinį PVM tarifą.

3 pavyzdys

Įmonė „A“, remdamasi su banku pasirašyta sutartimi, surenka iš klientų mokėjimus pagal perleistas būsto paskolų sutartis, surinktas lėšas perveda bankui, informuoja klientus apie atsiskaitymus ir įsiskolinimus, tiesiogiai bendrauja su klientais šiais klausimais ir pan. Atlygis, kurį įmonei „A“ moka bankas tiesiogiai priklauso nuo išieškotų sumų. Pagal sutarties sąlygas įmonė „A“ neturi teisės keisti sutarčių sąlygų, atleisti nuo delspinigių, atsisakyti pretenzijos, atleisti nuo žalos ar nuostolių atlyginimo.

Ar apmokestinamos PVM įmonės „A“ bankui teikiamos paslaugos?

Pateiktu atveju įmonės „A“ bankui teikiamos paslaugos tikslas - surinkti banko klientų skolas pagal perleistas būsto paskolų sutartis. Siekdama pasiekti šį tikslą įmonė „A“ informuoja klientus

apie įsiskolinimą bankui, su jais tiesiogiai bendrauja ir pan. Be to, įmonės „A“ gaunamas atlygis už jos teikiamas paslaugas tiesiogiai priklauso nuo išieškotų skolų dydžio.

Sandoriai, kuriais siekiama piniginės skolos apmokėjimo, PVM tikslais laikomi skolų išieškojimo sandoriais. Todėl įmonės „A“ bankui teikiamos mokėjimų pagal perleistas būsto paskolų sutartis surinkimo iš klientų paslaugos, kaip skolos išieškojimo paslaugos, apmokestinamos PVM taikant standartinį PVM tarifą.

5. PVM lengvata netaikoma ir finansuotojo paslaugoms, teikiamoms pagal faktoringo sutartį. Civilinio kodekso 6.903 straipsnyje nustatyta faktoringo sutarties samprata, t. y. nustatyta, kad „Faktoringo sutartimi viena šalis (finansuotojas) perduoda arba įsipareigoja perduoti kitai šaliai (klientui) pinigus mainais už kliento (kreditoriaus) piniginį reikalavimą, susijusį su prekių pardavimu, darbų atlikimu ar paslaugų teikimu, trečiajam asmeniui (skolininkui), o klientas perleidžia arba įsipareigoja perleisti finansuotojui piniginį reikalavimą skolininkui (finansavimas su sąlyga perleisti piniginį reikalavimą) ir mokėti sutartyje nustatytą atlyginimą“.

Pagal PVM įstatymo nuostatas, finansuotojo gautas atlyginimas yra PVM objektas. Kadangi finansuotojo pagal faktoringo sutartį teikiamoms paslaugoms PVM lengvata netaikoma, todėl finansuotojo gautas faktoringo atlyginimas turi būti apmokestinamas taikant standartinį PVM tarifą. Faktoringo atlyginimą sudaro faktoringo sutartyje numatyti faktoringo mokesčiai. Tai gali būti ne tik už piniginių reikalavimų perėmimą finansuotojo imamas mokestis, bet ir jo iš kliento gaunamos faktoringo palūkanos (t. y. palūkanos už finansuotojo suteiktą finansavimą) bei administravimo mokestis.

1 pavyzdys

UAB „A“ (toliau – Pardavėjas), norėdamas užsitikrinti pakankamą apyvartinių lėšų kiekį bei didesnę skolos atgavimo tikimybę, sudaro faktoringo sutartį su banku „B” (toliau – Finansuotoju), kurioje Finansuotojas suteikia Pardavėjui 200 000 eurų faktoringo limitą.

Pagal Pardavėjo ir Finansuotojo sudarytą sutartį, Pardavėjas įsipareigoja perleisti Finansuotojui pardavėjo skolininko (prekių pirkėjo) piniginį reikalavimą. Finansuotojas įsipareigoja perimti piniginį reikalavimą pagal Pardavėjo skolininkui išrašytas sąskaitas faktūras ir Pardavėjui avansu pervesti 85 proc. sąskaitose faktūrose nurodytos sumos.

Pardavėjas įsipareigoja Finansuotojui mokėti: faktoringo (finansavimo) palūkanas – 7 proc. nuo banko finansuotos sumos, komisinį (sąskaitos priėmimo) mokestį – 2 proc. nuo sumų, nurodytų perimtose sąskaitose faktūrose, sutarties (administravimo) mokestį - 0,65 procento faktoringo limito ir PVM.

Vykdant sutartį, Finansuotojas perėmė iš Pardavėjo piniginį reikalavimą skolininkui (prekių pirkėjui) pagal skolininkui Pardavėjo išrašytas PVM sąskaitas faktūras, kuriose nurodytų prekių vertė sudarė 100 000 eurų ir Pardavėjui avansu pervedė 85 proc. PVM sąskaitose faktūrose nurodytos sumos (85 000 eurų). Šiuo atveju Finansuotojo gautą faktoringo atlyginimą sudarys faktoringo (finansavimo) palūkanos – 5 950 eurų (85 000 x 7 / 100); komisinis (sąskaitos priėmimo) mokestis - 2000 eurų (100 000 x 2 / 100), sutarties (administravimo) mokestis - 1300 eurų (200 000 x 0,65 / 100), viso – 9 250 eurų. Šios Finansuotojo teikiamos paslaugos turi būti apmokestinamos PVM, taikant standartinį PVM tarifą.

6. Asmenys, PVM mokėtojai, pirkimo ir (arba) importo PVM, apskaičiuoto už įsigytas ir (arba) importuotas prekes ir (arba) paslaugas, skirtas PVM neapmokestinamam paslaugų teikimui, neturi teisės traukti į PVM atskaitą (žr. PVM įstatymo 58 straipsnio komentarą).

4. PVM neapmokestinami sandoriai dėl valiutos (įskaitant valiutų keitimą), taip pat grynųjų pinigų įmokų priėmimo ir išmokų išmokėjimo, pinigų tvarkymo ir kitos paslaugos, tiesiogiai susijusios su bet kokios valiutos banknotais ir monetomis.

Komentaras

1. Direktyvos 2006/112/EB 135 straipsnio 1 dalies e punkte nustatyta, kad PVM neapmokestinami sandoriai įskaitant derybas, dėl valiutos, banknotų ir monetų, naudojamų kaip atsiskaitymo priemonę, išskyrus kolekcionuojamas monetas ar banknotus, pavyzdžiui, aukso, sidabro ar kitų metalų monetas ar banknotus, kurie paprastai nėra naudojami kaip atsiskaitymo priemonė, arba numizmatinės vertės monetas. Taigi, sandoriai dėl valiutos pagal Direktyvos 2006/112/EB 135 straipsnio 1 dalies e punktą, suprantami kaip sandoriai dėl pačios valiutos, banknotų ir monetų, naudojamų kaip teisėta mokėjimo priemonė.

Šioje dalyje nustatyta PVM lengvata netaikoma, jei teikiamos paslaugos yra vien administracinio, fizinio, techninio ar panašaus pobūdžio, dėl jų nesikeičia šalių finansinė ar teisinė padėtis (žr. PVM įstatymo 28 straipsnio 9 dalį).

ESTT byloje C-42/18 *Cardpoint*, buvo nagrinėtas paslaugų, susijusių su grynųjų pinigų pervežimu, bankomatų papildymu, apmokestinimas PVM. ESTT konstatavo, kad PVM neapmokestinamas sandoris dėl mokėjimų neapima bankomatų aptarnavimo paslaugų teikimo, kai šią paslaugą sudaro, be kita ko, šių bankomatų aprūpinimas banknotais.

PVM neapmokestinamiems sandoriams dėl valiutos priskiriama: 1) valiutos pirkimo, pardavimo, keitimo sandorių vykdymas; 2) grynųjų pinigų įmokų priėmimas ir išmokų išmokėjimas; 3) užsienio valiutos pirkimo - pardavimo išankstiniai sandoriai, užsienio valiutos pirkimo - pardavimo pasirinkimo sandoriai ir apsikeitimo valiuta sandoriai bei jų tvarkymas; 4) sandorių duomenų siuntimas ir apdorojimas per įvairias tarptautines sandorių sudarymo sistemas. ir pan. Tačiau grynųjų pinigų inkasavimas, saugojimas ir pristatymas, monetų ir banknotų skaičiavimas, jų tikrumo ir tinkamumo naudoti apyvartoje tikrinimas, tvarkymas ir kitos susijusios paslaugos savo esme yra techninio pobūdžio ir joms PVM lengvata netaikoma.

PVM neapmokestinamoms finansinėms paslaugoms priskiriamos ir tokios (pvz., teikiamos akcinės bendrovės „Lietuvos paštas“ ar kito ūkio subjekto) paslaugos:

- draudimo, kitų išmokų pristatymo ir išmokėjimo,
- pensijų, pašalpų bei kitų išmokų pristatymo ir išmokėjimo,
- įmokų už elektros energiją, buto nuomą, dujas, telekomunikacijų bei komunalines paslaugas, draudimo, kitų įmokų ir mokesčių priėmimo.

1 pavyzdys

Bendrovė atlieka pinigų siuntimo paštu (pašto perlaidos) paslaugą. Galimos kelios pašto perlaidos rūšys:

1) grynųjų pinigų pašto perlaidos: siuntėjas pateikia lėšas bendrovės paskirtojo operatoriaus teikimo vietoje ir paprašo visą tą sumą išmokėti gavėjui grynaisiais pinigais;

2) pervedimo iš sąskaitos perlaida: siuntėjas nurodo, kad iš jo sąskaitos, kurią tvarko bendrovės paskirtasis operatorius, būtų nurašyta tam tikra suma ir paprašo visą sumą išmokėti gavėjui grynaisiais pinigais;

3) pervedimo iš sąskaitos į sąskaitą perlaida: siuntėjas pateikia lėšas bendrovės paskirtojo operatoriaus paslaugų teikimo vietoje ir paprašo visą tą sumą pervesti į jo gavėjo sąskaitą;

4) pervedimas iš sąskaitos į sąskaitą: siuntėjas nurodo, kad iš jo sąskaitos, kurią tvarko bendrovės paskirtasis operatorius, būtų nurašyta tam tikra suma ir paprašo tokią pat sumą pervesti į gavėjo sąskaitą.

Visais pateiktais atvejais pašto perlaidos (pinigų siuntimo paštu) paslaugos iš esmės yra susijusios su pinigų priėmimu, išdavimu ar pristatymu, pinigų pervedimu iš sąskaitos į sąskaitą. Tokios paslaugos PVM tikslais laikomos finansinėmis paslaugomis, kurios vadovaujantis PVM įstatymo 28 straipsnio nuostatomis, PVM neapmokestinamos.

Remiantis ESTT praktika byloje C-264/14 *Hedqvist*, tradicinių valiutų keitimas į virtualiosios valiutos bitkoino vienetus, ir atvirkščiai, atliekamas sumokėjus sumą, lygią maržai (t. y. kainos, kurią atitinkamas sandorio vykdytojas sumokėjo įsigydamas valiutą, ir kainos, kuria jis tą valiutą parduoda

savo klientams, skirtumui) yra paslaugų teikimas už atlygį, t. y. valiutos keitimo sandoris, kuris PVM neapmokestinamas.

2 pavyzdys

Įmonė, PVM mokėtoja, atitinkanti Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2023/1114 dėl kriptoturto rinkų keliamus reikalavimus, užsiima bitkoinų pirkimu-pardavimu. Minėta įmonė bitkoino vienetą nuperka už 526 eurus, o jį parduoda už 534 eurus. Tarkim, įmonė įsigijo ir pardavė 1 000 bitkoino vienetų, kurių įsigijimo kaina sudarė 526 000 eurų, pardavimo kaina – 534 000 eurai.

Ar bitkoinų pirkimo-pardavimo sandoriai PVM tikslais laikomi finansinėmis, PVM neapmokestinamomis paslaugomis?

Euro keitimas į bitkoino vienetus laikomas valiutos keitimo sandoriu, kurio atlygį sudaro marža - skirtumas tarp kainos, kuria įmonė tą valiutą parduoda savo klientams, ir kainos, kurią įmonė sumokėjo įsigydama valiutą – 8 000 eurų (534 000 - 526 000). Toks sandoris, vadovaujantis PVM įstatymo 28 straipsnio 4 dalies nuostatomis, PVM neapmokestinamas.

2. Asmenys, PVM mokėtojai, pirkimo ir (arba) importo PVM, apskaičiuotą už įsigytas ir (arba) importuotas prekes ir (arba) paslaugas, skirtas PVM neapmokestinamam paslaugų teikimui, neturi teisės traukti į PVM atskaitą (žr. PVM įstatymo 58 straipsnio komentarą).

5. PVM neapmokestinami sandoriai dėl vertybinių popierių, išvestinių finansinių priemonių, taip pat tarpininkavimo nurodytuose sandoriuose ir kitos tiesiogiai su nurodytaisiais sandoriais susijusios paslaugos (emisijos organizavimas, vykdymas, registravimas ir kt.). Šios dalies nuostatos netaikomos:

1) sandoriams dėl vertybinių popierių, patvirtinančių kokias nors teises į nekilnojamuosius pagal prigimtį daiktus;

2) sandoriams dėl vertybinių popierių (išskyrus nurodytuosius šio įstatymo 111 straipsnyje), patvirtinančių nuosavybės teisę į prekes, nenurodytas 1 punkte;

3) sandoriams dėl vertybinių popierių, patvirtinančių teisę ar pareigą įsigyti ar perleisti vertybinius popierius, nurodytus šios dalies 2 punkte;

4) vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių saugojimo paslaugoms;

5) vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių portfelio valdymo, konsultavimo investavimo į vertybinius popierius ir (arba) išvestines finansines priemones klausimais, taip pat vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių rinkos tyrimo paslaugoms.

Komentaras

1. Pagal Civilinio kodekso 1.101 straipsnį, vertybinis popierius, kaip civilinių teisių objektas, - tai dokumentas, patvirtinantis jį išleidusio asmens (emitento) įsipareigojimus šio dokumento turėtojui. Vertybinis popierius gali patvirtinti dokumento turėtojo teisę gauti iš emitento palūkanų, dividendų, dalį likviduojamos įmonės turto ar emitentui paskolintų lėšų (akcijų, obligacijų ir kt.), teisę ar pareigą atlygintinai ar neatlygintinai įsigyti ar perleisti kitus vertybinius popierius (pasirašymo teises, būsimuosius sandorius, opcionus, konvertuojamas obligacijas ir pan.), teisę gauti tam tikras pajamas ar pareigą sumokėti, pasikeitus vertybinių popierių rinkos kainoms (indeksui ir pan.). Vertybiniu popieriumi taip pat laikomas dokumentas, kuriuo tiesiogiai pavedama bankui išmokėti tam tikrą pinigų sumą (čekiai) ar kuris patvirtina pareigą sumokėti tam tikrą pinigų sumą šiame dokumente nurodytam asmeniui (vekseliai), arba kuris įrodo nuosavybės teisę į prekes (prekiniai vertybiniai popieriai), taip pat dokumentas, patvirtinantis teisę ar pareigą įsigyti ar perleisti prekinius vertybinius popierius (išvestinis prekinis vertybinis popierius). Įstatymų numatytais atvejais leidžiami nematerialūs vertybiniai popieriai, kurie yra pažymimi (įtraukiami į apskaitą) vertybinių popierių sąskaitose.

2. Vertybiniams popieriams priskiriama:

- Akcija - tai vertybinis popierius, patvirtinantis jos turėtojo (akcininko) teisę dalyvauti valdant įmonę, jeigu įstatymai nenustato ko kita, teisę gauti akcinės įmonės pelno dalį dividendais ir teisę į dalį įmonės turto, likusio po jos likvidavimo, ir kitas įstatymų nustatytas teises. Akcijos gali būti vardinės arba pareikštinės, paprastos arba privilegijuotos, materialios ir nematerialios.

- Obligacija - tai vertybinis popierius, patvirtinantis jos turėtojo teisę gauti iš obligaciją išleidusio asmens joje nustatytais terminais nominalią obligacijos vertę, metines palūkanas ar kitokį ekvivalentą arba kitas turtines teises.

- Čekis, kaip vertybinis popierius, - tai čekio davėjo surašytas tam tikros formos pavedimas bankui be išlygų išmokėti jame įrašytą pinigų sumą čekio turėtojui.

- Vekselis, kaip vertybinis popierius, - tai dokumentas, kuriuo jį išrašantis asmuo be išlygų įsipareigoja tiesiogiai ar netiesiogiai sumokėti tam tikrą pinigų sumą vekselyje nurodytam asmeniui arba kuriuo tai padaryti pavedama kitam asmeniui. Vekselis gali būti įsakomasis (trata) arba paprastasis (solo vekselis). Įsakomuoju vekseliu (trata) jo davėjas paveda kitam asmeniui, kad šis vekselio sumą sumokėtų jame nurodytam asmeniui. Paprastuoju vekseliu (solo) jo davėjas pats įsipareigoja sumokėti jame nurodytą sumą.

- Konosamentas, kaip vertybinis popierius - tai dokumentas, įrodantis sutarties sudarymo faktą ir patvirtinantis jo turėtojo teisę gauti iš vežėjo konosamente nurodytus daiktus (krovinį) bei jais disponuoti. Konosamentas priskiriamas prie prekinių vertybinių popierių, suteikiančių nuosavybės teisę į prekes, taip pat teisę gauti prekę.

- Kiti vertybiniai popieriai, atitinkantys aukščiau paminėtus reikalavimus, keliamus vertybiniams popieriams.

3. Pagal PVM įstatymo 2 straipsnio 12 dalį, išvestinė finansinė priemonė - finansinis instrumentas (būsimasis sandoris, išankstinis sandoris ar kitas), kurio vertė arba kaina susijusi su prekių, kuriomis šis instrumentas remiasi, verte arba kaina, taip pat finansinis instrumentas (būsimasis sandoris, išankstinis sandoris ar kitas), kurio vertė arba kaina susijusi su vertybinių popierių kaina, valiutos kursu, palūkanų norma, biržos indeksu, kreditingumo vertinimu ar kitu kintamuoju.

4. PVM neapmokestinami:

- sandoriai dėl vertybinių popierių (vertybinių popierių pardavimas, mainai, skolinimas, nuoma, pervedimas, emisijos organizavimas ir pan.);

1 pavyzdys

Bendrovė, PVM mokėtoja, parduoda kitos įmonės turimas akcijas, taip pat vienos įmonės akcijas keičia į kitos įmonės akcijas. Šiuo atveju bendrovės vykdoma veikla - akcijų pardavimas ir mainai, kaip vertybinių popierių sandoriai, PVM neapmokestinami.

- sandoriai dėl išvestinių finansinių priemonių (būsimasis, išankstinis, pasirinkimo sandoriai dėl palūkanų normų, valiutos kurso, vertybinių popierių kainos, ir pan.). Tokioms PVM neapmokestinamoms išvestinėms finansinėms priemonėms priskiriami, pvz., pasirinkimo sandoriai;

- opcionai dėl vertybinių popierių, investicinių priemonių pirkimo ar pardavimo, įskaitant priemones, kurios suteikia teisę tik gauti pinigus, taip pat valiutos ir palūkanų normos opcionai (opcionas yra pasirinkimo sandoris, suteikiantis teisę, bet ne įsipareigojimą pirkti (pirkėjo opcionas), arba parduoti (pardavėjo opcionas) sandorio objektą – vertybinius popierius, valiutą ar finansinius aktyvus už sutartą kainą, sutartą datą arba iki jos), taip pat būsimasis, išankstinis, pasirinkimo ar kitoks sandoris dėl teisės pirkti arba parduoti prekes;

2 pavyzdys

Įmonė sudarytą valiutos pasirinkimo sandorį (opcioną dėl valiutos) už atlygį perleidžia kitai įmonei. Šiuo atveju įmonės gautas atlygis už opciono dėl valiutos perleidimą bus laikomas sandoriu dėl išvestinių finansinių priemonių ir PVM neapmokestinamas.

- tarpininkavimo ir kitos tiesiogiai su vertybinių popierių ir išvestinių finansinių priemonių sandoriais susijusios paslaugos (emisijos organizavimas, vykdymas, registravimas ir pan.). Tarpininkavimo šiuose sandoriuose paslaugas gali teikti vertybinių popierių viešosios apyvartos tarpininkai (toliau – tarpininkai) - finansų maklerio įmonės bei subjektai, turintys teisę teikti

investicines paslaugas. PVM neapmokestinamos tokios tarpininkų teikiamos tarpininkavimo paslaugos: pavedimų dėl vertybinių popierių priėmimas ir perdavimas; pavedimų įsigyti ar perleisti vertybinius popierius vykdymas klientų sąskaita; pavedimų įsigyti arba perleisti vertybinius popierius vykdymas savo sąskaita; vertybinių popierių platinimas pagal susitarimą su emitentu, įsipareigojant arba neįsipareigojant jo emisiją išplatinti ir pan. Be to, PVM lengvata taikoma kitoms, tiesiogiai su vertybinių popierių ir išvestinių finansinių priemonių sandoriais susijusioms paslaugoms.

Remiantis ESTT praktika (bylos C-2/95 *Sparekassernes Datacenter (SDC*), C-29/08 *Skatteverket,* C-540/09 *Skandinaviska Enskilda Banken*) su vertybiniais popieriais susiję sandoriai apima sandorius, kuriais galima sukurti, pakeisti ar panaikinti šalių teises ir pareigas dėl vertybinių popierių (teisinės ir finansinės padėties tarp šalių nekeičiančių administracinių, materialių ir techninių paslaugų bei finansinės informacijos veiklos nepriskiriamos sandoriams, susijusiems su vertybiniais popieriais). Prie tokių sandorių priskiriama emisijos organizavimas, vykdymas, registravimas, vertybinių popierių ir išvestinių finansinių priemonių fiksavimas asmeninėse finansinių priemonių sąskaitose, finansinių priemonių įtraukimas į prekybą reguliuojamoje rinkoje, kotiravimas (vertybinių popierių kurso nustatymas) ir kt. Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatyme nustatyta tvarka. Tačiau teisės dalyvauti reguliuojamoje rinkoje (už kurią reguliuojamos rinkos operatorė, vadovaudamasi Finansinių priemonių rinkų įstatymu, ima metinę nario įmoką), taip pat reguliuojamos rinkos operatorės teikiamos galimybių prekiauti reguliuojamoje rinkoje užtikrinimo paslaugos (už kurias reguliuojamos rinkos operatorė, vadovaudamasi Finansinių priemonių rinkų įstatymu, ima nustatyto dydžio įmoką už reguliuojamus rinkos sandorius) iš esmės nėra sandoriai, kurie gali sukurti, pakeisti ar panaikinti šalių teises ir pareigas dėl vertybinių popierių ir todėl jiems PVM lengvata netaikoma.

Teikiame su vertybinių popierių (VP) sąskaitos atidarymu, aptarnavimu, VP prekyba ir saugojimu bei išvestinėmis finansinėmis priemonėmis susijusių paslaugų sąrašą (sąrašas nėra baigtinis):

Paslaugos pavadinimas	Argumentai	Finansinė (Taip)/ Nefinansinė (Ne)
1. VP atpirkimo (angl. *repo*) sandoris yra trumpalaikis finansavimo susitarimas, kuriame viena šalis parduoda vertybinius popierius ir įsipareigoja juos atpirkti vėliau, kita šalis perka vertybinius popierius ir įsipareigoja juos parduoti atgal, o skirtumas tarp pardavimo ir atpirkimo kainos yra palūkanų ekvivalentas. *Repo* sandorio administravimo mokestis mokamas už sandorio organizavimą, vykdymą ir priežiūrą: • sandorio registravimą ir stebėseną; • parduodamų VP valdymą (užstato vertės skaičiavimą, maržą, vertės pokyčių stebėjimą, VP pakeitimo administravimą); • atsiskaitymų organizavimą (pinigų ir vertybinių popierių pervedimų koordinavimą, palūkanų skaičiavimą, sandorio užbaigimą); • rizikos valdymą (kontrahento rizikos vertinimą, rinkos rizikos stebėjimą, likvidumo rizikos kontrolę).	Sandoris gali pakeisti sandorio šalių ekonominę ir teisinę padėtį ir todėl laikomas finansinių paslaugų teikimo sandoriu.	Taip

2. VP saugojimas.	Tai nėra vien administracinio/techninio pobūdžio paslauga, nes apima ne tik sąskaitų tvarkymą, bet ir užtikrina nuosavybės teisės apsaugą bei tinkamą pajamų iš VP gavimą: • užtikrinama, kad VP yra tinkamai registruoti kliento vardu, apsaugoti nuo neteisėto disponavimo ir tvarkymo. Tai kuria teisinį tikrumą ir yra esminė paslaugos dalis. • stebimi esminiai įvykiai (palūkanų, dividendų mokėjimai, VP supirkimai ir pan.) ir atliekami būtini veiksmai, kad klientas gautų visą jam priklausančią finansinę naudą, pervedamos lėšos).	Materialinių VP saugojimo paslaugos – Ne Nematerialinių VP saugojimo paslaugos - Taip
3. VP sandorių registravimas: • pagal standartinę banko sutartį - sandorio šalys užpildo ir pateikia banko pateiktą VP perleidimo sutartį ir bankas iš vienos sandorio šalies VP sąskaitos perkelia VP į kitos šalies VP sąskaitą; • nestandartinių VP sandorių registravimas – VP sandorių registravimas pagal sandorio šalių pateiktas VP perleidimo sutartis, įskaitant paveldėjimo būdu perleistų VP registravimą, bei kitų finansų tarpininkų pateiktą informaciją apie įvykusius sandorius.	Keičiama sandorio šalių teisinė ir ekonominė padėtis. Todėl visi VP registravimo sandoriai PVM tikslais laikomi finansiniais sandoriais.	Taip
4. VP įkeitimas/ įkeitimo panaikinimas – laikinas disponavimo VP teisės apribojimas pagal pateiktus dokumentus (pvz., teismo sprendimus, antstolio raštus, finansavimo atveju – finansavimą suteikusių padalinių nurodymus).	Įkeičiant/panaikinant įkeitimą keičiama sandorio šalių ekonominė ir teisinė padėtis (t. y. galimybė disponuoti VP). Todėl VP įkeitimas laikomas finansine paslauga.	Taip
5. Dalyvavimas finansinių priemonių pasirašymuose ir siūlymuose - banko klientui pareiškus norą dalyvauti akciniuose įvykiuose (pvz., neprivalomame akcijų supirkime), klientas bankui nurodo (pateikia instrukciją), kokius veiksmus atlikti (pvz., supirkti ar parduoti akcijas), atitinkamai bankas įvykdo kliento nurodymą.	Banko įvykdomas kliento nurodymas pakeičia sandorio šalių teisinę ir ekonominę padėtį, todėl paslauga laikoma finansine.	Taip

6. Privalomi akciniai įvykiai – privalomai nurašomi VP, pvz., obligacijų išpirkimas.	Keičiama sandorio šalių teisinė ir ekonominė padėtis, todėl paslauga finansinė.	Taip
7. Kliento atstovavimas visuotiniame akcininkų susirinkime – banko klientui pareiškus norą dalyvauti užsienio įmonės akcininkų susirinkime (pvz., balsuoti už tam tikrus sprendimus), kliento sprendimai perduodami per banką (ir per visą saugotojų grandinę), ir tam yra pritaikomas mokestis klientui.	Techninė paslauga, nekeičianti sandorio šalių finansinės ir ekonominės situacijos.	Ne
8. Kliento atstovavimas balsavime elektroniniu būdu – banko klientui pačiam pareiškus norą dalyvauti užsienio įmonės akcininkų susirinkime, jam suteikiamas specialus kodas, įgalinantis prisijungti prie visuotinio akcininkų susirinkimo.	Techninė paslauga, nekeičianti sandorio šalių teisinės ir ekonominės situacijos.	Ne
9. VP biržos keitimas – kliento VP prekybos vietos keitimas (pvz., vienai biržai nutraukus prekybą tam tikrais VP, jie perkeliami į kitą biržą).	Techninė paslauga, nekeičianti sandorio šalių teisinės ir ekonominės situacijos.	Ne
10. Užsienio valstybei sumokėtų mokesčių susigrąžinimas – permokėtų mokesčių sugrąžinimas klientui (pvz., pagal DTT).	Administracinė paslauga, nekeičianti sandorio šalių teisinės ir ekonominės situacijos.	Ne
11. Asmeninė VP sąskaita CSD – atskiros asmeninės kliento sąskaitos centriniame vertybinių popierių depozitoriume atidarymas. Paprastai visi banko klientų VP yra saugomi vienoje banko VP sąskaitoje, tačiau klientui pageidaujant, atidaroma asmeninė centrinio vertybinių popierių depozitoriumo sąskaita konkrečiam klientui ir atitinkamai mokamas užmokestis už šios sąskaitos atidarymą, palaikymą ir administravimą.	Šios paslaugos esmė nematerialių vertybinių popierių saugojimas. Tokia paslauga PVM tikslais laikoma finansine paslauga.	Taip
12. VP sąskaitų tvarkytojo pakeitimas, kai VP pervedami iš vieno tarpininko pas kitą.	Šios paslaugos iš esmės apima nematerialių vertybinių popierių saugojimą. Tokia paslauga PVM tikslais laikoma finansine paslauga.	Taip
13. VP pervedimas tarp savų sąskaitų.	Šios paslaugos iš esmės apima nematerialių vertybinių popierių saugojimą. Tokia paslauga PVM tikslais laikoma finansine paslauga.	Taip
14. VP registravimo ir tvarkymo paslauga: • įrašų atlikimas asmeninėse finansinių priemonių sąskaitose;	Ši paslauga yra kompleksinė, susidedanti iš keleto glaudžiai susijusių elementų, kurių pagrindinis - VP	Taip

• VP savininko prašymu išdavimas įrašų iš VP sąskaitos; • metinių ataskaitų, VP savininkų sąrašų pateikimas; • dokumentų, kurių pagrindu atlikti įrašai VP sąskaitose, saugojimas.	fiksavimas asmeninėse finansinių priemonių sąskaitose. Tokiu atveju PVM tikslais laikoma, kad teikiama VP fiksavimo asmeninėse finansinių priemonių sąskaitose paslauga, kuri kaip paslauga, susijusi su VP, PVM tikslais laikoma finansine paslauga.	
15. Dividendų paskirstymo ir jų išmokėjimo (pervedimo) akcininkams paslaugos, taip pat gyventojų pajamų arba pelno mokesčio apskaičiavimo bei pervedimo į biudžetą paslaugos, ataskaitų apie išmokėtus dividendus pateikimas emitentui bei konsultavimas dividendų mokėjimo klausimais.	Sandoris susideda iš keleto, glaudžiai susijusių, nesavarankiškų elementų ir dėl to PVM tikslais laikoma, kad yra sudarytas vienas sandoris, kurio pagrindinis tikslas - išmokėti (pervesti) dividendus akcininkams bei pervesti mokesčius už akcininkus į biudžetą. Banko teikiamos dividendų išmokėjimo (pervedimo) akcininkams bei mokesčių į biudžetą pervedimo paslaugos PVM tikslais laikomos finansinėmis paslaugomis.	Taip

1 pavyzdys

Bankas su įmone pasirašo valiutos pasirinkimo sutartį (opcioną dėl valiutos kurso). Pagal šią sutartį įmonė įgyja teisę po 3 mėnesių pirkti 10 000 EUR už 9 400 USD (EUR ir USD kursas šiuo atveju 1:0,94000), o bankas gauna 3 procentų komisinį mokestį nuo sandorio sumos eurais arba ekvivalentinę sumą eurais. Šiuo atveju banko gauti komisiniai PVM neapmokestinami.

Sudarius tokį pasirinkimo sandorį, įmonė po 3 mėnesių neprivalo pirkti eurų, t. y. įmonė eurus pirks tik tokiu atveju, jei jai tai bus naudinga. Jeigu ateityje EUR ir USD kursas bus didesnis už aptartą sutartyje, pvz., 1:1,0000, įmonė pasinaudos pasirinkimo sandoriu ir 10 000 EUR pirks už 9400 USD. Jeigu EUR ir USD kursas bus mažesnis nei 1:0,94, įmonė gali nepasinaudoti pasirinkimo sandoriu.

2 pavyzdys

Akcinė bendrovė paveda finansų maklerio įmonei už atitinkamą atlygį prekiauti jos akcijomis vertybinių popierių biržoje. Šiuo atveju finansų maklerio įmonės gaunamas atlygis PVM neapmokestinamas.

3 pavyzdys

Investicijas valdanti bendrovė, veikianti Lietuvoje, parduoda savo įmonės X valdomas akcijas. Siekdama akcijas parduoti palankiausiomis sąlygomis naudojasi Anglijos įmonės teikiamomis paslaugomis, t. y. Anglijos įmonė ieško potencialių akcijų pirkėjų, teikia konsultacijas, susijusias su investavimu į akcijas, derasi dėl akcijų pardavimo sąlygų, atlygį (komisinius) gauna su sąlyga, kad jo surasti klientai pirks akcijas.

Ar šios Anglijos įmonės teikiamos paslaugos apmokestinamos PVM?

Pateiktu atveju sandoris susideda iš keleto elementų: klientų paieškos, konsultavimo, derybų. Šie sandorį sudarantys elementai yra glaudžiai susiję ir ekonominiu požiūriu sudaro visumą, kurios išskaidymas būtų dirbtinio pobūdžio. Tokiu atveju PVM tikslais reikia nustatyti, kuris iš šių elementų yra pagrindinis ir taikyti šiam elementui nustatytą PVM tarifą. Pateiktu atveju ypač svarbu atskirti, ar pagrindinis sandorio elementas yra konsultavimas dėl investavimo į vertybinius popierius, ar - tarpininkavimas (įskaitant derybas) dėl vertybinių popierių įsigijimo, nes šiems elementams taikomos skirtingos apmokestinimo PVM taisyklės.

Nagrinėjamu atveju pagrindinis sandorio tikslas yra klientų paieška bei derybų su jais dėl akcijų įsigijimo vedimas. Tokiu atveju laikoma, kad pagrindinis sandorio elementas yra tarpininkavimas (įskaitant derybas), vykdant akcijų pardavimą. Tarpininkavimo (įskaitant derybas) akcijų pardavimo sandoryje paslaugos, vadovaujantis PVM įstatymo 28 straipsnio 5 dalies nuostatomis, PVM neapmokestinamos.

4 pavyzdys

Finansų maklerio įmonė (toliau – FMĮ), veikdama kaip vertybinių popierių viešosios apyvartos tarpininkas, sudaro sutartį su klientu, kuria įsipareigoja surasti įmonės Y akcijų pardavėjus ir atstovauti klientą derybose su jais. Už suteiktas paslaugas FMĮ klientas sumoka 2 proc. nuo įmonės Y akcijų įsigijimo kainos.

Ar FMĮ teikiamos paslaugos apmokestinamos PVM?

FMĮ klientui teikiamos atstovavimo derybose su akcijų pirkėjais paslaugos, kurių tikslas padaryti viską, kad klientas ir įmonė Y susitartų, kaip tarpininkavimo, parduodant vertybinius popierius, paslaugos PVM neapmokestinamos.

5 pavyzdys

Bankas pagal su akcinėmis bendrovėmis (toliau – emitentas) sudarytas sutartis teikia dividendų išmokėjimo / paskirstymo paslaugas, t. y. paskirsto emitento dividendams pervestas lėšas emitento akcininkams (apskaičiuoja ir išmoka emitento akcininkui priklausančius gauti dividendus už turimas emitento akcijas, apskaičiuoja kiekvienam akcininkui už gautinus dividendus priklausančias sumokėti gyventojų pajamų arba pelno mokesčius į valstybės biudžetą ir šias apskaičiuotas sumas perveda į valstybės biudžetą, pateikia emitentui ataskaitą apie išmokėtus dividendus, teikia konsultacijas dividendų mokėjimo ir vertybinių popierių sąskaitų tvarkymo klausimais, kiek tai susiję su dividendų išmokėjimu, ir pan.).

Ar šios banko teikiamos paslaugos gali būti laikomos paslaugomis, tiesiogiai susijusiomis su vertybinių popierių sandoriais?

Nagrinėjamu atveju sandoris susideda iš keleto paslaugų: dividendų paskirstymo ir jų išmokėjimo (pervedimo) akcininkams paslaugos, taip pat gyventojų pajamų arba pelno mokesčio apskaičiavimo bei pervedimo į biudžetą paslaugos, ataskaitų apie išmokėtus dividendus pateikimo emitentui bei konsultavimo dividendų mokėjimo ir vertybinių popierių sąskaitų tvarkymo klausimais (kiek tai susiję su dividendų išmokėjimu) paslaugos. Iš esmės šie elementai neturi atskiro savarankiško tikslo ir dėl to PVM tikslais laikoma, kad yra sudarytas vienas sandoris, kurio pagrindinis tikslas - išmokėti (pervesti) dividendus akcininkams bei pervesti mokesčius už akcininkus į biudžetą. Banko teikiamos dividendų išmokėjimo (pervedimo) akcininkams bei mokesčių į biudžetą pervedimo paslaugos laikomos finansinėmis paslaugomis ir PVM neapmokestinamos.

6 pavyzdys

Latvijos bankas „A“ (toliau – tarpininkas) Lietuvos bankui „B“ (toliau – bankas) teikia tokias paslaugas: savo sąskaita informuoja potencialius klientus apie galimybę prekiauti realiu laiku per platformą X (toliau – platforma) finansinėmis priemonėmis, suteikia pradinę informaciją apie per platformą siūlomas finansines priemones, susidomėjusius klientus identifikuoja pagal finansų įstaigų klientams nustatytus reikalavimus, ir jų duomenis perduoda bankui. Bankui papildomai patikrinus tarpininko pateiktą informaciją ir patvirtinus referuotą asmenį kaip klientą, su tokiu

asmeniu sudaroma sutartis dėl prekybos platformoje. Tarpininkui mokamas atlygis (komisiniai) priklauso nuo referuotų klientų platformoje sudarytų finansinių sandorių vertės.

Ar tarpininko bankui teikiamos paslaugos apmokestinamos PVM?

Pateiktu atveju, kai tarpininkui mokamas atlygis (komisiniai) už bankui suteiktas paslaugas tiesiogiai priklauso nuo tarpininko surastų klientų platformoje sudarytų finansinių sandorių vertės, galima teigti, kad tarpininko bankui teikiamų paslaugų tikslas – surasti potencialius investuotojus (klientus), kurie prekiaus vertybiniais popieriais bei išvestinėmis finansinėmis priemonėmis per banko platformą. Tokios paslaugos PVM tikslais gali būti laikomos tarpininkavimo, sudarant vertybinių popierių ir (ar) išvestinių finansinių priemonių sandorius, paslaugomis, kurios vadovaujantis minėtomis PVM įstatymo 28 straipsnio 5 dalies nuostatomis, PVM neapmokestinamos.

7 pavyzdys

Bendrovė yra reguliuojamos rinkos operatorė. Bendrovė už atlygį teikia tokias paslaugas:

1) finansinių priemonių įtraukimas į Bendrovės prekybos sąrašus (mokama nustatyto dydžio įmoka);

2) finansinių priemonių kotiravimas (mokama metinė įmoka);

3) teisės dalyvauti Bendrovės „X“ reguliuojamoje rinkoje suteikimas (imama metinė nario įmoka);

4) galimybių prekiauti reguliuojamoje rinkoje užtikrinimas (imama įmoka už reguliuojamus rinkos sandorius, Bendrovė ima 10 proc. nuo kiekvieno sandorio vertės);

Ar šios Bendrovės teikiamos paslaugos apmokestinamos PVM?

Finansinių priemonių įtraukimas į Bendrovės prekybos sąrašus ir kotiravimo paslaugos, remiantis Finansinių priemonių rinkų įstatymo nuostatomis, yra būtinos, kad biržos reguliuojamoje rinkoje vyktų akcijų prekyba ir dėl to šios paslaugos laikomos tiesiogiai su vertybinių popierių sandoriais susijusiomis paslaugomis, kurios pagal PVM įstatymo 28 straipsnio 5 dalies nuostatas, PVM neapmokestinamos.

Teisės dalyvauti Bendrovės „X“ reguliuojamoje rinkoje suteikimas (už kurią Bendrovei mokama metinė nario įmoka), taip pat galimybių prekiauti reguliuojamoje rinkoje užtikrinimas (už kurį Bendrovei mokama įmoka už reguliuojamus rinkos sandorius) iš esmės nėra sandoriai, kurie gali sukurti, pakeisti ar panaikinti šalių teises ir pareigas dėl vertybinių popierių ir todėl jiems PVM lengvata netaikoma.

Remiantis ESTT praktika byloje C-540/09 *Skandinaviska Enskilda Banken*, tiesiogiai su vertybinių popierių ar finansinių priemonių sandoriais susijusiomis paslaugomis laikomos paslaugos, kurias kredito įstaiga už atlygį teikia akcijas išleisti ketinančiai bendrovei kaip finansinių priemonių išplatinimo garantiją, kuria kredito įstaiga įsipareigoja įsigyti per akcijų pasirašymo laikotarpį nepasirašytas akcijas.

8 pavyzdys

Bankas „A“ su bendrove „B“ pasirašė paslaugų teikimo sutartį, kurioje bankas už atlygį įsipareigojo bendrovei teikti finansinių priemonių išplatinimo garantijas, t. y. bankas įsipareigojo nupirkti šios bendrovės akcijas, kurios nebus pasirašytos per pasirašymo laikotarpį.

Ar banko „A“ teikiama finansinių priemonių išplatinimo garantijos paslauga apmokestinamos PVM?

Ne, neapmokestinama. Ši paslauga, remiantis ESTT praktika byloje C-540/09 *Skandinaviska Enskilda Banken* laikoma finansine, su finansinių priemonių sandoriais susijusia paslauga.

5. PVM lengvata netaikoma:

1) sandoriams dėl vertybinių popierių, patvirtinančių kokias nors teises į nekilnojamuosius pagal prigimtį daiktus (pvz., pajus, patvirtinantis teisę į statinį, sandoriai dėl Nekilnojamojo turto investicinių fondų investicinių vienetų);

2) sandoriams dėl vertybinių popierių (išskyrus tuos sandorius, kurie patvirtina nuosavybės teisę į investicinį auksą), patvirtinančių nuosavybės teisę į prekes (tai įvairūs sandoriai dėl prekinių vertybinių popierių, pvz., konosamento);

3) sandoriams dėl vertybinių popierių, patvirtinančių teisę ar pareigą įsigyti ar perleisti vertybinius popierius, patvirtinančių nuosavybės teisę į prekes;

4) vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių saugojimo paslaugoms (PVM apmokestinamos tik materialinių vertybinių popierių saugojimo paslaugos);

5) vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių portfelio valdymo, konsultavimo investavimo į vertybinius popierius ir (arba) išvestines finansines priemones klausimais, taip pat vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių rinkos tyrimo paslaugoms (vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių portfelio valdymo paslaugas gali teikti įmonės, kurios pagal Finansinių priemonių rinkų įstatymą turi teisę teikti šias paslaugas (vertybinių popierių viešosios apyvartos tarpininkai - finansų maklerio įmonės bei komerciniai bankai ir kt.); konsultavimo investavimo į vertybinius popierius ir (arba) išvestines finansines priemones klausimais ir vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių rinkos tyrimo paslaugas gali teikti vertybinių popierių viešosios apyvartos tarpininkai - finansų maklerio įmonės bei komerciniai bankai, taip pat kitos įmonės).

6. Asmenys, PVM mokėtojai, pirkimo ir (arba) importo PVM, apskaičiuotą už įsigytas ir (arba) importuotas prekes ir (arba) paslaugas, skirtas PVM neapmokestinamam paslaugų teikimui, neturi teisės traukti į PVM atskaitą (žr. PVM įstatymo 58 straipsnio komentarą).

6. PVM neapmokestinamos investicinių kintamojo kapitalo bendrovių, uždaro tipo investicinių bendrovių, investicinių fondų ir pensijų fondų turto valdymo paslaugos.

Komentaras

1. Direktyvos 2006/112/EB 135 straipsnio 1 dalies g punkte nustatyta, kad valstybės narės neapmokestina specialių investicinių fondų, kaip juos apibrėžia valstybės narės, valdymo paslaugų. Lietuva yra pasirinkusi PVM neapmokestinti investicinių kintamojo kapitalo, uždaro tipo investicinių bendrovių, investicinių fondų ir pensijų fondo valdymo paslaugų.

Investicinių kintamojo kapitalo, uždaro tipo investicinių bendrovių, investicinių fondų veiklą ir valdymą reglamentuoja Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas, Lietuvos Respublikos informuotiesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas ir Lietuvos Respublikos alternatyviųjų kolektyvinio investavimo subjektų valdytojų įstatymas.

Pagal šių įstatymų nuostatas investicinių kintamojo kapitalo ar uždaro ir atvirojo tipo investicinių bendrovių (toliau – investicinių bendrovių) ir investicinio fondo valdymas gali būti perduotas valdymo įmonei. Šių fondų valdymo paslaugos, kurias teikia valdymo įmonė (t. y., bendrovė, kurios pagrindinė veikla investicinių fondų ar investicinių bendrovių valdymas) PVM neapmokestinamos.

2. Siekiant nustatyti, ar teikiamoms paslaugoms gali būti taikoma PVM įstatymo 28 straipsnio 6 dalyje nustatyta PVM lengvata, būtina įvertinti:

- ar investicinis fondas, kuriam teikiamos paslaugos, PVM tikslais laikomas specialiu investiciniu fondu, ir

- ar teikiamos paslaugos laikomos specialių investicinių fondų valdymo paslaugomis.

3. ESTT bylos C-363/05 *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust* sprendime nurodė, kad Šeštosios direktyvos 77/388 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktis (atitinkamai Direktyvos 2006/112/EB 135 straipsnio 1 dalies g punktas) turi būti aiškinamas taip, jog jis valstybėms narėms suteikia diskreciją apibrėžti jų teritorijoje esančius fondus, kurie atitinka sąvoką „specialūs investiciniai fondai“ šioje nuostatoje numatyto atleidimo nuo mokesčio tikslais. Tačiau naudodamosi šia diskrecija valstybės narės turi nepažeisti minėtos nuostatos tikslo, kuris yra supaprastinti investuotojams investavimą į vertybinius popierius pasitelkiant investavimo subjektus,

taip užtikrinant fiskalinio neutralumo principą renkant pridėtinės vertės mokestį, susijusį su specialių investicinių fondų, konkuruojančių su kitais specialiais investiciniais fondais (pavyzdžiui, fondais, kuriems taikoma Tarybos direktyva 85/611/EEB (atnaujinta Tarybos direktyva 2009/65/EB), toliau - – KIPVPS direktyva) valdymu (šie teiginiai taip pat grindžiami kita teismų praktika, ypač sprendimu byloje C-593 *Staatssecretaris van Financiën,* 33 p.; C-424/11 *Wheels Common Investment Fund Trustees, 18 p.;. C-464/12, ATP PensionService, 42 p. ir kt.).*

Remiantis ESTT praktika jungtinėje byloje C-639/22–C-644/22 *Stichting BPL Pensioen ir Fiscale Eenheid Achmea BV,* specialiais investiciniais fondais turi būti laikomi fondai, kurie, nebūdami kolektyvinio investavimo subjektai, kaip jie suprantami pagal KIPVPS direktyvą, vykdo tuos pačius sandorius kaip kolektyvinio investavimo subjektai ir arba bent jau turi panašių požymių, kad galėtų su jais konkuruoti. Tam, kad nustatyti, ar fondas PVM tikslais gali būti laikomas specialiu investiciniu fondu, kiekvienas fondas PVM tikslais turi būti vertinamas individualiai.

Remiantis ESTT praktika, fondas PVM tikslais gali būti laikomas specialiu investiciniu fondu, jeigu:

- fondas yra „kolektyvinė investicija“, t. y. kelių investuotojų sujungimas, kai investuotojui priklauso fondo dalis, bet ne pati fondo investicija (C-44/11 *Deutsce Bank,* 33 p.; C-464/12 *Pensios Service*, 50 p.);
- fondas veikia rizikos paskirstymo principu, t. y. investicijų grąža priklauso nuo investicijų efektyvumo ir turėtojai prisiima riziką, susijusią su fondo valdymu (C-44/11 *Deutshe Bank, C-595/13 Fiscale Eenheid X,* 36 p ir kt.), be to, šio fondo dalyviams dėl jo investicijų tenkanti rizika turi būti panaši į kolektyvinio investavimo subjekto investicinių vienetų savininkų riziką, susijusią su jų deponuotu turtu (C-639/22–C-644/22 *Stichting BPL Pensioen ir Fiscale Eenheid Achmea BV,* 45 p.);
- fondui valstybė narė taiko specialią valstybės priežiūrą (C-595/13 *Fiscale Eenheid X*, 40, 42, 48 p.);
- fondas, nebūdamas kolektyvinio investavimo subjektas, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 85/611, turi tokias pačias ypatybes kaip šie subjektai ir vykdo tokius pačius sandorius ar bent jau turi panašias ypatybes, kad galėtų su jais konkuruoti (C-424/11 *Wheels*, 24 p.; C-464/12 ATP *PensionService*, 47 p.; C-595/13 *Fiscale Eenheid* X, 47 p).

1 pavyzdys

UAB „X“ teikia valdymo paslaugas investiciniams fondams ir investicinėms bendrovėms, veikiančioms pagal Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymą ir Lietuvos Respublikos informuotiesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymą.

Ar šios UAB „X“ teikiamos investicinių fondų ir investicinių bendrovių valdymo paslaugos apmokestinamos PVM?

Vadovaujantis PVM įstatymo 28 straipsnio 6 dalies nuostatomis, šios UAB „X“ teikiamos investicinių fondų ir investicinių bendrovių valdymo paslaugos PVM neapmokestinamos.

2 pavyzdys

Bendrovė, turinti komanditinės ūkinės bendrijos (toliau – KŪB) statusą, įsteigė investicinį fondą, kuriam jokia speciali valstybės priežiūra netaikoma.

Ar KŪB įsteigto investicinis fondas PVM tikslais laikomas specialiu investiciniu fondu?

KŪB įsteigtas investicinis fondas, kuriam nėra taikoma speciali valstybės priežiūra, PVM tikslais nelaikomas specialiu investiciniu fondu.

4. Remiantis ESTT praktika byloje C-169/04 *Abbey National,* investicinių fondų „valdymo” sąvoka apima administracinio investicinio fondų valdymo ir apskaitos paslaugas, suteiktas trečiojo asmens - valdytojo, jei jos sudaro atskirą bendrai įvertintą grupę ir yra būdingos ir esminės specialių investicinių fondų valdymui (t. y. tiesiogiai susijusios su fondo panaudojimu – investavimu į investavimo subjektų investicinius vienetus, sutarčių sudarymu, investicinių vienetų vertinimu, kainos nustatymu, investicinių vienetų ar akcijų registrų tvarkymu, apskaitos tvarkymu ir pan.). Pagal šio sprendimo 64 punktą, neskaitant investicijų valdymo paslaugų, valdymo sąvoka apima ir pačių

kolektyvinio investavimo subjektų administravimą, taip kaip nurodyta iš dalies pakeistos Direktyvos 85/611 II priede, skiltyje „Administravimas“, kurioje nurodytos funkcijų, būdingų kolektyvinio investavimo subjektams, nebaigtinis sąrašas (pvz., į šį sąrašą konsultavimo dėl vertybinių popierių investavimo paslaugos nėra įtrauktos, tačiau jos PVM tikslais laikomos investicinių fondų valdymo paslaugomis). Tačiau „valdymo” sąvoka neapima depozitoriumo funkcijoms priskiriamų paslaugų, taip pat paprasčiausių materialių ar techninių paslaugų (pvz., informacinės sistemos įdiegimo paslaugų). Teisės naudotis programinės įrangos suteikimui Direktyvos 2006/112/EB 135 straipsnio 1 dalies g punkte numatytas neapmokestinimas PVM gali būti taikomas, jeigu teikiamos paslaugos yra laikomos būdingomis ir esminėmis specialių investicinių fondų valdymo veiklai, t. y. jeigu paslaugos yra neatsiejamai susijusios su valdymo bendrovei būdinga veikla (C-58/20 *K* ir C-59/20 *DBKAG*, 44 p.).

Remiantis ESTT praktika (byla C-231/19 *Blackrock*, 43 p.; C-169/04 *Abbey National,* 66 p.), specialių investicinių fondų valdymas apibrėžiamas pagal suteiktos paslaugos pobūdį, o ne pagal paslaugų teikėją ar paslaugų gavėją. Todėl PVM lengvata specialių investicinių fondų valdymo paslaugoms taikoma tiek kai investicinio fondo valdymo paslaugas teikia licencijuota valdymo įmonė, tiek kai tokias paslaugas teikia kiti asmenys.

Remiantis ESTT praktika C-275/11 *GfBk*, trečiojo asmens investicinei bendrovei, specialaus investicinio fondo valdytojai, suteiktos konsultavimo dėl vertybinių popierių investavimo paslaugos patenka į sąvoką „specialaus investicinio fondo valdymas“ siekiant taikyti šioje nuostatoje numatytą atleidimą nuo mokesčio, net jei trečiasis asmuo neveikė pagal įgaliojimą. Taigi, PVM lengvata gali būti taikoma ir tuo atveju, kai valdymo paslaugas paslaugų teikėjas (trečiasis asmuo) teikia specialaus investicinio fondo valdytojui.

Pavyzdys

UAB „A“ yra licencijuota valdymo įmonė, turinti teisę valdyti specialiuosius kolektyvinio investavimo subjektus. UAB „A“ valdo specialųjį uždarojo tipo informuotiesiems investuotojams skirtą privataus kapitalo investicinį fondą (toliau – Fondas).

Siekdama užtikrinti kuo geresnį Fondo valdymą, UAB „A“ sudarė paslaugų sutartį su UAB „B“, pagal kurią ji iš paslaugų teikėjo - UAB „B“ įsigijo su Fondo valdymu susijusias paslaugas:

1) strateginio vadovavimo sandoriams ir finansiniam rezultatui paslaugas, kurios apima sandorių paiešką, įgyvendinimą, stebėseną;

2) finansinių modelių vertinimo paslaugą, kuri apima potencialių, naujų ir esamų investicijų finansinių modelių peržiūrą, kritinį vertinimą bei rekomendacijos dėl įsigijimo ar pardavimo;

3) rinkos ir investicijų tyrimo paslaugas, apimančias galimų investicijų realizavimo scenarijų vertinimą ir rekomendacijų dėl realizavimo pateikimą.

Ar UAB „B“ teikiamos paslaugos apmokestinamos PVM?

UAB „B“ teikiamos paslaugos yra būdingos ir esminės specialių investicinių fondų valdymui, t. y. jos yra tiesiogiai susijusios su Fondo panaudojimu – investavimu į investavimo subjektų investicinius vienetus, investicinių vienetų vertinimu ir pan. Todėl šios paslaugos PVM tikslais laikytinos specialiųjų investicinių fondų valdymo paslaugomis.

Remiantis ESTT praktika C-275/11 *GfBk,* PVM lengvata specialiųjų investicinių fondų valdymo paslaugoms gali būti taikoma ir tuo atveju, kai šios paslaugos teikiamos specialaus investicinio fondo valdytojui.

Atsižvelgiant į tai, UAB „B“ teikiamos Fondo valdymo paslaugos UAB „A“, vadovaujantis PVM įstatymo 28 straipsnio 6 dalies nuostatomis, PVM neapmokestinamos.

5. Pagal Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymą:

5.1. Pensijų fondas - fiziniams asmenims, savanoriškai kaupiantiems pensijas bei mokantiems pensijų įmokas į pensijų fondą, bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausantis pensijų turtas, kurio valdymas perduotas pensijų fondo valdymo įmonei ir kuris investuojamas pagal to pensijų fondo taisykles.

5.2. Verstis pensijų kaupimo veikla turi teisę uždaroji akcinė ar akcinė bendrovė, turinti nustatyta tvarka priežiūros institucijos išduotą licenciją. Teisę verstis pensijų kaupimo veikla taip pat turi valdymo įmonės, turinčios licenciją valdyti investicinius fondus ir investicines kintamojo kapitalo bendroves, išduotą pagal Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymą bei atitinkančios Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo nustatytus reikalavimus. Šių ūkio subjektų teikiamos pensijų fondų valdymo paslaugos PVM neapmokestinamos.

6. Asmenys, PVM mokėtojai, pirkimo ir (arba) importo PVM, apskaičiuotą už įsigytas ir (arba) importuotas prekes ir (arba) paslaugas, skirtas PVM neapmokestinamam paslaugų teikimui, neturi teisės traukti į PVM atskaitą (žr. PVM įstatymo 58 straipsnio komentarą).

7. Apmokestinamasis asmuo, teikiantis šio straipsnio 1–4 dalyse nurodytas paslaugas, turi teisę pasirinkti skaičiuoti PVM už šias paslaugas šio Įstatymo nustatyta tvarka, jeigu pirkėjas (klientas) yra apmokestinamasis asmuo PVM mokėtojas, išskyrus PVM mokėtoją, taikantį smulkiojo verslo schemą Lietuvoje, kaip jis suprantamas pagal šio Įstatymo 71[1] straipsnio 9 dalį, ir šis pasirinkimas galioja ne trumpiau kaip 24 mėnesius nuo pasirinkimo deklaravimo dienos visiems jo sudaromiems atitinkamiems sandoriams. Savo pasirinkimą apmokestinamasis asmuo privalo deklaruoti centrinio mokesčio administratoriaus nustatyta tvarka.

Komentaras

1. Apmokestinamasis asmuo, teikdamas komentuojamo straipsnio 1-4 dalyse nurodytas paslaugas PVM mokėtojui, kuris PVM įstatymo prasme laikomas apmokestinamuoju asmeniu (žr. PVM įstatymo 2 straipsnio 2 ir 38 dalies komentarą), išskyrus PVM mokėtoją, taikantį smulkiojo verslo schemą Lietuvoje, turi teisę pasirinkti, ar skaičiuoti teikiamų paslaugų PVM, ar ne (paslaugos teikėjas, norėdamas įsitikinti, kad paslaugas teikia apmokestinamajam asmeniui gali susitarti, kad šis jam pateiktų laisvos formos patvirtinimą). Šis pasirinkimas taikomas visoms PVM mokėtojo teikiamoms PVM įstatymo 28 straipsnio 1-4 dalyse nurodytoms paslaugoms ir galioja ne trumpiau kaip 24 mėnesius visiems jo sudaromiems atitinkamiems sandoriams. Savo pasirinkimą apmokestinamasis asmuo privalo deklaruoti apskrities valstybinei mokesčių inspekcijai. Pasirinkimo skaičiuoti pridėtinės vertės mokestį deklaravimo taisyklės nustatytos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos viršininko 2004 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. VA-26 „Dėl pasirinkimo skaičiuoti pridėtinės vertės mokestį deklaravimo taisyklių patvirtinimo“.

Apmokestinamasis asmuo pranešimą apie savo pasirinkimą skaičiuoti / atšaukti PVM turi pateikti elektroniniu būdu prisijungus prie Valstybinės mokesčių inspekcijos autorizuotų elektroninių paslaugų teikimo portalo Mano VMI.

Pažymėtina, kad toks pasirinkimas taikomas tik šalies viduje vykdomiems finansinių paslaugų sandoriams. Tais atvejais, kai Lietuvos Respublikos apmokestinamasis asmuo teikia finansines paslaugas kitos valstybės narės apmokestinamiesiems asmenims arba apmokestinamųjų asmenų padaliniams, esantiems kitose valstybėse narėse ar už Europos Sąjungos ribų, tai tokių paslaugų apmokestinimo vieta nelaikoma Lietuva ir tokiais atvejais taikomos kitos valstybės nustatytos apmokestinimo PVM taisyklės.

2. PVM mokėtojas teisę pasirinkti, ar skaičiuoti teikiamų paslaugų PVM, ar ne, gali jei teikia tokias paslaugas:

2.1. paskolų teikimo, taip pat suteiktos paskolos priežiūros paslaugas, jeigu šias paskolos priežiūros paslaugas vykdo tą paskolą suteikęs apmokestinamasis asmuo.

1 pavyzdys

Lizingo kompanija, PVM mokėtoja, su UAB „X“, kuri yra apmokestinamasis asmuo ir PVM mokėtoja, netaikanti smulkiojo verslo schemos Lietuvoje, sudarė naujo automobilio finansinės išperkamosios nuomos (lizingo) sutartį ir joje numatė, kad sumokėjus paskutinę įmoką automobilis pereis bendrovės nuosavybėn. Šiuo atveju laikoma, kad yra sudaryti du sandoriai: pagrindinis –

automobilio tiekimo ir papildomas – paskolos suteikimo sandoris, kurio apmokestinamąją vertę sudaro nurodytosios palūkanos. Lizingo kompanija už automobilio įmokų dalį, kaip gautiną atlygį be PVM už automobilio tiekimą, turi skaičiuoti PVM taikant standartinį PVM tarifą. Kadangi lizingo kompanija sandorį sudarė su bendrove, kuri yra apmokestinamasis asmuo ir PVM mokėtoja, netaikanti smulkiojo verslo schemos Lietuvoje, todėl ji, skaičiuodama PVM už palūkanas, turi pasirinkimo teisę, t. y. ji gali pasirinkti, ar nuo palūkanų skaičiuoti PVM, ar ne. Šis pasirinkimas galioja ne trumpiau kaip 24 mėnesius visiems jos sudaromiems atitinkamiems sandoriams. Savo pasirinkimą apmokestinamasis asmuo privalo deklaruoti apskrities valstybinei mokesčių inspekcijai.

2.2. finansinių garantijų ir laidavimų teikimo, taip pat suteiktos finansinės garantijos ar laidavimo priežiūros, jeigu ją vykdo tą garantiją ar laidavimą suteikęs apmokestinamasis asmuo, paslaugas (draudimo įmonių, bankų ar kitų kredito įstaigų tiesiogiai su prekių (išskyrus PVM neapmokestinamas prekes) eksportu susijusių finansinių garantijų ir laidavimų teikimo paslaugos apmokestinamos taikant 0 proc. PVM tarifą (žr. PVM įstatymo 46 straipsnio komentarą).

2 pavyzdys

PVM mokėtojas UAB „X“ suteikė 70 procentų garantiją bankui dėl akcinei bendrovei „Y“, kuri yra apmokestinamasis asmuo ir PVM mokėtoja, netaikanti smulkiojo verslo schemos Lietuvoje, teikiamos 7 mln. eurų paskolos žaliavoms, medžiagoms įsigyti. Už garantijos suteikimą UAB „X“ iš akcinės bendrovės „Y“ ima nustatyto dydžio atlyginimą. Kadangi garantija suteikta apmokestinamajam asmeniui, PVM mokėtojui, netaikančiam smulkiojo verslo schemos Lietuvoje, tai UAB „ X“ turi teisę pasirinkti, ar už garantijos suteikimo paslaugą skaičiuoti PVM, ar ne. Šis pasirinkimas galioja ne trumpiau kaip 24 mėnesius visiems jo sudaromiems atitinkamiems sandoriams. Savo pasirinkimą UAB „X“ privalo deklaruoti apskrities valstybinei mokesčių inspekcijai.

3 pavyzdys

UAB „X“, suteikusi akcinei bendrovei „Y“, kuri yra apmokestinamasis asmuo ir PVM mokėtoja, taikanti smulkiojo verslo schemą Lietuvoje, garantiją bankui dėl suteiktos paskolos, vykdo suteiktos garantijos priežiūros paslaugą. Šiuo atveju bendrovė, teikdama garantijos priežiūros paslaugą apmokestinamajam asmeniui, PVM mokėtojui, taikančiam smulkiojo verslo schemą Lietuvoje, neturi teisės pasirinkti už garantijos priežiūros paslaugą skaičiuoti PVM.

2.3. indėlių ir kitų grąžintinų lėšų priėmimo ir tvarkymo paslaugas, atsiskaitymų tarp bankų ir (arba) kitų kredito įstaigų įskaitymo (kliringo), taip pat kitas su atsiskaitymų organizavimu susijusias paslaugas, pinigų pervedimo, atsiskaitymo negrynaisiais pinigais organizavimo (įskaitant banko kortelių ir kitų mokėjimo priemonių išleidimo, jų turėtojų aptarnavimo paslaugas ir operacijų su jomis atlikimą), akredityvų išleidimo ir susijusias su jais operacijas, taip pat sandorius dėl skolų ir skolinių pasižadėjimų. Šios dalies nuostatos netaikomos skolų išieškojimo paslaugoms, taip pat finansuotojo paslaugoms, teikiamoms pagal faktoringo sutartį.

4 pavyzdys

PVM mokėtojas bankas teikia apmokestinamajam asmeniui UAB „X“, PVM mokėtojai, netaikančiai smulkiojo verslo schemos Lietuvoje, sąskaitų tvarkymo ir priežiūros paslaugas. Kadangi šias paslaugas bankas teikia apmokestinamajam asmeniui, PVM mokėtojui, netaikančiam smulkiojo verslo schemos Lietuvoje, tai jis turi teisę pasirinkti, ar už suteiktas sąskaitų tvarkymo ir priežiūros paslaugas skaičiuoti PVM, ar ne. Šis pasirinkimas galioja ne trumpiau kaip 24 mėnesius visiems jo sudaromiems atitinkamiems sandoriams. Savo pasirinkimą bankas privalo deklaruoti apskrities valstybinei mokesčių inspekcijai.

2.4. sandorių dėl valiutos (įskaitant valiutų keitimą), taip pat grynųjų pinigų įmokų priėmimo ir išmokų išmokėjimo, pinigų tvarkymo ir kitas paslaugas, tiesiogiai susijusias su bet kokios valiutos banknotais ir monetomis.

5 pavyzdys

PVM mokėtojas bankas su PVM mokėtoju fiziniu asmeniu (kuris PVM įstatymo prasme yra apmokestinamasis asmuo), taikančiu smulkiojo verslo schemą Lietuvoje, sudarė valiutos keitimo sandorį. Kadangi valiutos keitimo sandorį bankas sudarė su PVM mokėtoju, taikančiu smulkiojo verslo schemą Lietuvoje, tai jis neturi teisės pasirinkti šį sandorį apmokestinti PVM.

8. Neteko galios 2025 06 26 įstatymu Nr. XV-366 (nuo 2026 01 01)

9. Vien administracinio, fizinio, techninio ar panašaus pobūdžio paslaugų teikimas, nesukeliantis su šiame straipsnyje nurodytomis finansinėmis paslaugomis susijusio sandorio šalių teisinės ir finansinės padėties pokyčio, nelaikomas šiame straipsnyje nurodytų finansinių paslaugų, kurioms taikomos šio straipsnio 3–5 dalių nuostatos dėl neapmokestinimo PVM, teikimu.

Komentaras

1. PVM įstatymo 28 straipsnio 3– 5 dalyje nurodytoms finansinėms paslaugoms, t. y.:

1.1. indėlių ir kitų grąžintinų lėšų priėmimo ir tvarkymo paslaugoms, atsiskaitymų tarp bankų ir (arba) kitų kredito įstaigų įskaitymui (kliringui), taip pat kitoms su atsiskaitymų organizavimu susijusioms paslaugoms, pinigų pervedimui, atsiskaitymo negrynaisiais pinigais organizavimui (įskaitant mokėjimo kortelių ir kitų mokėjimo priemonių išleidimui, jų turėtojų aptarnavimo paslaugoms ir operacijų su jomis atlikimui), akredityvų išleidimui ir susijusioms su jais operacijoms, o taip pat sandoriams dėl skolų ir skolinių pasižadėjimų;

1.2. sandoriams dėl valiutos (įskaitant valiutų keitimą), taip pat grynųjų pinigų įmokų priėmimui ir išmokų išmokėjimui, pinigų tvarkymui ir kitoms paslaugoms, tiesiogiai susijusioms su bet kokios valiutos banknotais ir monetomis;

1.3. sandoriams dėl vertybinių popierių, išvestinių finansinių priemonių, taip pat tarpininkavimo nurodytuose sandoriuose ir kitoms tiesiogiai su nurodytaisiais sandoriais susijusioms paslaugomis (emisijos organizavimui, vykdymui, registravimui ir kt.),

nepriskiriamos paslaugos, jeigu jos yra vien administracinio, fizinio, techninio ar panašaus pobūdžio, nekeičiančios finansinio sandorio teisinės ar finansinės padėties (žr. PVM įstatymo 28 straipsnio 3-5 dalių komentarą).

Lyginamasis variantas

<u>28 straipsnis</u>. Finansinės paslaugos

1. PVM neapmokestinamas paskolų teikimas, tarpininkavimo paslaugos dėl paskolos suteikimo, taip pat suteiktos paskolos priežiūra, jeigu ją vykdo tą paskolą suteikęs apmokestinamasis asmuo.

Komentaras

1. PVM neapmokestinamas atlygis, gautas už paskolų teikimą, neatsižvelgiant į tai, ar paskolą suteikęs asmuo yra bankas, kredito unija, įmonė, fizinis asmuo ar pan.

1 pavyzdys

Įmonė A, PVM mokėtoja, įmonei B, kuri nėra PVM mokėtoja, metams suteikė paskolą su 5 proc. metinėmis palūkanomis. Šiuo atveju įmonės A už paskolos suteikimą gautam atlygiui – palūkanoms – taikoma PVM lengvata, t. y. įmonės A gautos palūkanos PVM neapmokestinamos.

Mokestis, mokamas už išankstinį paskolos sugrąžinimą, PVM tikslais laikomas atlygiu už su paskolos teikimu susijusią paslaugą, kuri~~, remiantis Pridėtinės vertės mokesčiu neapmokestinamų finansinių paslaugų, nurodytų Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 28 straipsnio 1-4 dalyse, sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. birželio 6 d. įsakymu Nr. 157 (Žin., 2002, Nr. 58-2373), 1.2 punktu,~~ PVM neapmokestinama.

2 pavyzdys

Bankas X fiziniam asmeniui suteikė paskolą 5 metų laikotarpiui. Paskolos sutartyje už paskolos grąžinimą prieš laiką numatytas nustatyto dydžio mokestis (tarkime, 0,5 proc. nuo grąžinamos sumos, bet ne mažiau nei 300 ~~litų~~ **eurų**). Praėjus 3 metams nuo paskolos sutarties pasirašymo (t. y. nepasibaigus paskolos sutarties galiojimui), fizinis asmuo sugrąžino bankui visą likusią paskolos sumą, tarkime, 25 000 ~~litų~~ **eurų.** Bankas X fiziniam asmeniui papildomai apskaičiavo sumokėti 300 ~~litų~~ eurų, kuriais minimaliai kompensuos savo negautas pajamas.

Toks mokestis (300 ~~litų~~ eurų) negali būti laikomas netesybomis, nes iš banko gautas kreditas sugrąžintas, todėl ši suma savo esme laikoma atlygiu už pirmalaikio sutarties nutraukimo paslaugą.

Ši paslauga, kaip paslauga, susijusi su paskolos suteikimu, PVM neapmokestinama.

~~(1 dalies komentaras papildytas pagal VMI prie FM 2012-11-13 raštą Nr. (32.43-31-2)-RM-6149).~~

PVM lengvata taikoma ir verslo plano, susijusio su paskolos gavimu, įvertinimui, kai jį atlieka asmuo, su kuriuo deramasi dėl paskolos suteikimo, taip pat dokumentų, susijusių su paskolos suteikimu, parengimui bei išdavimui, pavyzdžiui: 1) pažymų, sutikimų, leidimų, patvirtinimų, kitų raštų susijusių su būsto kreditais ir kreditais įkeičiant turtą išdavimui; 2) pažymos dėl pakartotinio turto įkeitimo kitai paskolų teikimo įstaigai išdavimui; 3) banko sutikimui, susijusiam su įkeistu nekilnojamu turtu ir pan.

2. Tarpininkavimo paslaugos dėl paskolos suteikimo PVM neapmokestinamos. Tarpininkavimo paslaugomis laikomos paslaugos, kurių tikslas yra padaryti viską, kas būtina, kad dvi šalys sudarytų paskolos suteikimo sutartį (t. y. kai paslaugą teikiantis asmuo analizuoja kliento turtinę padėtį, jo finansinius poreikius, derasi dėl paskolos sąlygų, rengia sutarties pasiūlymą, atlygį (komisinius) gauna su sąlyga, kad jo surasti klientai pasirašys paskolos sutartį ir pan.).

1 pavyzdys

Bendrovė „A" kreditus klientams teikia ne tiesiogiai, o per tarpininkaujančią įmonę „B". Įmonė „B" siūlo klientams sudaryti kredito sutartis su bendrove, klientus informuoja apie bendrovės teikiamas paslaugas, supažindina su teikiamo kredito sutarties sąlygomis, atlieka kliento mokumo įvertinimą, asmenybės nustatymą, rengia kredito sutartis ir pan., be to, įmonei „B" mokamo atlygio (komisinių) dydis priklauso nuo klientams paskolintų sumų dydžio.

Tokiu atveju galima teigti, kad įmonė „B" iš esmės daro viską kas būtina, kad dvi šalys – bendrovė ir klientas susitartų dėl kredito sutarties pasirašymo. Dėl to darytina išvada, kad įmonės „B" bendrovei „A" teikiamos paslaugos atlieka tarpininkavimo paslaugoms būdingas ir esmines funkcijas. Todėl laikoma, kad įmonė „B" bendrovei „A" teikia tarpininkavimo dėl paskolos suteikimo, kurios PVM neapmokestinamos.

3**.** PVM lengvata taikoma ir suteiktoms paskolos priežiūros paslaugoms~~, kurių detalus sąrašas nustatytas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002-06-06 įsakymu Nr. 157 patvirtinto Pridėtinės vertės mokesčiu neapmokestinamų finansinių paslaugų, nurodytų Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 28 straipsnio 1–4 dalyse, sąrašo (Žin., 2002, Nr. 58–2373) 1 punkte. PVM lengvata paskolos priežiūros paslaugoms bus taikoma tik~~ tokiu atveju, jei paskolos priežiūrą vykdys tą paskolą suteikęs asmuo. **Tokioms paslaugoms priskiriama:**

1) suteiktų paskolų administravimas (įskaitant kliento finansinės būklės įvertinimą jau suteikus paskolą), priežiūra ir sutarties sąlygų keitimas bei kitos sutarties sąlygose numatytos paslaugos, susijusios su suteikta paskola, kai šias paslaugas teikia asmuo, kuris suteikė paskolą;

2) užtikrinimo priemonių, susijusių su paskola, ar kitų įsipareigojimų organizavimas, patikrinimas, įvertinimas, valdymas ir priežiūra, kai šias paslaugas teikia asmuo, kuris suteikia paskolą (pavyzdžiui, draudimo administravimas, kai įkeistas turtas draudžiamas Banko iniciatyva, verslo klientui neapdraudus turto (bankas, siekdamas valdyti savo riziką, apdraudžia turtą ir papildomai paima mokestį); neapdrausto ilgiau negu 30 dienų įkeisto nekilnojamojo turto administravimas (kai klientas, fizinis asmuo neapdraudžia turto, bankas rašo klientui raštus, ragina klientą, kad apdraustų ir pan.).

1 pavyzdys

Savivaldybė su komerciniu banku pasirašė lengvatinių paskolų, savivaldybės suteiktų per šį banką gyventojams gyvenamiesiems namams, butams statyti arba pirkti, priežiūros paslaugų teikimo sutartį, kurioje nustatyta, kad bankas, neatsakydamas už paskolų gavėjų prievolių įvykdymą, savivaldybės vardu ir sąskaita atlieka tokius veiksmus: iš paskolų gavėjų priima palūkanas bei grąžinamas paskolas ir perveda jas į savivaldybės nurodytą sąskaitą, primena paskolų gavėjams apie lengvatinių paskolų ir palūkanų mokėjimą, performina gyvenamųjų namų statybos bendrijų paskolas bendrijų nariams ir atlieka kitus veiksmus. Už šias paslaugas bankas iš savivaldybės ima nustatyto dydžio mokestį. Šiuo atveju bankas teikia savivaldybės suteiktų paskolų priežiūros paslaugas. Šios banko teikiamos paslaugos apmokestinamos taikant standartinį PVM tarifą, **kadangi paskolas suteikė ne bankas, o savivaldybė.**

4. Asmenys, PVM mokėtojai, pirkimo ir (arba) importo PVM, **apskaičiuoto** už įsigytas ir (arba) importuotas prekes ir (arba) paslaugas, skirtas PVM neapmokestinamam paslaugų teikimui, neturi teisės traukti į PVM atskaitą (žr. **PVM įstatymo** 58 str**aipsnio** komentarą).

~~(28 str. 1 d. komentaras pakeistas pagal 2010-05-10 VMI prie FM raštą Nr. (18.2-31-2)-R-4742).~~

2. Jeigu kitaip nenustatyta 46 straipsnyje, PVM neapmokestinamas finansinių garantijų ir laidavimų teikimas, taip pat suteiktos finansinės garantijos ar laidavimo priežiūra, jeigu ją vykdo tą garantiją ar laidavimą suteikęs apmokestinamasis asmuo.

Komentaras

1. PVM neapmokestinamas atlygis, gautas už finansinių garantijų ir laidavimų suteikimą, nesvarbu, ar garantijas ir laidavimus suteikęs asmuo yra bankas, draudimo įmonė, fizinis asmuo ar pan.

Atkreipiame dėmesį, kad pagal Civilinio kodekso 6.90 ir 6.76 straipsnių nuostatas:

- garantija – tai vienašalis garanto įsipareigojimas garantijoje nurodyta suma visiškai ar iš dalies atsakyti kitam asmeniui - kreditoriui, jeigu asmuo - skolininkas prievolės neįvykdys ar ją įvykdys netinkamai, ir atlyginti kreditoriui nuostolius tam tikromis sąlygomis (skolininkui tapus nemokiam ir kitais atvejais);
- laidavimo sutartimi laiduotojas už atlyginimą ar neatlygintinai įsipareigoja atsakyti kito asmens kreditoriui, jeigu tas asmuo, už kurį laiduojama, neįvykdys visos ar dalies savo prievolės.

1 pavyzdys

UAB „A“ suteikė **garantiją** 70 procentų bankui dėl akcinei bendrovei „B“ teikiamos 7 mln. ~~litų~~ **eurų** paskolos žaliavoms, medžiagoms įsigyti. Už garantijos suteikimą UAB „A“ iš akcinės bendrovės „B“ ima nustatyto dydžio atlyginimą. Šiuo atveju gautas atlyginimas už garantijos suteikimo paslaugą, kuriai PVM įstatyme nustatyta PVM lengvata, PVM neapmokestinamas.

2 pavyzdys

Įmonė A su banku sudarė įkeitimo sutartį. Pagal šią sutartį įmonė A už atlygį įkeitė bankui dalį savo finansinio turto už kitą įmonę (skolininką). Pagal įkeitimo sutartį įkaito gavėjas (bankas) įgyja teisę nukreipti išieškojimą į įkeistą finansinį turtą, jei suėjus terminui skolininko prievolė nebus įvykdyta. Ar įmonės skolininkui teikiamos turto įkeitimo paslaugos apmokestinamos PVM?

Turto įkeitimas bankui, kaip ir garantijos bei laidavimo suteikimas, yra viena iš banko reikalavimų užtikrinimo priemonių, ir iš esmės atlieka garantijos ir laidavimo suteikimui būdingas funkcijas. Todėl turto bankui įkeitimo už kitą įmonę paslauga pagal savo pobūdį PVM tikslais gali būti laikoma finansine paslauga, kuri, vadovaujantis PVM įstatymo 28 straipsnio 2 dalies nuostatomis, PVM neapmokestinama.

2. Draudimo įmonių, bankų ar kitų kredito įstaigų tiesiogiai su prekių (išskyrus PVM neapmokestinamas prekes) eksportu susijusių finansinių garantijų ir laidavimų teikimo paslaugos apmokestinamas taikant 0 (nulinį) PVM tarifą (žr. PVM įstatymo 46 straipsnio komentarą).

3. PVM neapmokestinamos suteiktos finansinės garantijos ar laidavimo priežiūros paslaugos ~~(detalus tokių paslaugų sąrašas nustatytas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 06 06 įsakymu Nr.157 patvirtinto Pridėtinės vertės mokesčiu neapmokestinamų finansinių paslaugų, nurodytų Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 28 straipsnio 1-4 dalyse, sąrašo 2 punkte.~~ tokiu atveju, jei finansinės garantijos ar laidavimo priežiūros paskolų priežiūrą vykdys tą laidavimą ar garantiją suteikęs asmuo. **Prie tokių paslaugų priskiriama:**

3.1. pareiškėjo prašymo dėl finansinių laidavimų ir garantijų suteikimo, susijusio su paskolos gavimu, įvertinimas;

3.2. užtikrinimo priemonių, susijusių su finansinėmis garantijomis ir laidavimais, organizavimas, patikrinimas, įvertinimas, valdymas ir priežiūra;

3.3. finansinių garantijų ir laidavimų administravimas, sutarties sąlygų peržiūrėjimas ir keitimas;

3.4. mokėjimų pagal finansines garantijas ir laidavimus vykdymas ir pan.

1 pavyzdys

UAB „A“, suteikęs akcinei bendrovei „B“ garantiją bankui dėl suteiktos paskolos, vykdo suteiktos garantijos priežiūros paslaugą. Šiuo atveju bendrovė teikia PVM neapmokestinamą garantijos priežiūros paslaugą.

4. Asmenys, PVM mokėtojai, pirkimo ir (arba) importo PVM, **apskaičiuotas** už įsigytas ir (arba) importuotas prekes ir (arba) paslaugas, skirtas PVM neapmokestinamam paslaugų teikimui, neturi teisės traukti į PVM atskaitą (žr. **PVM įstatymo** 58 str**aipsnio** komentarą).

3. PVM neapmokestinamos indėlių ir kitų grąžintinų lėšų priėmimo ir tvarkymo paslaugos, atsiskaitymų tarp bankų ir (arba) kitų kredito įstaigų įskaitymas (kliringas), taip pat kitos su atsiskaitymų organizavimu susijusios paslaugos, pinigų pervedimas, atsiskaitymo negrynaisiais pinigais organizavimas (įskaitant mokėjimo kortelių ir kitų mokėjimo priemonių išleidimą, jų turėtojų aptarnavimo paslaugas ir operacijų su jomis atlikimą), akredityvų išleidimas ir susijusios su jais operacijos, o taip pat sandoriai dėl skolų ir skolinių pasižadėjimų. Šios dalies nuostatos netaikomos skolų išieškojimo paslaugoms, taip pat finansuotojo paslaugoms, teikiamoms pagal faktoringo sutartį.

Komentaras

1. ~~Detalus tokių paslaugų sąrašas nustatytas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. birželio 6 d. įsakymu Nr.157 patvirtinto Pridėtinės vertės mokesčiu neapmokestinamų finansinių paslaugų, nurodytų Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 28 straipsnio 1-4 dalyse, sąrašo (toliau - sąrašas) 3 punkte~~. Remiantis ~~šio sąrašo nuostatomis bei~~ ESTT praktika (byla C- 2/95, *Sparekassernes Datacenter (SDC*), C-235/00, *CSC Financial Services Limited*; C-29/08, *Skatteverket;* C-350/10, *Nordea Pankki Suomi Oyj ir kt.*) ~~vien fizinio, techninio, administracinio ar panašaus pobūdžio paslaugų teikimas, nekeičiantis finansinio sandorio teisinės ar finansinės padėties, nelaikomas finansinių paslaugų teikimu.~~ ~~S~~su atsiskaitymais (pinigų pervedimu) susijusios paslaugos PVM tikslais laikomos finansinėmis paslaugomis tokiais atvejais, kai šios paslaugos yra esminės atsiskaitymo (pinigų pervedimo) funkcijai atlikti ir įtakoja teisinių ir finansinių sąlygų pasikeitimus, t. y. tokios paslaugos, kurios įgalina sukurti, pakeisti ar panaikinti sandorio šalių teises ir/ar pareigas (būdas, kuriuo paslauga teikiama (elektroniniu, automatiniu ar rankiniu) neturi įtakos priskyrimui finansinei paslaugai).

Vien fizinio, techninio, administracinio ar panašaus pobūdžio paslaugų teikimas, nekeičiantis finansinio sandorio teisinės ar finansinės padėties, nelaikomas finansinių paslaugų teikimu. Nustatant paslaugos pobūdį, svarbu nustatyti paslaugos teikėjo atsakomybę prieš paslaugos gavėją, t. y., svarbu nustatyti, ar ši atsakomybė yra tik dėl techninių dalykų, ar dėl teisinių bei finansinių sąlygų. ESTT taip pat yra pažymėjęs (byla C - 2/95, *Sparekassernes Datacenter (SDC*), C-350/10, *Nordea Pankki Suomi Oyj*), jog vien tik faktas, kad atitinkamas elementas yra būtinas atsiskaitymo (pinigų pervedimo) funkcijai atlikti nereiškia, kad toks elementas gali būti laikomas išimtimi ir neapmokestinamas PVM.

PVM įstatymo 28 straipsnio 3 dalyje nurodytoms paslaugoms priskiriama:

1.1. klientų sąskaitų atidarymas, uždarymas, tvarkymas ir priežiūra;

1.2. grynųjų pinigų išdavimas, priėmimas bei įskaitymas į sąskaitas;

1.3. sandoriai dėl skolų ir skolinių pasižadėjimų, įskaitant derybas dėl jų ir šių paslaugų dokumentų parengimą bei priėmimą;

1.4. banko kortelių ir kitų atsiskaitymo negrynaisiais pinigais mokėjimo priemonių išleidimas, organizavimas, jų turėtojų aptarnavimo paslaugos ir operacijų su jomis atlikimas;

1.5. akredityvų, čekių, vekselių ir kitų mokėjimo dokumentų išleidimas ir su jais susijusios operacijos bei kitos pasaugos, kurios, vadovaujantis aukščiau išdėstytu, PVM tikslais laikytinos finansinėmis paslaugomis.

Be to, žemiau pateikiamas dažnai pasitaikančių paslaugų, kurioms taikoma PVM įstatymo 28 straipsnio 3 dalyje nustatyta lengvata, sąrašas. Tačiau tam kad įvertinti, ar paslauga priskiriama / nepriskiriama finansinėms paslaugoms, nepakanka atsižvelgti vien į paslaugos pavadinimą, bet kiekvienu atveju būtina suprasti paslaugos esmę. Tai galima padaryti atlikus išsamią paslaugos turinio analizę - vertinant išsamų paslaugų aprašymą

sutartyje, paslaugos teikimo faktines aplinkybes, sandorio šalis ir kita. Paslauga bus laikoma finansine paslauga, jeigu ji savo turiniu atitiks finansinėms paslaugoms taikomus kriterijus.

Dažnai pasitaikančių paslaugų, kurios PVM tikslais laikomos / nelaikomos finansinėmis sąrašas (sąrašas nėra baigtinis)

Paslaugos pavadinimas	**Argumentai**	**Finansinė (Taip) / Nefinansinė (Ne)**
1. „Gateway“ paslaugos: Gateway - tai bankų automatinis elektroninių duomenų perdavimo kanalas, kuriuo klientai (įmonės) gali atlikti operacijas, pasinaudodami duomenų rinkmenomis. **Iš esmės “Gateway” kanalas naudojamas dviem pagrindiniams tikslams:** **1. Didelio kiekio ir apimties mokėjimams atlikti (pvz. valstybinė institucija naudodamasi “Gateway” paslauga vienu metu atlieka tūkstančius pervedimų savo klientams), kurių interneto banke padaryti neįmanoma dėl per didelės sistemos apkrovos. Atitinkamai, klientams, kurie integruoja savo apskaitos sistemas mokėjimams atlikti, pagrindinis naudojimosi tikslas yra mokėjimų paslaugos, jų mokami mokesčiai atitinkamai siejami su mokėjimo paslaugų naudojimųsi ir jų apimtimi.** **2. „Gateway“ kanalu klientai naudojasi, kad galėtų valdyti savo turimas sąskaitas, t.y. „Gateway“ paslauga dažniausiai naudojasi įmonės, įstaigos, kurios savo apskaitos sistemas yra integravę su bankų sistemomis. Tokiu būdu įmonės gauna ne tik teisės aktais privalomą informaciją apie įvykdytus ir gautus mokėjimus, bet gauna prieigą prie savo sąskaitų, o tai įgalina įmones atlikti finansines operacijas. Tai nėra vien tik techninė informacijos apie sąskaitas paslauga, bet kompleksiška, griežtai reguliuojama sąsaja ryšiams tarp mokėjimo paslaugų teikėjo ir gavėjo.** **Abi aukščiau minimos paslaugos, kaip mokėjimo paslaugos yra apibrėžtos Mokėjimo paslaugų (PSD2) direktyvoje bei Mokėjimų įstatyme.** **Mokėjimų operacijoms taikomi atskiri įkainiai:**	**Abiem atvejais (tiek mokėjimų, tiek prieigos prie sąskaitų suteikimo) mokėjimo paslaugų teikėjų teikiamos paslaugos per „Gateway“ kanalą laikytinos su atsiskaitymų organizavimu susijusiomis paslaugomis, kurios PVM tikslais laikomos finansinėmis paslaugomis**.	**Taip**

1.5. sutarties pasirašymo mokestis; **1.6. mėnesinis palaikymo mokestis (t. y. kas mėnesį mokamas mokestis į kurio kainą įeina tam tikras operacijų (pvz. išrašų) skaičius);** **1.7. palaikymo mokestis už sąskaitų kituose bankuose administravimą;** **1.8. palaikymo mokestis už mokėjimo nuorodų formavimo galimybę;** **1.5 mokestis už informacinių pranešimų siuntimą, mokėjimo nuorodų formavimą, išrašo išsiuntimą;** **1.6. autorizacijos (pasirašymo) funkcija – tai galimybė klientui elektroniniu parašu pasirašyti mokėjimo nurodymų bylas, naudojantis banko siūlomu sprendimu per „Gateway“ sąsaja. Mokama už kiekvieną parašą.**	**1.1 - 1.6 punktuose nurodyti mokesčiai iš esmės yra atlygis už paslaugas, susijusias su atsiskaitymų organizavimu.**	**Taip**
2. Interneto bankas - banko paslauga, kuria naudodamasis klientas gali atlikti operacijas internetu, prisijungęs banko nurodytu interneto adresu. Pagrindinės interneto banko operacijos: **• atlikti mokėjimus;** **• sudaryti banko leidžiamas sutartis, pavyzdžiui indėlio sutartis, su mokėjimo paslaugomis susijusias sutartis ir pan.;** **• prekiauti vertybiniais popieriais;** **• sužinoti informaciją apie sąskaitoje atliktas operacijas ir lėšų likutį;** **• pateikti prašymus, pranešimus ir dokumentus ar jų kopijas;** **• nustatyti, keisti mokėjimų, grynųjų pinigų išėmimo limitus ir pan.** **Šioms paslaugoms nustatyti įkainiai: 1) sutarties pasirašymo mokestis; 2) mėnesinis palaikymo mokestis; 3) interneto banko sutarties pakeitimai, atlikti banko darbuotojo; 4) įgalioto asmens priskyrimas prie sąskaitos (-ų) valdymo pagal notaro patvirtintą įgaliojimą; 5) asmens, turinčio teisę valdyti Banko sąskaitą (as), keitimas, priskyrimas ir naikinimas klientų aptarnavimo padalinyje; 6) juridinio asmens teisinio statuso įregistravimas ir bankroto administratoriaus priskyrimas prie sąskaitos valdymo.**	**Pagrindinis interneto banko paslaugų tikslas – įgalinti banko klientus naudotis bankų teikiamomis finansinėmis paslaugomis, interneto banko paslaugos dėka yra atliekamos finansinės operacijos, keičiama sandorio šalių teisinė ir finansinė padėtis, todėl internetinės bankininkystės paslaugos laikomos finansinėmis paslaugomis.** **Šioms paslaugoms nustatyti įkainiai yra gautinas atlygis už teikiamas finansines, PVM neapmokestinamas paslaugas.**	**Taip**
3. Sąskaitos informacijos siuntimo SWIFT kanalu paslauga. Ši paslauga yra analogiška interneto banko ar „Gateway“ kanalu teikiamoms paslaugoms, kurios yra apibrėžtos Mokėjimų įstatyme, skiriasi tik	**Sąskaitos informacijos teikimo paslaugos per SWIFT kanalą (naudojant pranešimus MT940/MT941/MT942)**	**Taip**

informacijos perdavimo kanalas, kuriuo bankas klientui pateikia ne tik teisės aktų nustatyta tvarka privalomą informaciją apie įvykdytus ir gautus mokėjimus, bet ir suteikia prieigą prie kliento mokėjimo sąskaitos informacijos, įskaitant ir galimybę pateikti mokėjimo nurodymus. SWIFT kanalu bankas persiunčia kliento mokėjimo sąskaitos informaciją į kitą, kliento pasirinktą banką, naudodamas standartinius MT940 (kliento sąskaitos išrašas), MT941 (kliento sąskaitos tarpinis pranešimas) ir/arba MT942 (sąskaitos sandorių santraukos pranešimas) pranešimus. Klientas, prisijungęs prie savo interneto banko kitame banke, gali inicijuoti minėtus MT940/941/942 pranešimus ir taip gauti prieigą prie savo (ar įmonių grupės) sąskaitų. Sąskaitos informacijos pateikimo per SWIFT kanalą paslauga dažniausiai naudojasi tarptautinės įmonės, kurios dėl įvairių priežasčių nesinaudoja interneto banku ar „Gateway“ paslauga. Klientas, tik turėdamas informaciją apie banko sąskaitoje esančias lėšas, gali inicijuoti mokėjimus, kurie taip pat gali būti atliekami remiantis SWIFT kanalo standartizuotu pranešimu (MT101).	**nėra vien techninio ar administracinio pobūdžio paslauga, bet dar vienas ryšio kanalas tarp mokėjimo paslaugų teikėjo ir gavėjo, suteikiantis prieigą prie mokėjimo sąskaitų (pvz. naudojantis lėšų koncentravimo paslauga (ang. cash pool)). SWIFT pranešimas turi esminę reikšmę mokėjimo nurodymo įvykdymui, nes atitinkamam mokėjimo paslaugų teikėjui gavus SWIFT pranešimų patvirtinimus, atitinkamame pranešime nurodytas sandoris tampa neatšaukiamas. Šios paslaugos laikytinos su atsiskaitymų organizavimu susijusiomis paslaugomis, kurios PVM tikslais laikomos finansinėmis paslaugomis.**	
4. Identifikavimo kodų nustatymo priemonės: **4.1. PIN generatoriaus išdavimas / keitimas - už atlygį išduodamas / keičiamas PIN generatorius PIN generatoriaus išdavimo mokestis gali būti įtrauktas į minimalų paslaugų planą, kuris atitinka Lietuvos banko patvirtintą pagrindinės mokėjimo sąskaitos paslaugą sudarančių paslaugų rinkinį.** **4.2 PIN generatoriaus siuntimas kurjerių paštu.**	**PIN generatorius nėra parduodamas / keičiamas atskirai be el. bankininkystės sutarties, be jo negalima suformuoti bankinės operacijos. PIN generatoriaus išdavimas / keitimas nėra savarankiška paslauga, ji laikytina paslauga, susijusi su atsiskaitymų organizavimu.** **Klientas turi galimybę pasirinkti – atsiimti generatorių pats, ar naudotis teikiama banko generatoriaus siuntimo paslauga. Ši paslauga yra savarankiška bei techninio pobūdžio.**	**Taip** **Ne**

4.3. PIN generatoriaus atblokavimas klientų konsultavimo centruose arba telefonu.	**Techninio pobūdžio paslauga.**	**Ne**
5. Įmokų surinkimo paslauga skirta įmonėms, kurios reguliariai gauna mokėjimus už savo teikiamas paslaugas, pvz., komunalines. Yra sukuriama speciali įmokų mokėjimo nurodymo forma, kurioje mokėtojas turi užpildyti visus įmonei reikalingus mokėjimo nurodymo rekvizitus (nurodyti mokėtojo kodą, įmokos kodą, skaitiklių rodmenis ir pan.). Paslaugos teikėjas užtikrina, kad mokėjimo nurodymo duomenys atitiks įmonės taikomas taisykles (pvz., gali būti tikrinamas įvesto mokėtojo kodo ilgis ir pan.) ir bus perduodami įmonei struktūrizuotai ir tiksliai, laikantis techninio standarto. Tai leidžia įmonei automatizuoti įmokų apskaitą ir sumažinti klaidų tikimybę. Įmokų mokėtojams atlikti mokėjimą per šią formą yra paprasčiau, nes nereikia įvesti lėšų gavėjo pavadinimo, banko sąskaitos numerio ir kai kurių kitų mokėjimo nurodymo rekvizitų. **Už šias paslaugas nustatyti įkainiai: 1) sutarties pasirašymo mokestis; 2) sutarties sąlygų keitimo mokestis; 3) mėnesinis palaikymo mokestis; 4) mokestis už įmokų surinkimą ir administravimą; 5) mokestis už įmokų duomenų tikrinimą.**	**1) Kai įmokų surinkimo veikla apsiriboja tik techniniu duomenų apdorojimu, tai tokia paslauga PVM tikslais laikoma techninio pobūdžio, nefinansine paslauga.** **2) Kai teikiant įmokų surinkimo paslaugą, jos teikėjas ne tik sukuria specialią įmokų mokėjimo nurodymo formą, bet ir priima lėšas iš mokėtojų, perveda jas į gavėjo sąskaitą / inicijuoja mokėjimus mokėtojo vardu, tai tokia paslauga PVM tikslais laikoma nesavarankiška paslauga, o pagrindinės – pinigų pervedimo paslaugos elementu ir todėl yra PVM neapmokestinama.**	**Ne** **Taip**
6. E. sąskaitų pateikimas ir apmokėjimas. Tai elektroniniu būdu siunčiamos ir pateikiamos įmonių sąskaitos jų klientams. Klientai gali jas apmokėti automatiniu būdu arba savarankiškai įprastu būdu. Už šią paslaugą taikomi įkainiai: **6.1. E. sąskaitos pateikimo paslaugos įkainiai taikomi lėšų gavėjui:** **• Sutarties sudarymas;** **• Sutarties sąlygų pakeitimas;** **• Sutarties administravimas;** **• Elektroninių sąskaitų bylų atšaukimas;** **•Individualaus dizaino elektroninės sąskaitos kūrimas/keitimas.** **6.2. E. sąskaitos apmokėjimas. Mokestis taikomas mokėtojui už atliktą pinigų pervedimą priklausomai nuo mokėjimo atlikimo būdo (automatiniu būdu, vienkartinis pervedimas).**	**E. sąskaitos pateikimo mokėtojui paslauga iš esmės yra techninio pobūdžio, todėl nelaikoma finansine paslauga.** **E. sąskaitos apmokėjimo paslauga yra esminė atsiskaitymo funkcijai atlikti ir PVM tikslais laikoma finansine paslauga.**	**Ne** **Taip**

7. Dokumentiniai akredityvai - vienas iš saugiausių tarptautinės prekybos atsiskaitymo būdų, kuriame pirkėjo bankas įsipareigoja sumokėti pardavėjui už prekes, jei šis per savo banką pateiks visus reikalaujamus dokumentus, atitinkančius akredityvo sąlygas. Akredityvo procesas susideda iš šių stadijų: **• sutarties sudarymas - šalys susitaria naudoti akredityvą;** **• akredityvo aplikacija - pirkėjas kreipiasi į banką;** **• akredityvo išdavimas - bankas išduoda akredityvą;** **• pranešimas - pranešantis bankas informuoja pardavėją;** **• prekių išsiuntimas - pardavėjas išsiunčia prekes;** **• dokumentų pateikimas - pardavėjas pateikia dokumentus;** **• dokumentų tikrinimas - bankas tikrina atitiktį;** **• mokėjimas - bankas moka pardavėjui;** **• dokumentų perdavimas - pirkėjas gauna dokumentus.** **Bankai (atstovaudami pirkėją ar pardavėją) teikiant dokumentinio akredityvo paslaugas, kainodarą skirsto pagal atskirus paslaugos elementus, pvz.:** **• akredityvo išleidimas;** **• dokumentų priėmimas / tikrinimas ir / arba mokėjimas pagal dokumentus;** **• atidėto mokėjimo vykdymas;** **• akredityvo nepanaudojimas;** **• akredityvo pranešimas;** **• sąlygų pakeitimo pranešimas;** **•dokumentų apmokėjimas nesuėjus terminui;** **• akredityvo tvirtinimas;** **• akredityvo pervedimas;** **• paklausimo ar informacijos apie akredityvą parengimas kliento prašymu;** **• akredityvo projekto ar sandorio struktūros parengimas;** **• dokumentų tvarkymas ir išsiuntimas kurjerio paštu Lietuvoje / į užsienį.** **• paklausimo ar informacijos apie akredityvą parengimas kliento prašymu;** **• akredityvo projekto ar sandorio struktūros parengimas;** **• dokumentų tvarkymas ir išsiuntimas kurjerio paštu Lietuvoje / į užsienį.**	**Visi dokumentinio akredityvo paslaugos teikimo elementai neturi savarankiško tikslo ir yra išskaidyti tik dėl kainodaros tikslų. Šios paslaugos PVM tikslais laikomos finansinėmis akredityvų išleidimo bei su jais susijusiomis operacijomis paslaugomis.**	**Taip**

8. Dokumentinis inkaso yra finansinis instrumentas, kuriame pardavėjas (eksportuotojas) pateikia dokumentus savo bankui, bankas perduoda dokumentus pirkėjo bankui užsienio šalyje, pirkėjas gauna dokumentus tik sumokėjęs arba priėmęs mokėjimo įsipareigojimą. **Dokumentinio inkaso proceso eiga:** **• sutarties sudarymas - pardavėjas ir pirkėjas susitaria dėl dokumentinio inkaso;** **• prekių išsiuntimas - pardavėjas išsiunčia prekes;** **• dokumentų pateikimas - pardavėjas pateikia dokumentus savo bankui;** **• dokumentų perdavimas - bankas siunčia dokumentus pirkėjo bankui;** **• mokėjimas / priėmimas - pirkėjas moka arba priima vekselį;** **• dokumentų perdavimas - pirkėjas gauna dokumentus ir gali atsiimti prekes.** **Bankai, teikdami dokumentinio inkaso paslaugas, kainodarą skirsto pagal atskirus paslaugos elementus, pvz:** **• dokumentų ir vekselių apmokėjimas / inkasavimas ar įteikimas be apmokėjimo;** **• inkaso instrukcijų pakeitimo pranešimas;** **• dokumentų saugojimas, jei neapmokama ar neakceptuojama per 15 dienų nuo pranešimo klientui apie jų gavimą dienos;** **• dokumentų saugojimas, jei neapmokama per 15 dienų nuo apmokėjimo termino pabaigos;** **• akceptuotų vekselių saugojimas iki apmokėjimo;** **• paklausimo ar informacijos parengimas kliento prašymu;** **• dokumentų parengimas ir išsiuntimas kurjerių paštu Lietuvoje / į užsienį.**	**Visi dokumentinio inkaso paslaugos teikimo elementai neturi savarankiško tikslo ir yra išskaidyti tik dėl kainodaros tikslų, todėl visos dokumentinio inkaso paslaugos, kaip su atsiskaitymų organizavimu susijusios paslaugos, PVM tikslais laikomos finansinėmis paslaugomis.**	**Taip**
9. Mokėjimo kortelių siuntimas arba atsiėmimas. Mokėjimo kortelių atsiėmimui dažniausiai yra taikomas atskiras įkainis priklausomai nuo kortelių atsiėmimo būdo: **• kortelės siuntimas paštu Lietuvoje;** **• kortelės siuntimas paštu į užsienį;** **• kortelės siuntimas į paštomatą;** **• kortelės siuntimas kurjeriu Lietuvoje;** **• kortelės siuntimas kurjeriu į užsienį;** **• kortelės išdavimas banko skyriuje.**	**1) Kai į banko paslaugų paketą, kurį sudaro iš esmės banko teikiamos finansinės paslaugos, yra įtrauktos ir mokėjimo kortelės siuntimo arba atsiėmimo paslaugos, tai PVM tikslais laikoma, kad mokėjimo kortelės siuntimo arba atsiėmimo paslaugos nėra savarankiškos ir todėl PVM tikslais laikoma kad**	**Taip**

	suteikta viena finansinė paslauga. **2) Kai mokėjimo kortelės pristatymo ar atsiėmimo paslaugos nėra įtrauktos į banko paslaugų paketą, kurį sudaro iš esmės banko teikiamos finansinės paslaugos, tai PVM tikslais laikoma, kad šios paslaugos yra savarankiškos, techninio pobūdžio ir PVM tikslais nelaikomos finansinėmis paslaugomis.**	**Ne**
10. Dokumento apie atliktą operaciją mokėjimo kortele kopijos gavimas, jei atsiskaityta Lietuvoje. Mokestis taikomas, jei kortelės turėtojas pageidauja gauti mokėjimo operaciją kortele liudijančius dokumentus, o juos gavus paaiškėja, kad juose yra kortelės turėtojo parašas ar kiti duomenys, įrodantys, kad kortelės turėtojas atsiskaitė kortele.	**Techninė paslauga, nekeičianti sandorio šalių teisinės ir ekonominės situacijos.**	**Ne**
11. Banko pranešimai SMS žinutėmis SMS žinučių paslauga, kuria naudodamasis klientas gauna informaciją apie nustatytus pranešimus mobiliuoju telefonu SMS žinutėmis. Klientas pasirenka įvykius (įskaitymai, nurašymai, neįvykdyti mokėjimai ir kt.) apie kuriuos yra siunčiami pranešimai.	**Techninė paslauga, nekeičianti sandorio šalių teisinės ir ekonominės situacijos.**	**Ne**
12. Banko patvirtinimo apie tarptautinį pinigų pervedimą parengimas.	**Techninė paslauga, nekeičianti sandorio šalių teisinės ir ekonominės situacijos.**	**Ne**
13. Pinigų pervedimo atšaukimas ar tikslinimo administravimas. Klientas gali prašyti atšaukti pinigų pervedimą ir priklausomai nuo to ar pinigai pervesti banko viduje, ar į kitus bankus, klientas moka už pinigų atšaukimo administravimą banko nustatytą įkainį bei kompensuoja lėšų gavėjo banko mokesčius. Mokestis taikomas neatsižvelgiant į tai, ar lėšos buvo grąžintos. Klientas gali prašyti patikslinti tarptautinio mokėjimo duomenis. Jei pranešimas išsiųstas iš banko, tai klientas moka banko nustatytą mokestį bei kompensuoja lėšų gavėjo banko mokesčius. Mokestis taikomas neatsižvelgiant į tai, ar mokėjimo nurodymo duomenis pavyko patikslinti.	**Paslauga susijusi su pinigų pervedimu ir neturi savarankiško tikslo, todėl laikoma finansine paslauga.**	**Taip**

14. Banko sąskaitos išrašų parengimas. Banko sąskaitos išrašo išsiuntimas paštu.	**Techninė paslauga, nekeičianti sandorio šalių teisinės ir ekonominės situacijos.**	**Ne**
15. Mokėjimo dokumentų patvirtinimas banke. Įkainis taikomas už kliento atskirai atliktų mokėjimų patvirtinimą.	**Techninė paslauga, nekeičianti sandorio šalių teisinės ir ekonominės situacijos.**	**Ne**
16. Banko pažymų parengimas: **• apie banko sąskaitos likučius, buvimą banko klientu, sąskaitų uždarymą;** **• apie terminuotuosius indėlius, vertybinius popierius, apribojimus, įsipareigojimus ir kt.;** **• pažymos kliento auditoriui parengimas;** **• klientų rekvizitų patvirtinimas.**	**Techninė paslauga, nekeičianti sandorio šalių teisinės ir ekonominės situacijos .**	**Ne**
17. Neaktyvių sąskaitų/kortelių administravimas: **• neaktyvios kliento sąskaitos arba sąskaitos, su kuria nesusieta aktyvi kortelė (pradedant nuo antrųjų metų po kortelės galiojimo pabaigos) administravimas ir priežiūra;** **• kliento, su kuriuo buvo nutrauktas bendradarbiavimas, mėnesinis lėšų administravimo komisinis mokestis;** **• teigiamo likučio administravimas paskutinės sąskaitos uždarymo atveju.**	**Neaktyvios mokėjimo kortelės arba sąskaitos be kortelės administravimas ir priežiūra yra prilyginama aktyvių mokėjimo kortelių bei sąskaitų administravimo ir priežiūros paslaugoms, todėl jos PVM tikslais laikomos finansinėmis paslaugomis.**	**Taip**
18. Kortelės standartinių išgryninimo ar atsiskaitymo operacijų limitų keitimas fiziniuose ar nuotoliniuose klientų aptarnavimo centruose.	**Kortelės standartinių išgryninimo ar atsiskaitymo operacijų limitų keitimas PVM tikslais laikoma paslauga, susijusi su banko kortelių turėtojų aptarnavimu ir laikoma finansine paslauga.**	**Taip**
19. PIN priminimo užsakymas klientų konsultavimo centre arba susisiekus su klientų konsultavimo centru telefonu, ar laišku interneto banke.	**PIN priminimas PVM tikslais laikoma paslauga, susijusi su banko kortelių turėtojų aptarnavimu ir laikoma finansine paslauga.**	**Taip**
20. „Bridge“ paslaugos: tai įmonės ar jų grupės banko sąskaitų valdymo paslauga, suteikianti galimybę atlikti vidinius, vietinius ir tarptautinius pavedimus, atlikti darbo užmokesčio pavedimus, stebėti ir valdyti įmonės ar jų grupės sąskaitas, importuoti mokėjimų bylas, eksportuoti sąskaitų išrašus ir ataskaitas.	**„Bridge“ paslauga yra pirmiausia orientuota į įvairių mokėjimų efektyvesnį vykdymą bei finansų valdymą. Tai yra alternatyva elektroninės bankininkystės paslaugai verslo klientams. Šios paslaugos dėka**	**Taip**

Paslaugos įkainiai: 1) mėnesinis administravimo mokestis; 2) mėnesinis administravimo mokestis už kiekvienos papildomos Grupės įmonės prijungimą; 3) fizinio prieigos rakto išdavimas arba pakeitimas; 4) banko darbuotojo „Bridge“ vartotojo nustatymų keitimas (pvz. vartotojo registravimas, limitai).	**paprasčiau bei greičiau atliekamos finansinės operacijos, ypač labai dideli vienarūšių operacijų kiekiai jas grupuojant. Vykdant mokėjimus yra keičiama sandorio šalių teisinė ir finansinė padėtis, todėl „Bridge“ paslauga PVM tikslais laikoma finansine paslauga.**	
21. Mokėjimo inicijavimo paslaugos, kai mokėjimo paslaugų vartotojo prašymu mokėjimo nurodymas inicijuojamas iš mokėjimo sąskaitos, atidarytos kito mokėjimo paslaugų teikėjo įstaigoje. Tai Mokėjimų įstatyme nustatyta mokėjimo paslauga. **Paslaugos įkainiai: 1) mokestis už mokėjimų inicijavimo operacijas; 2) mokestis už lėšų grąžinimo operacijas 3) mokestis už kiekvieno banko kliento identifikavimą.**	**Mokėjimo inicijavimo paslaugų teikėjas prisiima atsakomybę už sandorio šaliu teisinės ir finansinės padėties pasikeitimus ir mokėjimo inicijavimo paslauga keičia sandorio šalių teisinę ir finansinę padėtį, dėl to šios paslaugos laikomos finansinėmis paslaugomis.**	**Taip**

1 pavyzdys

Klientas, norėdamas pasinaudoti banko teikiama elektroninės bankininkystės (toliau - e-bankas) paslauga, privalo pasirašyti sutartį ir sumokėti e-banko slaptažodžių generatoriaus komisinį mokestį (slaptažodžių generatorius be elektroninės bankininkystės paslaugų sutarties neparduodamas). Slaptažodžių generatorius yra kaip organizacinė priemonė norint atlikti internetu įvairias bankines operacijas susijusias su atsiskaitymais negrynais pinigais.

Klientai, norėdami prisijungti ir atlikti bet kokią bankinę operaciją, privalo kiekvienos operacijos įvykdymo metu patvirtinti savo ketinimus slaptažodžiu, kurį kiekvieną kartą suformuoja slaptažodžių generatorius.

Ar e–banko slaptažodžių generatoriaus suteikimo paslauga gali būti laikoma finansine, PVM neapmokestinama paslauga?

Kadangi slaptažodžių generatorius nėra atskirai parduodamas nuo elektroninės bankininkystės paslaugų sutarties, be to, be jo negalima suformuoti bankinės operacijos, todėl e–banko slaptažodžių generatoriaus suteikimo paslauga PVM tikslais laikoma su atsiskaitymų organizavimu susijusi paslauga ir dėl to jai gali būti taikoma PVM įstatymo 28 straipsnio 3 dalyje nustatyta lengvata.

2 pavyzdys

UAB „X” komunalinių paslaugų teikėjams ir jų vartotojams (gyventojams) teikia tokias paslaugas:

1) komunalinių paslaugų teikėjams:

a) „bendros sąskaitos“ suformavimo paslaugą, kurios esmę sudaro duomenų apie komunalines paslaugas surinkimas iš šių paslaugų teikėjų, jų apjungimas į vieną pagal kiekvieną gyventoją, atspausdinimas ir įteikimas vartotojui,

b) piniginių įmokų pagal vieną sąskaitą surinkimas ir pervedimas paslaugų teikėjui, teikėjui priimtų pinigų administravimas ir pan.

2) *komunalinių paslaugų vartotojams* teikia „bendros sąskaitos" paslaugą, kuri apima sąskaitų už komunalines paslaugas surinkimą iš komunalinių paslaugų teikėjų, sąskaitų apjungimą į vieną sąskaitą, vienos sąskaitos pateikimą komunalinių paslaugų vartotojui, vartotojų skaitiklių rodmenų surinkimą ir perdavimą komunalinių paslaugų teikėjams, priimtų piniginių įmokų pervedimą paslaugų teikėjams, ataskaitų komunalinių paslaugų teikėjams teikimą ir pan. Atlygio, kurį bendrovei moka komunalinių paslaugų vartotojai, dydis priklauso nuo komunalinių paslaugų teikėjų, kurių mokėjimai įtraukiami į vieną sąskaitą skaičiaus, ir komunalinių paslaugų vartotojo pasirinkto vienos sąskaitos gavimo būdo, t. y. vartotojas moka papildomą mokestį už „popierinės" sąskaitos pateikimą (šis mokestis nemokamas, kai sąskaita vartotojui, jo pageidavimu, pateikiama elektroniniu paštu). Įmokas už komunalines paslaugas pagal UAB „X" suformuotą „bendrą sąskaitą" priima įmonė B.

Ar šios UAB „X" komunalinių paslaugų teikėjams ir vartotojams teikiamos paslaugos PVM tikslais gali būti laikomos finansinėmis paslaugomis?

1) kai paslaugas bendrovė teikia komunalinių paslaugų teikėjams

„Bendros sąskaitos" suformavimo paslauga iš esmės yra techninio pobūdžio, ji negali įtakoti finansinių sąlygų pasikeitimo ir todėl ši paslauga turi būti apmokestinama PVM taikant standartinį PVM tarifą.

Piniginių įmokų pagal bendrą sąskaitą surinkimo ir pervedimo paslaugų teikėjui ir šių įmokų administravimo paslauga PVM tikslais laikoma finansine paslauga ir PVM neapmokestinama.

1) kai paslaugas bendrovė teikia komunalinių paslaugų vartotojams „bendros sąskaitos" paslauga

UAB „X" komunalinių paslaugų vartotojams teikiama „bendros sąskaitos" paslauga susideda iš keleto elementų, kurie yra glaudžiai susiję, neturi savarankiško tikslo ir dėl to, remiantis ESTT praktika (C-230/87,C-349/96, C-98/05; C-41/04, C-251/05, C-175/09 ir kt.), PVM tikslais laikoma, kad sudaromas vienas sandoris. Pagrindinis šio sandorio tikslas yra paruošti vartotojui vieną sąskaitą, pagal kurią jis galėtų sumokėti įmokas už jam suteiktas komunalines paslaugas. „Bendros sąskaitos" paruošimo paslaugos iš esmės yra techninio pobūdžio ir nėra esminės atsiskaitymo funkcijai atlikti. Todėl UAB „X" teikiamos „bendros sąskaitos" paslaugos PVM tikslais nelaikomos finansinėmis paslaugomis ir dėl to jos turi būti apmokestinamos PVM taikant standartinį PVM tarifą.

3 pavyzdys

UAB „X", turinti Lietuvos banko išduotą mokėjimo įstaigos licenciją, komunalinių paslaugų teikėjams ir jų vartotojams (gyventojams) teikia tokias paslaugas:

1) komunalinių paslaugų teikėjams:

a) „bendros sąskaitos" suformavimo paslaugą, kurios esmę sudaro duomenų apie komunalines paslaugas surinkimas iš šių paslaugų teikėjų, jų apjungimas į vieną pagal kiekvieną gyventoją, atspausdinimas ir įteikimas vartotojui,

b) piniginių įmokų pagal vieną sąskaitą surinkimo, pervedimas paslaugų teikėjui ir teikėjui priimtų pinigų administravimo paslaugą.

2) *komunalinių paslaugų vartotojams* :

1) „bendros sąskaitos" suformavimo paslaugą. Šios paslaugos esmė sąskaitų už komunalines paslaugas surinkimas iš komunalinių paslaugų teikėjų, sąskaitų apjungimas į vieną sąskaitą, vienos sąskaitos pateikimas komunalinių paslaugų vartotojams, vartotojų skaitiklių rodmenų surinkimas ir perdavimas komunalinių paslaugų teikėjams. Atlygio, kurį bendrovei moka komunalinių paslaugų vartotojai, už „bendros sąskaitos" suformavimo paslaugą dydis priklauso nuo komunalinių paslaugų teikėjų, kurių mokėjimai įtraukiami į vieną sąskaitą skaičiaus, ir komunalinių paslaugų vartotojo pasirinkto vienos sąskaitos gavimo būdo, t. y. vartotojas moka papildomą mokestį už „popierinės" sąskaitos pateikimą (šis mokestis nemokamas, kai sąskaita vartotojui, jo pageidavimu, pateikiama elektroniniu paštu).

2) piniginių įmokų iš vartotojų priėmimo, pervedimo teikėjams paslaugą ir šių priimtų pinigų administravimo paslaugą (priimtų piniginių įmokų pervedimą paslaugų teikėjams, ataskaitų komunalinių paslaugų teikėjams teikimą ir pan.), už kurias bendrovė yra nustačiusi fiksuoto dydžio mokestį.

Ar šios UAB „X" komunalinių paslaugų teikėjams ir vartotojams teikiamos paslaugos PVM tikslais gali būti laikomos finansinėmis paslaugomis?

1) kai paslaugas bendrovė teikia komunalinių paslaugų teikėjams

„Bendros sąskaitos" suformavimo paslauga iš esmės yra techninio pobūdžio, j~~i~~**os** negali įtakoti finansinių sąlygų pasikeitimo ir todėl ši paslauga turi būti apmokestinama PVM taikant standartinį PVM tarifą.

Piniginių įmokų pagal vieną sąskaitą surinkimo ir pervedimo paslaugų teikėjui ir šių įmokų administravimo paslauga PVM tikslais laikoma finansine paslauga ir PVM neapmokestinama.

1) kai paslaugas bendrovė teikia komunalinių paslaugų vartotojams „bendros sąskaitos" paslaugą

UAB „X" komunalinių paslaugų vartotojams teikiama „bendros sąskaitos" suformavimo paslauga iš esmės yra techninio pobūdžio ir nėra esminės atsiskaitymo funkcijai atlikti. Todėl UAB „X" teikiamos „bendros sąskaitos" suformavimo paslaugos PVM tikslais nelaikomos finansinėmis paslaugomis ir dėl to jos turi būti apmokestinamos PVM taikant standartinį PVM tarifą.

UAB „X" komunalinių paslaugų vartotojams teikiama piniginių įmokų pagal vieną sąskaitą surinkimo ir pervedimo paslaugų teikėjui ir šių įmokų administravimo paslauga PVM tikslais laikoma finansine paslauga ir PVM neapmokestinama.

4 pavyzdys

Bendrovė A techniškai aptarnauja bendrovės B prekybos vietoje įrengtą terminalą. Jos teikiamų paslaugų tikslas - suteikti bendrovei B galimybes techninėmis priemonėmis paimti įmokas į terminalo kasą (t. y. bendrovė yra atsakinga, kad tuo terminalu įmokos būtų registruojamos, priimamos į terminalo kasą, išduodamas įmokos priėmimą patvirtinantis kvitas, lėšos įnešimos į bendrovės B sąskaitą).

Ar bendrovės A teikiamos paslaugos apmokestinamos PVM?

Taip, apmokestinamos, nes bendrovė A iš esmės yra atsakinga tik dėl techninių aspektų, o jos teikiamos paslaugos yra techninio pobūdžio ir iš esmės neįtakoja teisinių bei finansinių sąlygų.

5 pavyzdys

Tarp įmonės A, įmonės B ir komunalinių, interneto, draudimo, telekomunikacijų ir pan. paslaugų teikėjų yra sudaryta trišalė sutartis dėl įmokų ir mokesčių surinkimo paslaugų teikimo. Pagal sutarties sąlygas įmonė B iš komunalinių, interneto, draudimo, telekomunikacijų ir pan. paslaugų vartotojų jų vardu priima įmokas ir už šių paslaugų teikimą gauna nustatyto dydžio atlygį, kurį jai moka minėtų paslaugų vartotojai ir šių paslaugų teikėjai. Dalį gauto atlygio (komisinių) įmonė B turi sumokėti įmonei A už tai, kad ši, naudodamasi įmonės B duomenų bazėmis, komunalinių, interneto, draudimo, telekomunikacijų ir pan. paslaugų teikėjams pateikia duomenis apie iš gyventojų surinktas įmokas už jų suteiktas paslaugas, sprendžia įmokų priėmimo ir administravimo procese atsiradusius nesusipratimus, aiškinasi klaidas ir pan.

Kaip apmokestinamos PVM įmonės A ir įmonės B teikiamos paslaugos?

Įmonės B iš komunalinių, interneto, draudimo, telekomunikacijų ir pan. paslaugų teikėjų ir vartotojų gautas atlygis laikomas atlygiu už teikiamas įmokų surinkimo paslaugas, kurios yra laikomos finansinėmis paslaugomis bei PVM neapmokestinamos**.**

Tačiau įmonė A pati įmokų surinkimo paslaugos neteikia, o jos įmonei B teikiamos įmokų surinkimo administravimo paslaugos iš esmės yra techninio pobūdžio ir nėra esminės atsiskaitymo funkcijai atlikti. Todėl įmonės A įmonei B teikiamos įmokų surinkimo administravimo paslaugos PVM tikslais nelaikomos finansinėmis paslaugomis ir dėl to šios paslaugos turi būti apmokestinamos PVM taikant standartinį PVM tarifą.

6 pavyzdys

Bendrovė klientams, kurie turi savo bankomatus (t. y. bankams) teikia mokėjimų apdorojimo paslaugas (autorizacija, kliringas ir pan.), o asmenims, kurie neturi nuosavų bankomatų, teikia mokėjimo apdorojimo paslaugą ir bankomatų tinklo valdymo paslaugą. Kaip šios paslaugos apmokestinamos PVM?

Mokėjimų apdorojimo paslaugos (autorizacija, kliringas ir pan.), be kurių iš esmės negalėtų įvykti pats atsiskaitymo procesas, PVM tikslais laikomos finansinėmis su atsiskaitymų organizavimu susijusiomis paslaugomis, kurioms taikoma PVM įstatymo 28 straipsnio 3 dalyje nustatyta PVM lengvata. Bankomatų tinklo valdymo paslaugos (naujų bankomatų montavimas, priežiūra, remontas, papildymas grynaisiais pinigais ir pan.) iš esmės yra techninio pobūdžio ir dėl to šios paslaugos PVM tikslais nelaikomos finansinėmis paslaugomis ir apmokestinamos PVM, taikant standartinį PVM tarifą.

7 pavyzdys

Bankas iš užsienio paslaugų teikėjų įsigyja tokias, su atsiskaitymų banko kortelėmis atlikimu susijusias paslaugas:

1*) neteisėtų operacijų su kortelėmis stebėjimo paslaugas (FRAUD)* – tai klientų tinkle lokalių ir tarptautinių kortelių išleidėjų banko kortelėmis atliktų autorizavimo pranešimų nuolatinis stebėjimas ir įtartinų bei neteisėtų operacijų identifikavimas pagal paslaugų teikėjo, kliento, tarptautinių organizacijų nustatytus parametrus. Paslaugos teikėjas kartu su banku ir prekybos įmone atsako už paslaugos neteisingo atlikimo pasekmes. Jeigu nustatomos neteisingos ar įtartinos atsiskaitymų operacijos, paslaugos teikėjas turi teisę jas blokuoti. Užmokestis už šią paslaugą priklauso nuo autorizavimo paklausimų iš banko skaičiaus;

2) *STAN-IN autorizavimo paslaugas* – tai mokėjimų kortelių autorizavimas pagal iš anksto suderintas sąlygas, jei nepavyksta susisiekti su kortelės išleidėju banku. Už šią paslaugą bankas moka žemiau nurodytus mokesčius:

a) vieno STAN-IN autorizavimo užklausimo mokestį – banko išleistų mokėjimo kortelių autorizavimas pagal banko iš anksto nustatytus autorizavimo limitus ir atitinkantis sutartyje pateiktą aprašymą;

b) mėnesinį vieno STAN-IN limito įrašo palaikymo sistemoje mokestį (BINo, BINo išplėtimo, kortelės numerio). STAN-IN limitas – banko nustatytas lėšų limitas **eurais** ~~litais~~ bei operacijų skaičius, kurie negali būti viršyti per atitinkamą laikotarpį, atliekant STAN-IN autorizavimą;

c) vienkartinį vieno STAN-IN limitų įrašo įtraukimo, panaikinimo ar koregavimo mokestį;

d) mėnesinį vieno STOP sąrašo duomenų įrašo palaikymo mokestį (STOP sąrašas – banko išleistų blokuotų (neaptarnaujamų) mokėjimo kortelių sąrašas).

3) *MEKS paslaugas* – tai mokėjimo kortele atliktų operacijų perdavimas iš atsiskaitymo vietos, naudojant prekybos ir paslaugų įmonėje (toliau – PPĮ) esančią MEKS įrangą, į autorizacinę sistemą. MEKS paslauga per vieną MEKS įrangą gali būti teikiama daugiau nei vienam bankui (kortelių priėmėjui).

MEKS paslauga užtikrina atsiskaitymo negrynaisiais pinigais paslaugos pradžią, t. y. MEKS paslaugos teikėjas užtikrina, kad mokėtojo duomenys, reikalingi atlikti atsiskaitymą (vardas, pavardė, kortelės numeris, suma ir pan.), būtų tiksliai, pilnai ir laiku perduoti į autorizacinę sistemą, o pasibaigus mokėtojo autorizavimui - MEKS paslaugos teikėjo teikiamų paslaugų dėka būtų pateiktas patvirtinimas prekybos įmonei ir klientui, kad atsiskaitymas įvykdytas. Atsiskaitymo Banko kortelėmis paslaugos rezultatas yra pirkėjo gautas patvirtinimas apie atliktą mokėjimą ir lėšų iš jo sąskaitos nuskaitymas.

Kadangi MEKS įranga priklauso paslaugų teikėjui, tai pagal sutartį su banku jis pilnai atsako už MEKS paslaugos teikimo užtikrinimą, taip pat už visų reikalingų MEKS paslaugų teikimo užtikrinimui sutarčių su trečiosiomis šalimis sudarymą ir vykdymą, įskaitant apmokėjimą. Be to, MEKS paslaugos teikėjas užtikrina atsiskaitymo operacijos atlikimą bei klientų duomenų apie mokėjimo operacijas perdavimą (t. y. MEKS paslaugos teikėjas yra atsakingas už dalies

atsiskaitymo mokėjimo kortelėmis paslaugos atlikimą, be kurios lėšų pervedimo (atsiskaitymo) operacija negalima).

Už MEKS paslaugą bankas moka fiksuotą mėnesinį mokestį, kurio dydis priklauso nuo per vieną MEKS aptarnaujamų bankų skaičiaus ir banko aptarnaujamų atsiskaitymų vietų skaičiaus. Paslaugos teikėjas už nustatytus papildomus fiksuotus įkainius bankui taip pat teikia tokias papildomas paslaugas:

1) operacijų pristatymo paslaugos įjungimas;
2) operacijų pristatymo paslaugos išjungimas;
3) PPĮ ir MEKS informacinės duomenų bazės tvarkymas;
4) reguliarus ataskaitų išsiuntimas PPĮ;
5) MEKS įrangos parametrų atnaujinimas;
6) MEKS įrangos pakeitimas.

Šių papildomų paslaugų teikimo metu banko atsakomybė apima techninius aspektus.

4) a*utorizavimo paslaugas* – tai apsikeitimo autorizavimo pranešimais tarp kortelės išleidėjo, banko ir kortelės priėmėjo banko užtikrinimas. Užmokestis priklauso nuo autorizavimo paklausimų skaičiaus atskirai lokaliame ir tarptautiniame tinkle.

5) *kliringo paslaugas* – tai mokėjimo duomenų apdorojimo ir jų perdavimo procesas, kurio metu iš banko kortelės perėmėjo gautų finansinių operacijų, atliktų tinkle, duomenys perduodami banko kortelės išleidėjui. Užmokestis už šią paslaugą priklauso nuo finansinių operacijų skaičiaus atskirai lokaliniame ir tarptautiniame tinkle. Kliringo paslauga sudaro sąlygas įvykti tokioms banko operacijoms:

- Lėšų nurašymo operacija (angl. *Presentment*);
- Antroji lėšų nurašymo operacija (angl. *Representment*) (pvz. kai yra kliento pretenzija dėl sumos);
- Kreditavimo operacija (angl. *Credit transaction*) (pvz. kai prekybininkas grąžina lėšas už prekes);
- Operacijos atšaukimas (angl. *Reversal*).

Kurios iš nurodytų, banko įsigyjamos paslaugos PVM tikslais laikomos finansinėmis PVM neapmokestinamomis paslaugomis?

Pagal PVM įstatymo 28 straipsnio **3 dalį** ~~ir Finansų ministro 2002-06-06 įsakymu Nr. 157 patvirtinto PVM neapmokestinamų finansinių paslaugų, nurodytų Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 28 straipsnio 1-4 dalyse, sąrašo 3.9 punktą „banko kortelių ir kitų atsiskaitymo negrynaisiais pinigais mokėjimo priemonių išleidimas, organizavimas, jų turėtojų aptarnavimo paslaugos ir operacijų su jomis atlikimas“~~ PVM neapmokestinamas **atsiskaitymų negrynaisiais pinigais organizavimas (įskaitant banko kortelių ir kitų mokėjimo priemonių išleidimą, jų turėtojų aptarnavimo paslaugas ir operacijų su jomis atlikimą).**

Tam, kad įvertinti ar nurodytos paslaugos gali laikomos PVM tikslais finansinėmis paslaugomis, reikia nustatyti: ar šios paslaugos yra esminės atsiskaitymo (pinigų pervedimo) funkcijai atlikti, t. y., ar šių paslaugų teikimas gali sukelti teisinių ir finansinių sąlygų pasikeitimus, ar paslaugų teikėjai banko atžvilgiu yra atsakingi tik už techninius aspektus, ar jų atsakomybė yra ir dėl teisinių bei finansinių sąlygų. Todėl:

1) Kai bankui teikiamos neteisėtų operacijų su kortelėmis stebėjimo (FRAUD) paslaugos, tai paslaugos teikėjas yra atsakingas ne tik dėl įtartinų bei neteisėtų operacijų identifikavimo, tačiau, nustačius neteisingas ar įtartinas atsiskaitymų operacijas, paslaugos teikėjas turi teisę šias operacijas blokuoti. Tokiu atveju darytina išvada, kad paslaugos teikėjas gali pakeisti finansinio sandorio teisinę bei finansinę padėtį ir yra esminės atsiskaitymo (pinigų pervedimo) funkcijai atlikti. Dėl to neteisėtų operacijų su kortelėmis stebėjimo (FRAUD) paslaugos PVM tikslais laikytinos finansinėmis paslaugomis.

2) Bankui teikiamos STAN-IN autorizavimo paslaugos susideda iš keleto elementų: banko išleistų mokėjimo kortelių autorizavimo, STAN-IN limitų įrašo palaikymo, STAN-IN limitų įrašo įtraukimo, panaikinimo ar koregavimo, STOP sąrašo duomenų įrašo palaikymo. Iš esmės visi šie elementai yra glaudžiai susiję, neturi savarankiško tikslo ir todėl, remiantis ESTT praktika (C-

230/87,C-349/96, C-98/05; C-41/04, C-251/05, C-175/09 ir kt.), PVM tikslais laikoma, kad sudaromas vienas sandoris. Pagrindinis šio sandorio tikslas – autorizuoti kliento duomenis, kai nepavyksta susisiekti su banku. Todėl PVM tikslais laikoma, kad buvo suteikta išleistų mokėjimo kortelių autorizavimo paslauga, kuri gali pakeisti finansinio sandorio teisinę bei finansinę padėtį, ir todėl ši paslauga PVM tikslais laikytina finansine paslauga.

3) MEKS paslaugos esmė, naudojant MEKS įrangą, užtikrinti atsiskaitymų mokėjimo kortelėmis vykdymą, klientų duomenų apie mokėjimo operacijas perdavimą. Šios paslaugos gali pakeisti finansinio sandorio teisinę bei finansinę padėtį ir dėl to šios paslaugos PVM tikslais laikomos finansinėmis paslaugomis .

Su MEKS paslauga susijusios papildomos paslaugos (MEKS įrangos pakeitimas, MEKS įrangos parametrų atnaujinimas ir kt.) yra techninio pobūdžio; jos negali pakeisti finansinio sandorio teisinės bei finansinės padėties ir dėl to nelaikomos finansinėmis paslaugomis.

4) Bankui teikiamos išleistų mokėjimo kortelių autorizavimo paslaugos gali pakeisti finansinio sandorio teisinę bei finansinę padėtį, paslaugos teikėjas yra atsakingas dėl teisinių bei finansinių sąlygų. Dėl to šios paslaugos PVM tikslais laikytinos finansinėmis paslaugomis.

5) Bankui teikiamos kliringo paslaugos yra esminės atsiskaitymo funkcijai atlikti, paslaugos teikėjas yra atsakingas dėl teisinių bei finansinių sąlygų ir todėl šios paslaugos PVM tikslais laikomos finansinėmis paslaugomis.

9 pavyzdys

Bendrovė savo klientams teikia nuolaidų (lojalumo) kortelių, kurios neskirtos mokėjimo funkcijoms atlikti, personalizavimo bei šių kortelių platinimo paslaugas. Ar šios paslaugos PVM tikslais laikomos finansinėmis paslaugomis?

Ne, šios paslaugos finansinėms paslaugoms nepriskiriamos, nes jos nėra susijusios su atsiskaitymo (pinigų pervedimo) funkcija ir neįtakoja teisinių ir finansinių sąlygų pasikeitimų.

10 pavyzdys

Bankas savo klientams teikia tiesioginio debeto paslaugą. Tiesioginio debeto paslaugos esmė yra tokia: pagal suteiktą sąskaitos savininko leidimą ir gautą nurodymą iš tiekėjo/teikėjo tiekusio prekes/teikusio paslaugas sąskaitos savininkui, nurašyti atitinkamo dydžio pinigines lėšas iš sąskaitos savininko ir šias pinigines lėšas įskaityti į tiekėjo/teikėjo nurodytą sąskaitą. Ar banko teikiama tiesioginio debeto paslauga apmokestinama PVM?

Tiesioginio debeto paslauga, kaip paslauga susijusi su atsikaitymais, vadovaujantis PVM įstatymo 28 straipsnio 3 dalies nuostatomis, PVM neapmokestinama.

2. Informacinių technologijų (toliau – IT), susijusių su finansinių paslaugų teikimu, paslaugos: teisės naudotis programine įranga, programinės įrangos diegimo, palaikymo, atnaujinimo, modifikavimo ir kitos panašios paslaugos, PVM tikslais nelaikomos finansinėmis paslaugomis. Šios paslaugos yra tik priemonė, padedanti bankui teikti finansines paslaugas (jos sandorio teisinių ir finansinių sąlygų neįtakoja, nes negali pakeisti ar panaikinti sandorio šalių teisių ir/ar pareigų).

Remiantis ESTT praktika byloje C-350/10 ***Nordea Pankki Suomi***, finansinėmis paslaugomis taip pat nelaikomos finansų įstaigoms teikiamos elektroninių pranešimų perdavimo paslaugos, suteikiančios galimybę finansų įstaigoms, besinaudojančioms elektroninių pranešimų perdavimo paslaugas teikiančių įmonių sukurta programine įranga ir jų tarptautiniu saugiu duomenų perdavimo tinklu, keistis standartiniais finansiniais pranešimais bei užtikrinančios pranešimų dėl tarpbankinių mokėjimų ir vertybinių popierių sandorių apdorojimą (pvz., bankams teikiamos SWIFT paslaugos) .

1 pavyzdys

Bankas įsigyja įvairias IT paslaugas iš ES įsikūrusių įmonių ir bankų. Įsigyjamas IT paslaugas sudaro: teisės naudotis programine įranga, programinės įrangos diegimo, palaikymo, atnaujinimo, modifikavimo paslaugos. Banko įsigyjamas paslaugas galima suskirstyti į dvi pagrindines grupes:

1) IT paslaugas, skirtas banko administracinių funkcijų įgyvendinimui. Šių paslaugų tikslas – sudaryti technines sąlygas banko finansinių ir valdymo apskaitos sistemų administravimui, informacijos su kitais bankais apsikeitimui ir kt. panašiomis operacijoms atlikti. Šios paslaugos nėra tiesiogiai naudojamos banko finansinių paslaugų teikime, jų teikėjai atsakingi tik dėl techninių aspektų.

2) IT paslaugas, skirtas finansinėms paslaugoms teikti. Šios paslaugos yra sudedamoji banko teikiamų finansinių paslaugų dalis ir yra skirtos finansinių paslaugų atlikimui, (be jų negalėtų būti suteikta pati finansinė paslauga). Finansinėms paslaugoms teikti banke įdiegtos tokios programinės įrangos:

1) programinė įranga, naudojama teikiant paskolas ir sudarant sutartis su banko klientais. Ši programinė įranga leidžia sudaryti ir keisti paskolų grąžinimo grafikus, paskolų palūkanų išdėstymą, atlikti mokėjimų priskaičiavimą ir nurašymą.

2) programinė įranga, kurios pagalba yra teikiamos pagrindinės su indėlių ir kitų lėšų tvarkymu susijusios paslaugos. Ši programinė įranga automatiškai skaičiuoja palūkanas už indėlius ir sąskaitose laikomas lėšas, bei delspinigius už nepakankamą lėšų kiekį sąskaitose ar laiku negrąžintą paskolą, taip pat nuskaito lėšas iš sąskaitos ir įskaito į kitą sąskaitą

3) programinė įranga, kuri yra naudojama sudarant vertybinių popierių ir prekybos užsienio valiuta sandorius, t. y. programinė įranga automatiškai atlieka šias funkcijas: atsižvelgiant į vertybinių popierių ir valiutos kainą perka ir parduoda valiutą bei vertybinius popierius, kontroliuoja ir prižiūri minėtus sandorius, apskaičiuoja šių sandorių tarpininkavimo mokestį ir pan.

Ar šių programinių įrangų diegimo, palaikymo, atnaujinimo, modifikavimo paslaugos laikomos finansinėmis paslaugomis?

IT paslaugos, skirtos banko administracinių funkcijų įgyvendinimui nėra tiesiogiai naudojamos banko finansinių paslaugų teikime, jų teikėjai atsakingi tik dėl techninių aspektų, t. y. teikiamos paslaugos savo esme yra fizinio, techninio pobūdžio ir neįtakoja sandorio šalių teisinių ir finansinių sąlygų pokyčių. Todėl paslaugos, skirtos banko administracinių funkcijų įgyvendinimui, PVM tikslais nelaikomos finansinėmis paslaugomis.

IT paslaugos, skirtos finansinėms paslaugoms teikti, iš esmės yra tik priemonė, padedanti bankui teikti finansines paslaugas, tačiau šios IT paslaugos neįtakoja banko teikiamų paslaugų teisinių ar finansinių sąlygų. Todėl programinių įrangų diegimo, palaikymo bei atnaujinimo paslaugos PVM tikslais nelaikomos finansinėmis paslaugomis.

3. Pagal Lietuvos Respublikos elektroninių pinigų ir elektroninių pinigų įstaigų įstatymo 2 str. 1 dalį elektroniniai pinigai – elektroninių pinigų leidėjams gavus piniginių lėšų (toliau – lėšų) iš fizinių arba juridinių asmenų į apyvartą išleidžiama piniginė vertė, išreikšta kaip reikalavimas jos leidėjui ir turinti šiuos požymius:

3.1. yra laikoma elektroninėse, įskaitant magnetines, laikmenose;

3.2. skirta mokėjimo operacijoms atlikti;

3.3. priimama asmenų, kurie nėra tų elektroninių pinigų leidėjai.

Elektroniniai pinigai (Money Bookers, PayPal ir kt.) turi piniginę vertę ir yra turtinių teisių kiekio (apimties) matavimo vienetas, skaitmeniniame formate, kurio kaina (sutartinė tinklo kaina) yra nustatoma jo savininko. Tokie pinigai yra naudojami kaip pigesnis ir greitesnis atsiskaitymo būdas už paslaugas ar prekes.

Todėl elektroninių pinigų leidėjų vykdomos mokėjimo paslaugos elektroniniais pinigais laikomas finansinėmis su atsiskaitymais susijusiomis PVM neapmokestinamomis paslaugomis.

Pagal Direktyvos 2006/112/EB 135 straipsnio 1 dalies d punkto (atitinkamai Šeštosios direktyvos 13 straipsnio d punktas 3 papunktis) nuostatas PVM neapmokestinami sandoriai, įskaitant derybas, dėl indėlių ir einamųjų sąskaitų, mokėjimų, pervedimų, skolų, čekių ir kitų apyvartinių dokumentų. ESTT byloje C-453/05 ***Ludwig*** (28 punktas), aiškindamas terminą „derybos“ nurodė, kad: „derybų veikla yra tarpininkavimo veikla, kurią, be kita ko, gali sudaryti vienai iš sutarties šalių nurodymas galimybės sudaryti tokią sutartį, sutarties su kita šalimi sudarymas ir derybos kliento

vardu ir sąskaita dėl abipusių įsipareigojimų detalių, kai tokios veiklos tikslas yra padaryti viską, kas būtina, kad dvi šalys sudarytų sutartį be paties derybininko suinteresuotumo sutarties turiniu“.

Kai elektroniniai pinigai platinami per tarpininką, tai tarpininko teikiamų tarpininkavimo paslaugų esmė – surasti elektroninių pinigų pirkėją ir daryti viską, kad dvi šalys susitartų elektroninių pinigų pirkimo - pardavimo sandoryje. Tokios tarpininkavimo paslaugos, platinant elektroninius pinigus, PVM tikslais laikomos derybų sandoriu dėl kitų „apyvartinių dokumentų“ ir PVM neapmokestinamos.

1 pavyzdys

Įmonė A tarpininkauja platinant elektroninių pinigų leidėjo – elektroninių pinigų įstaigos B išleistus elektroninius pinigus ir už tai ima nustatyto dydžio mokestį**, kuris priklauso nuo klientų įsigytų elektroninių pinigų kiekio**, Įmonė A ieško klientų, norinčių įsigyti elektroninius pinigus, daro viską, kad elektroninių pinigų leidėjas ir klientas susitartų.

Ar įmonės A teikiamos tarpininkavimo, platinant elektroninius pinigus paslaugos, laikomos finansinėmis, PVM neapmokestinamomis paslaugomis?

Įmonės A teikiamos tarpininkavimo, platinant elektroninius pinigus paslaugos, kai įmonė A daro viską, kad elektroninių pinigų leidėjas ir klientas susitartų, PVM tikslais laikomos finansinėmis paslaugomis, kurios PVM neapmokestinamos.

~~(PVMĮ 28 str. 3 d. komentaras papildytas 3 punktu pagal VMI prie FM 2014-05-09 raštą Nr. (18.2-31-2) RM-7255).~~

4. Skolų išieškojimo paslaugoms PVM lengvata netaikoma. Remiantis ESTT praktika (byla C-305/01, *MKG-Kraftfahrzeuge-Factory GmbH*; C-175/09, *AXA UK plc*), sąvoka „skolos išieškojimas ir faktoringas” turi būti aiškinama taip, kad apimtų visus finansinius sandorius, kuriais siekiama piniginės skolos apmokėjimo.

1 pavyzdys

Įmonė A įmonei B teikia „mokėjimų surinkimo” paslaugą. Šios paslaugos esmę sudaro tai, kad įmonė B kiekvieną mėnesį įmonei A pateikia informaciją apie klientų turimus įsiskolinimus ir jų sumas. Gavusi šią informaciją, įmonė A, remdamasi su įmonės B klientais sudarytomis tiesioginio debeto sutartimis, pateikia mokėjimo prašymus šių klientų bankams, kad jie nuo klientų banko sąskaitų nuskaitytų ir į įmonės A banko sąskaitą pervestų klientų įsiskolinimams proporcingas lėšų sumas. Tuo atveju, kai klientų banko sąskaitose lėšų nepakanka, įmonė A susisiekia su šiais klientais ir informuoja juos apie lėšų nepakankamumą, tačiau jokių kitų aktyvių veiksmų tam, kad jie atsiskaitytų už jiems įmonės B suteiktas paslaugas, nesiima. Į įmonės A banko sąskaitą įmonės B klientų pervestas lėšas įmonė A per 10 dienų nuo jų gavimo perveda įmonei B, prieš tai iš šių sumų atskaičiusi savo komisinį atlygį. Ar apmokestinamos įmonės A įmonei B teikiamos „mokėjimų surinkimo” paslaugos?

Pateiktu atveju įmonė A iš esmės perima įmonės B debitorių turimų skolinių įsipareigojimų įmonei B kontrolę, t. y. įmonei B buvo teikiama tokia paslauga, kurios esmė yra ne tik surinkti pinigus, bet ir įvykdytus mokėjimus priskirti atitinkamiems mokėtojams, nustatyti, kurie mokėtojai vis dar skolingi įmonei B, apie turimas skolas informuoti mokėtojus. Tokiu atveju įmonės A įmonei B teikiamos paslaugos PVM laikomos skolų išieškojimo paslaugomis ir apmokestinamos PVM taikant standartinį PVM tarifą.

2 pavyzdys

Bendrovė teikia ūkio subjektams skolų išieškojimo paslaugas. Už šias paslaugas bendrovė ima atlyginimą, kurio dydį nustato paslaugos suteikimo sutartyje. Kadangi šioms paslaugoms PVM lengvata nenumatyta, todėl bendrovė už skolų išieškojimo paslaugas turi skaičiuoti PVM, taikant standartinį PVM tarifą .

3 pavyzdys

Įmonė A, remdamasi su banku pasirašyta sutartimi, surenka iš klientų mokėjimus pagal perleistas būsto paskolų sutartis, surinktas lėšas perveda bankui, informuoja klientus apie atsiskaitymus ir įsiskolinimus, tiesiogiai bendrauja su klientais šiais klausimais ir pan. Atlygis, kurį įmonei A moka bankas tiesiogiai priklauso nuo išieškotų sumų. Pagal sutarties sąlygas įmonė A neturi teisės keisti sutarčių sąlygų, atleisti nuo delspinigių, atsisakyti pretenzijos, atleisti nuo žalos ar nuostolių atlyginimo. Ar apmokestinamos PVM įmonės A bankui teikiamos paslaugos?

Pateiktu atveju įmonės A bankui teikiamos paslaugos tikslas - surinkti banko klientų skolas pagal perleistas būsto paskolų sutartis. Siekdama pasiekti šį tikslą įmonė A informuoja klientus apie įsiskolinimą bankui, su jais tiesiogiai bendrauja ir pan. Be to, įmonės A gaunamas atlygis už jos teikiamas paslaugas tiesiogiai priklauso nuo išieškotų skolų dydžio.

Sandoriai, kuriais siekiama piniginės skolos apmokėjimo, PVM tikslais laikomi skolų išieškojimo sandoriais. Todėl įmonės A bankui teikiamos mokėjimų pagal perleistas būsto paskolų sutartis surinkimo iš klientų paslaugos, kaip skolos išieškojimo paslaugos, apmokestinamos PVM taikant standartinį PVM tarifą.

5**.** PVM lengvata netaikoma ir finansuotojo paslaugoms, teikiamoms pagal faktoringo sutartį. Civilinio kodekso 6.903 straipsnyje ~~(Žin., 2000, Nr.74-1864)~~ nustatyta faktoringo sutarties samprata, t. y. nustatyta, kad „Faktoringo sutartimi viena šalis (finansuotojas) perduoda arba įsipareigoja perduoti kitai šaliai (klientui) pinigus mainais už kliento (kreditoriaus) piniginį reikalavimą, susijusį su prekių pardavimu, darbų atlikimu ar paslaugų teikimu, trečiajam asmeniui (skolininkui), o klientas perleidžia arba įsipareigoja perleisti finansuotojui piniginį reikalavimą skolininkui (finansavimas su sąlyga perleisti piniginį reikalavimą) ir mokėti sutartyje nustatytą atlyginimą“.

Pagal ~~Pridėtinės vertės mokesčio~~ PVM įstatymo nuostatas finansuotojo gautas atlyginimas yra PVM objektas. Kadangi finansuotojo pagal faktoringo sutartį teikiamoms paslaugoms PVM lengvata netaikoma, todėl finansuotojo gautas faktoringo atlyginimas turi būti apmokestinamas taikant standartinį PVM tarifą. Faktoringo atlyginimą sudaro faktoringo sutartyje numatyti faktoringo mokesčiai. Tai gali būti ne tik už piniginių reikalavimų perėmimą finansuotojo imamas mokestis, bet ir jo iš kliento gaunamos faktoringo palūkanos (t. y. palūkanos už finansuotojo suteiktą finansavimą) bei administravimo mokestis.

1 pavyzdys

UAB „A“ (toliau – Pardavėjas), norėdamas užsitikrinti pakankamą apyvartinių lėšų kiekį bei didesnę skolos atgavimo tikimybę, sudaro faktoringo sutartį su banku „B” (toliau – Finansuotoju), kurioje Finansuotojas suteikia Pardavėjui 200 000 ~~Lt~~ **eurų** faktoringo limitą.

Pagal Pardavėjo ir Finansuotojo sudarytą sutartį Pardavėjas įsipareigoja perleisti Finansuotojui pardavėjo skolininko (prekių pirkėjo) piniginį reikalavimą. Finansuotojas įsipareigoja perimti piniginį reikalavimą pagal Pardavėjo skolininkui išrašytas sąskaitas faktūras ir Pardavėjui avansu pervesti 85 proc. sąskaitose faktūrose nurodytos sumos.

Pardavėjas įsipareigoja Finansuotojui mokėti: faktoringo (finansavimo) palūkanas – 7 proc. nuo banko finansuotos sumos, komisinį (sąskaitos priėmimo) mokestį – 2 proc. nuo sumų, nurodytų perimtose sąskaitose faktūrose, sutarties (administravimo) mokestį - 0,65 procento faktoringo limito ir PVM.

Vykdant sutartį, Finansuotojas perėmė iš Pardavėjo piniginį reikalavimą skolininkui (prekių pirkėjui) pagal skolininkui Pardavėjo išrašytas PVM sąskaitas faktūras, kuriose nurodytų prekių vertė sudarė 100 000 ~~Lt~~ **eurų** ir Pardavėjui avansu pervedė 85 proc. sąskaitose faktūrose nurodytos sumos (85 000 ~~Lt~~ **eurų**). Šiuo atveju Finansuotojo gautą faktoringo atlyginimą sudarys faktoringo (finansavimo) palūkanos – 5950 eurų (85 000 x 7 : 100); komisinis (sąskaitos priėmimo) mokestis - 2000 eurų (100 000 x 2 : 100), sutarties (administravimo) mokestis - 1300 ~~Lt~~ **eurų** (200 000 x 0,65 : 100), viso – 9250 ~~Lt~~ **eurų**. Šios Finansuotojo teikiamos paslaugos turi būti apmokestinamos PVM, taikant standartinį PVM tarifą.

6. Asmenys, PVM mokėtojai, pirkimo ir (arba) importo PVM, **apskaičiuoto** už įsigytas ir (arba) importuotas prekes ir (arba) paslaugas, skirtas PVM neapmokestinamam paslaugų teikimui, neturi teisės traukti į PVM atskaitą (žr. **PVM įstatymo** 58 str**aipsnio** komentarą).

4. PVM neapmokestinami sandoriai dėl valiutos (įskaitant valiutų keitimą), taip pat grynųjų pinigų įmokų priėmimo ir išmokų išmokėjimo, pinigų tvarkymo ir kitos paslaugos, tiesiogiai susijusios su bet kokios valiutos banknotais ir monetomis.

Komentaras

~~Detalus PVM neapmokestinamų sandorių dėl valiutos (įskaitant valiutų keitimą), taip pat grynųjų pinigų įmokų priėmimo ir išmokų išmokėjimo, pinigų tvarkymo ir kitų paslaugų, tiesiogiai susijusių su bet kokios valiutos banknotais ir monetomis. sąrašas nustatytas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002-06-06 įsakymu Nr.157 patvirtinto Pridėtinės vertės mokesčiu neapmokestinamų finansinių paslaugų, nurodytų Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 28 straipsnio 1-4 dalyse, sąrašo 3 ir 4 punkte.~~

1. Direktyvos 2006/112/EB 135 straipsnio 1 dalies e punkte nustatyta, kad PVM neapmokestinami sandoriai įskaitant derybas, dėl valiutos, banknotų ir monetų, naudojamų kaip atsiskaitymo priemonė, išskyrus kolekcionuojamas monetas ar banknotus, pavyzdžiui, aukso, sidabro ar kitų metalų monetas ar banknotus, kurie paprastai nėra naudojami kaip atsiskaitymo priemonė, arba numizmatinės vertės monetas. Taigi, sandoriai dėl valiutos pagal Direktyvos 2006/112/EB 135 straipsnio 1 dalies e punktą suprantami kaip sandoriai dėl pačios valiutos, banknotų ir monetų, naudojamų kaip teisėta mokėjimo priemonė.

Šioje dalyje nustatyta PVM lengvata netaikoma, jei teikiamos paslaugos yra vien administracinio, fizinio, techninio ar panašaus pobūdžio, dėl jų nesikeičia šalių finansinė ar teisinė padėtis (žr. PVM įstatymo 28 straipsnio 9 dalį).

ESTT byloje C-42/18, *Cardpoint*, buvo nagrinėtas paslaugų, susijusių su grynųjų pinigų pervežimu, bankomatų papildymu, apmokestinimas PVM. ESTT konstatavo, kad PVM neapmokestinamas sandoris dėl mokėjimų neapima bankomatų aptarnavimo paslaugų teikimo, kai šią paslaugą sudaro, be kita ko, šių bankomatų aprūpinimas banknotais.

PVM neapmokestinamiems sandoriams dėl valiutos priskiriama: 1) valiutos pirkimo, pardavimo, keitimo sandorių vykdymas; 2) grynųjų pinigų įmokų priėmimas ir išmokų išmokėjimas; 3) užsienio valiutos pirkimo - pardavimo išankstiniai sandoriai, užsienio valiutos pirkimo - pardavimo pasirinkimo sandoriai ir apsikeitimo valiuta sandoriai bei jų tvarkymas; 4) sandorių duomenų siuntimas ir apdorojimas per įvairias tarptautines sandorių sudarymo sistemas. ir pan. Tačiau grynųjų pinigų inkasavimas, saugojimas ir pristatymas, monetų ir banknotų skaičiavimas, jų tikrumo ir tinkamumo naudoti apyvartoje tikrinimas, tvarkymas ir kitos susijusios paslaugos savo esme yra techninio pobūdžio ir joms PVM lengvata netaikoma.

~~Sandorių duomenų siuntimui bei apdorojimui per įvairias tarptautines sandorių sudarymo sistemas bei informacijos, reikalingos sandoriams dėl valiutos sudaryti, teikimui PVM lengvata bus taikoma tik tokiu atveju, jeigu šios paslaugos bus kompleksiškai teikiamų neapmokestinamų sandorių dėl valiutos dalis.~~

PVM neapmokestinamoms finansinėms paslaugoms priskiriamos ir tokios (pvz., teikiamos ~~VĮ~~ **akcinės bendrovės** „Lietuvos paštas“ ar kito ūkio subjekto) paslaugos~~, nenurodytos minėtame įsakyme~~:

- draudimo, kitų išmokų pristatymo ir išmokėjimo,
- pensijų, pašalpų bei kitų išmokų pristatymo ir išmokėjimo,
- įmokų už elektros energiją, buto nuomą, dujas, telekomunikacijų bei komunalines paslaugas, draudimo, kitų įmokų ir mokesčių priėmimo.

1 pavyzdys

Bendrovė atlieka pinigų siuntimo paštu (pašto perlaidos) paslaugą. Galimos kelios pašto perlaidos rūšys:

1) grynųjų pinigų pašto perlaidos: siuntėjas pateikia lėšas bendrovės paskirtojo operatoriaus teikimo vietoje ir paprašo visą tą sumą išmokėti gavėjui grynaisiais pinigais;

2) pervedimo iš sąskaitos perlaida: siuntėjas nurodo, kad iš jo sąskaitos, kurią tvarko bendrovės paskirtasis operatorius, būtų nurašyta tam tikra suma ir paprašo visą sumą išmokėti gavėjui grynaisiais pinigais;

3) pervedimo iš sąskaitos į sąskaitą perlaida: siuntėjas pateikia lėšas bendrovės paskirtojo operatoriaus paslaugų teikimo vietoje ir paprašo visą tą sumą pervesti į jo gavėjo sąskaitą;

4) pervedimas iš sąskaitos į sąskaitą: siuntėjas nurodo, kad iš jo sąskaitos, kurią tvarko bendrovės paskirtasis operatorius, būtų nurašyta tam tikra suma ir paprašo tokią pat sumą pervesti į gavėjo sąskaitą.

Visais pateiktais atvejais pašto perlaidos (pinigų siuntimo paštu) paslaugos iš esmės yra susijusios su pinigų priėmimu, ~~tvarkymu, saugojimu,~~ išdavimu ar pristatymu, **pinigų pervedimu iš sąskaitos į sąskaitą**. Tokios paslaugos PVM tikslais laikomos finansinėmis paslaugomis, kurios vadovaujantis PVM įstatymo 28 straipsnio nuostatomis, PVM neapmokestinamos.

Remiantis ESTT praktika byloje C-264/14 ***Hedqvist***, tradicinių valiutų keitimas į virtualiosios valiutos bitkoino vienetus, ir atvirkščiai, atliekamas sumokėjus sumą, lygią maržai (t. y. kainos, kurią atitinkamas sandorio vykdytojas sumokėjo įsigydamas valiutą, ir kainos, kuria jis tą valiutą parduoda savo klientams, skirtumui) yra paslaugų teikimas už atlygį, t. y. valiutos keitimo sandoris, kuris PVM neapmokestinamas.

2 pavyzdys

Įmonė, PVM mokėtoja, **atitinkanti Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2023/1114 dėl kriptoturto rinkų keliamus reikalavimus,** užsiima bitkoinų pirkimu-pardavimu. Minėta įmonė bitkoino vienetą nuperka už 526 eurus, o jį parduoda už 534 eurus. Tarkim, įmonė įsigijo ir pardavė 1000 bitkoino vienetų, kurių įsigijimo kaina sudarė 526 000 eurų, pardavimo kaina – 534 000 eurai.

Ar bitkoinų pirkimo-pardavimo sandoriai PVM tikslais laikomi finansinėmis, PVM neapmokestinamomis paslaugomis?

Euro keitimas į bitkoino vienetus laikomas valiutos keitimo sandoriu, kurio atlygį sudaro marža - skirtumas tarp kainos, kuria įmonė tą valiutą parduoda savo klientams, ir kainos, kurią įmonė sumokėjo įsigydama valiutą – 8000 eurų (534 000-526 000). Toks sandoris, vadovaujantis PVM įstatymo 28 straipsnio 4 dalies nuostatomis, PVM neapmokestinamas.

2. Asmenys, PVM mokėtojai, pirkimo ir (arba) importo PVM, **apskaičiuotą** už įsigytas ir (arba) importuotas prekes ir (arba) paslaugas, skirtas PVM neapmokestinamam paslaugų teikimui, neturi teisės traukti į PVM atskaitą (žr. **PVM įstatymo** 58 str**aipsnio** komentarą).

~~(PVMĮ 28 str. 4 dalies komentaras pakeistas pagal 2016-10-11 VMI prie FM raštą Nr. (18.2-31-2E)RM-27780).~~

5. PVM neapmokestinami sandoriai dėl vertybinių popierių, išvestinių finansinių priemonių, taip pat tarpininkavimo nurodytuose sandoriuose ir kitos tiesiogiai su nurodytaisiais sandoriais susijusios paslaugos (emisijos organizavimas, vykdymas, registravimas ir kt.). Šios dalies nuostatos netaikomos:

1) sandoriams dėl vertybinių popierių, patvirtinančių kokias nors teises į nekilnojamuosius pagal prigimtį daiktus;

2) sandoriams dėl vertybinių popierių (išskyrus nurodytuosius šio įstatymo 111 straipsnyje), patvirtinančių nuosavybės teisę į prekes, nenurodytas 1 punkte;

3) sandoriams dėl vertybinių popierių, patvirtinančių teisę ar pareigą įsigyti ar perleisti vertybinius popierius, nurodytus šios dalies 2 punkte;

4) vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių saugojimo paslaugoms;

5) vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių portfelio valdymo, konsultavimo investavimo į vertybinius popierius ir (arba) išvestines finansines priemones klausimais, taip pat vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių rinkos tyrimo paslaugoms.

Komentaras

1. Pagal Civilinio kodekso 1.101 straipsnį vertybinis popierius, kaip civilinių teisių objektas, - tai dokumentas, patvirtinantis jį išleidusio asmens (emitento) įsipareigojimus šio dokumento turėtojui. Vertybinis popierius gali patvirtinti dokumento turėtojo teisę gauti iš emitento palūkanų, dividendų, dalį likviduojamos įmonės turto ar emitentui paskolintų lėšų (akcijų, obligacijų ir kt.), teisę ar pareigą atlygintinai ar neatlygintinai įsigyti ar perleisti kitus vertybinius popierius (pasirašymo teises, būsimuosius sandorius, opcionus, konvertuojamas obligacijas ir pan.), teisę gauti tam tikras pajamas ar pareigą sumokėti, pasikeitus vertybinių popierių rinkos kainoms (indeksui ir pan.). Vertybiniu popieriumi taip pat laikomas dokumentas, kuriuo tiesiogiai pavedama bankui išmokėti tam tikrą pinigų sumą (čekiai) ar kuris patvirtina pareigą sumokėti tam tikrą pinigų sumą šiame dokumente nurodytam asmeniui (vekseliai), arba kuris įrodo nuosavybės teisę į prekes (prekiniai vertybiniai popieriai), taip pat dokumentas, patvirtinantis teisę ar pareigą įsigyti ar perleisti prekinius vertybinius popierius (išvestinis prekinis vertybinis popierius). Įstatymų numatytais atvejais leidžiami nematerialūs vertybiniai popieriai, kurie yra pažymimi (įtraukiami į apskaitą) vertybinių popierių sąskaitose.

2. Vertybiniams popieriams priskiriama:

- Akcija - tai vertybinis popierius, patvirtinantis jos turėtojo (akcininko) teisę dalyvauti valdant įmonę, jeigu įstatymai nenustato ko kita, teisę gauti akcinės įmonės pelno dalį dividendais ir teisę į dalį įmonės turto, likusio po jos likvidavimo, ir kitas įstatymų nustatytas teises. Akcijos gali būti vardinės arba pareikštinės, paprastos arba privilegijuotos, materialios ir nematerialios.
- Obligacija - tai vertybinis popierius, patvirtinantis jos turėtojo teisę gauti iš obligaciją išleidusio asmens joje nustatytais terminais nominalią obligacijos vertę, metines palūkanas ar kitokį ekvivalentą arba kitas turtines teises.
- Čekis, kaip vertybinis popierius, - tai čekio davėjo surašytas tam tikros formos pavedimas bankui be išlygų išmokėti jame įrašytą pinigų sumą čekio turėtojui.
- Vekselis, kaip vertybinis popierius, - tai dokumentas, kuriuo jį išrašantis asmuo be išlygų įsipareigoja tiesiogiai ar netiesiogiai sumokėti tam tikrą pinigų sumą vekselyje nurodytam asmeniui arba kuriuo tai padaryti pavedama kitam asmeniui. Vekselis gali būti įsakomasis (trata) arba paprastasis (solo vekselis). Įsakomuoju vekseliu (trata) jo davėjas paveda kitam asmeniui, kad šis vekselio sumą sumokėtų jame nurodytam asmeniui. Paprastuoju vekseliu (solo) jo davėjas pats įsipareigoja sumokėti jame nurodytą sumą.
- Konosamentas, kaip vertybinis popierius - tai dokumentas, įrodantis sutarties sudarymo faktą ir patvirtinantis jo turėtojo teisę gauti iš vežėjo konosamente nurodytus daiktus (krovinį) bei jais disponuoti. Konosamentas priskiriamas prie prekinių vertybinių popierių, suteikiančių nuosavybės teisę į prekes, taip pat teisę gauti prekę.
- Kiti vertybiniai popieriai, atitinkantys aukščiau paminėtus reikalavimus, keliamus vertybiniams popieriams.

3. Pagal ~~komentuojamo~~ **PVM** įstatymo 2 straipsnio ~~8~~ **12** dalį išvestinė finansinė priemonė - finansinis instrumentas (būsimasis sandoris, išankstinis sandoris ar kitas), kurio vertė arba kaina susijusi su prekių, kuriomis šis instrumentas remiasi, verte arba kaina, taip pat finansinis instrumentas (būsimasis sandoris, išankstinis sandoris ar kitas), kurio vertė arba kaina susijusi su vertybinių popierių kaina, valiutos kursu, palūkanų norma, biržos indeksu, kreditingumo vertinimu ar kitu kintamuoju.

4. PVM neapmokestinami:

- sandoriai dėl vertybinių popierių (vertybinių popierių pardavimas, mainai, skolinimas, nuoma, pervedimas, emisijos organizavimas ir pan.);

1 pavyzdys

Bendrovė, PVM mokėtoja, parduoda kitos įmonės turimas akcijas, taip pat vienos įmonės akcijas keičia į kitos įmonės akcijas. Šiuo atveju bendrovės vykdoma veikla - akcijų pardavimas ir mainai, kaip vertybinių popierių sandoriai, PVM neapmokestinami.

- sandoriai dėl išvestinių finansinių priemonių (būsimasis, išankstinis, pasirinkimo sandoriai dėl palūkanų normų, valiutos kurso, vertybinių popierių kainos, ir pan.). Tokioms PVM neapmokestinamoms išvestinėms finansinėms priemonėms priskiriami, pvz., pasirinkimo sandoriai

- opcionai dėl vertybinių popierių, investicinių priemonių pirkimo ar pardavimo, įskaitant priemones, kurios suteikia teisę tik gauti pinigus, taip pat valiutos ir palūkanų normos opcionai (opcionas yra pasirinkimo sandoris, suteikiantis teisę, bet ne įsipareigojimą pirkti (pirkėjo opcionas), arba parduoti (pardavėjo opcionas) sandorio objektą – vertybinius popierius, valiutą ar finansinius aktyvus už sutartą kainą, sutartą datą arba iki jos), taip pat būsimasis, išankstinis, pasirinkimo ar kitoks sandoris dėl teisės pirkti arba parduoti prekes;

2 pavyzdys

Įmonė sudarytą valiutos pasirinkimo sandorį (opcioną dėl valiutos) už atlygį perleidžia kitai įmonei. Šiuo atveju įmonės gautas atlygis už opciono dėl valiutos perleidimą bus laikomas sandoriu dėl išvestinių finansinių priemonių ir PVM neapmokestinamas.

- tarpininkavimo ir kitos tiesiogiai su vertybinių popierių ir išvestinių finansinių priemonių sandoriais susijusios paslaugos (emisijos organizavimas, vykdymas, registravimas ir pan.). Tarpininkavimo šiuose sandoriuose paslaugas gali teikti vertybinių popierių viešosios apyvartos tarpininkai (toliau – tarpininkai) - finansų maklerio įmonės bei ~~komerciniai bankai~~ **subjektai,** turintys teisę teikti investicines paslaugas. PVM neapmokestinamos tokios tarpininkų teikiamos tarpininkavimo paslaugos: pavedimų dėl vertybinių popierių priėmimas ir perdavimas; pavedimų įsigyti ar perleisti vertybinius popierius vykdymas klientų sąskaita; pavedimų įsigyti arba perleisti vertybinius popierius vykdymas savo sąskaita; vertybinių popierių platinimas pagal susitarimą su emitentu, įsipareigojant arba neįsipareigojant jo emisiją išplatinti ir pan. Be to, PVM lengvata taikoma kitoms, tiesiogiai su vertybinių popierių ir išvestinių finansinių priemonių sandoriais susijusioms paslaugoms.

Remiantis ESTT praktika (byla, C-2/95, *Sparekassernes Datacenter (SDC*), C-29/08, *Skatteverket;* C-540/09, *Skandinaviska Enskilda Banken ~~AB Momsgrupp~~*) su vertybiniais popieriais susiję sandoriai apima sandorius, kuriais galima sukurti, pakeisti ar panaikinti šalių teises ir pareigas dėl vertybinių popierių (teisinės ir finansinės padėties tarp šalių nekeičiančių administracinių, materialių ir techninių paslaugų bei finansinės informacijos veiklos nepriskiriamos sandoriams, susijusiems su vertybiniais popieriais). Prie tokių sandorių priskiriama emisijos organizavimas, vykdymas, registravimas, vertybinių popierių ir išvestinių finansinių priemonių fiksavimas asmeninėse finansinių priemonių sąskaitose, finansinių priemonių įtraukimas į prekybą reguliuojamoje rinkoje, kotiravimas (vertybinių popierių kurso nustatymas) ir kt. Finansinių priemonių rinkų įstatyme nustatyta tvarka. Tačiau teisės dalyvauti reguliuojamoje rinkoje (už kurią reguliuojamos rinkos operatorė, vadovaudamasi Finansinių priemonių rinkų įstatymu, ima metinę nario įmoką), taip pat reguliuojamos rinkos operatorės teikiamos galimybių prekiauti reguliuojamoje rinkoje užtikrinimo paslaugos (už kurias reguliuojamos rinkos operatorė, vadovaudamasi ~~Lietuvos Respublikos~~ Finansinių priemonių rinkų įstatymu, ima nustatyto dydžio įmoką už reguliuojamus rinkos sandorius) iš esmės nėra sandoriai, kurie gali sukurti, pakeisti ar panaikinti šalių teises ir pareigas dėl vertybinių popierių ir todėl jiems PVM lengvata netaikoma.

Teikiame su vertybinių popierių (VP) sąskaitos atidarymu, aptarnavimu, VP prekyba ir saugojimu bei išvestinėmis finansinėmis priemonėmis susijusių paslaugų sąrašą (sąrašas nėra baigtinis):

Paslaugos pavadinimas	Argumentai	Finansinė (Taip)/ Nefinansinė (Ne)
1. VP atpirkimo (angl. repo) sandoris yra trumpalaikis finansavimo susitarimas, kuriame viena šalis parduoda vertybinius popierius ir įsipareigoja juos atpirkti vėliau, kita šalis perka vertybinius popierius ir įsipareigoja juos parduoti atgal, o skirtumas tarp pardavimo ir atpirkimo kainos yra palūkanų ekvivalentas. **Repo sandorio administravimo mokestis mokamas už sandorio organizavimą, vykdymą ir priežiūrą:** **• sandorio registravimą ir stebėseną;** **• parduodamų VP valdymą (užstato vertės skaičiavimą, maržą, vertės pokyčių stebėjimą, VP pakeitimo administravimą);** **• atsiskaitymų organizavimą (pinigų ir vertybinių popierių pervedimų koordinavimą, palūkanų skaičiavimą, sandorio užbaigimą);** **• rizikos valdymą (kontrahento rizikos vertinimą, rinkos rizikos stebėjimą, likvidumo rizikos kontrolę).**	**Sandoris gali pakeisti sandorio šalių ekonominę ir teisinę padėtį ir todėl laikomas finansinių paslaugų teikimo sandoriu.**	**Taip**
2. VP saugojimas.	**Tai nėra vien administracinio/techninio pobūdžio paslauga, nes apima ne tik sąskaitų tvarkymą, bet ir užtikrina nuosavybės teisės apsaugą bei tinkamą pajamų iš VP gavimą:** **• užtikrinama, kad VP yra tinkamai registruoti kliento vardu, apsaugoti nuo neteisėto disponavimo ir tvarkymo. Tai kuria teisinį tikrumą ir yra esminė paslaugos dalis.** **• stebimi esminiai įvykiai (palūkanų, dividendų mokėjimai, VP supirkimai ir pan.) ir atliekami būtini veiksmai, kad klientas gautų visą jam**	**Materialinių VP saugojimo paslaugos – Ne** **Nematerialinių VP saugojimo paslaugos - Taip**

	priklausančią finansinę naudą, pervedamos lėšos).	
3. VP sandorių registravimas: **• pagal standartinę banko sutartį - sandorio šalys užpildo ir pateikia banko pateiktą VP perleidimo sutartį ir bankas iš vienos sandorio šalies VP sąskaitos perkelia VP į kitos šalies VP sąskaitą;** **• nestandartinių VP sandorių registravimas – VP sandorių registravimas pagal sandorio šalių pateiktas VP perleidimo sutartis, įskaitant paveldėjimo būdu perleistų VP registravimą, bei kitų finansų tarpininkų pateiktą informaciją apie įvykusius sandorius.**	**Keičiama sandorio šalių teisinė ir ekonominė padėtis. Todėl visi VP registravimo sandoriai PVM tikslais laikomi finansiniais sandoriais.**	**Taip**
4. VP įkeitimas/ įkeitimo panaikinimas – laikinas disponavimo VP teisės apribojimas pagal pateiktus dokumentus (pvz., teismo sprendimus, antstolio raštus, finansavimo atveju – finansavimą suteikusių padalinių nurodymus).	**Įkeičiant/panaikinant įkeitimą keičiama sandorio šalių ekonominė ir teisinė padėtis (t. y. galimybė disponuoti VP). Todėl VP įkeitimas laikomas finansine paslauga.**	**Taip**
5. Dalyvavimas finansinių priemonių pasirašymuose ir siūlymuose - banko klientui pareiškus norą dalyvauti akciniuose įvykiuose (pvz., neprivalomame akcijų supirkime), klientas bankui nurodo (pateikia instrukciją), kokius veiksmus atlikti (pvz., supirkti ar parduoti akcijas), atitinkamai bankas įvykdo kliento nurodymą.	**Banko įvykdomas kliento nurodymas pakeičia sandorio šalių teisinę ir ekonominę padėtį, todėl paslauga laikoma finansine.**	**Taip**
6. Privalomi akciniai įvykiai – privalomai nurašomi VP, pvz., obligacijų išpirkimas.	**Keičiama sandorio šalių teisinė ir ekonominė padėtis, todėl paslauga finansinė.**	**Taip**
7. Kliento atstovavimas visuotiniame akcininkų susirinkime – banko klientui pareiškus norą dalyvauti užsienio įmonės akcininkų susirinkime (pvz., balsuoti už tam tikrus sprendimus), kliento sprendimai perduodami per banką (ir per visą saugotojų grandinę), ir tam yra pritaikomas mokestis klientui.	**Techninė paslauga, nekeičianti sandorio šalių finansinės ir ekonominės situacijos.**	**Ne**
8. Kliento atstovavimas balsavime elektroniniu būdu – banko klientui pačiam pareiškus norą dalyvauti užsienio įmonės akcininkų susirinkime, jam suteikiamas specialus kodas,	**Techninė paslauga, nekeičianti sandorio šalių teisinės ir ekonominės situacijos.**	**Ne**

įgalinantis prisijungti prie visuotinio akcininkų susirinkimo.		
9. VP biržos keitimas – kliento VP prekybos vietos keitimas (pvz., vienai biržai nutraukus prekybą tam tikrais VP, jie perkeliami į kitą biržą).	**Techninė paslauga, nekeičianti sandorio šalių teisinės ir ekonominės situacijos.**	**Ne**
10. Užsienio valstybei sumokėtų mokesčių susigrąžinimas – permokėtų mokesčių sugrąžinimas klientui (pvz., pagal DTT).	**Administracinė paslauga, nekeičianti sandorio šalių teisinės ir ekonominės situacijos.**	**Ne**
11. Asmeninė VP sąskaita CSD – atskiros asmeninės kliento sąskaitos centriniame vertybinių popierių depozitoriume atidarymas. Paprastai visi banko klientų VP yra saugomi vienoje banko VP sąskaitoje, tačiau klientui pageidaujant, atidaroma asmeninė centrinio vertybinių popierių depozitoriumo sąskaita konkrečiam klientui ir atitinkamai mokamas užmokestis už šios sąskaitos atidarymą, palaikymą ir administravimą.	**Šios paslaugos esmė nematerialių vertybinių popierių saugojimas. Tokia paslauga PVM tikslais laikoma finansine paslauga.**	**Taip**
12. VP sąskaitų tvarkytojo pakeitimas, kai VP pervedami iš vieno tarpininko pas kitą.	**Šios paslaugos iš esmės apima nematerialių vertybinių popierių saugojimą. Tokia paslauga PVM tikslais laikoma finansine paslauga.**	**Taip**
13. VP pervedimas tarp savų sąskaitų.	**Šios paslaugos iš esmės apima nematerialių vertybinių popierių saugojimą. Tokia paslauga PVM tikslais laikoma finansine paslauga.**	**Taip**
14. VP registravimo ir tvarkymo paslauga: **• įrašų atlikimas asmeninėse finansinių priemonių sąskaitose;** **• VP savininko prašymu išdavimas įrašų iš VP sąskaitos;** **• metinių ataskaitų, VP savininkų sąrašų pateikimas;** **• dokumentų, kurių pagrindu atlikti įrašai VP sąskaitose, saugojimas.**	**Ši paslauga yra kompleksinė, susidedanti iš keleto glaudžiai susijusių elementų, kurių pagrindinis - VP fiksavimas asmeninėse finansinių priemonių sąskaitose. Tokiu atveju PVM tikslais laikoma, kad teikiama VP fiksavimo asmeninėse finansinių priemonių sąskaitose paslauga, kuri kaip paslauga, susijusi su VP, PVM tikslais laikoma finansine paslauga.**	**Taip**
15. Dividendų paskirstymo ir jų išmokėjimo (pervedimo) akcininkams paslaugos, taip pat gyventojų pajamų	**Sandoris susideda iš keleto, glaudžiai susijusių, nesavarankiškų elementų ir**	**Taip**

arba pelno mokesčio apskaičiavimo bei pervedimo į biudžetą paslaugos, ataskaitų apie išmokėtus dividendus pateikimas emitentui bei konsultavimas dividendų mokėjimo klausimais.	**dėl to PVM tikslais laikoma, kad yra sudarytas vienas sandoris, kurio pagrindinis tikslas - išmokėti (pervesti) dividendus akcininkams bei pervesti mokesčius už akcininkus į biudžetą. Banko teikiamos dividendų išmokėjimo (pervedimo) akcininkams bei mokesčių į biudžetą pervedimo paslaugos PVM tikslais laikomos finansinėmis paslaugomis.**	

1 pavyzdys

Bankas su įmone pasirašo valiutos pasirinkimo sutartį (opcioną dėl valiutos kurso). Pagal šią sutartį įmonė įgyja teisę po 3 mėnesių pirkti 10 000 EUR už 9 400 USD (EUR ir USD kursas šiuo atveju 1:0,94000), o bankas gauna 3 procentų komisinį mokestį nuo sandorio sumos eurais arba ekvivalentinę sumą ~~litais~~ eurais. Šiuo atveju banko gauti komisiniai PVM neapmokestinami.

Sudarius tokį pasirinkimo sandorį, įmonė po 3 mėnesių neprivalo pirkti eurų, t. y. įmonė eurus pirks tik tokiu atveju, jei jai tai bus naudinga. Jeigu ateityje EUR ir USD kursas bus didesnis už aptartą sutartyje, pvz., 1:1,0000, įmonė pasinaudos pasirinkimo sandoriu ir 10 000 EUR pirks už 9400 USD. Jeigu EUR ir USD kursas bus mažesnis nei 1:0,94, įmonė gali nepasinaudoti pasirinkimo sandoriu.

2 pavyzdys

Akcinė bendrovė paveda finansų maklerio įmonei už atitinkamą atlygį prekiauti jos akcijomis vertybinių popierių biržoje. Šiuo atveju finansų maklerio įmonės gaunamas atlygis PVM neapmokestinamas.

3 pavyzdys

Investicijas valdanti bendrovė, veikianti Lietuvoje, parduoda savo įmonės X valdomas akcijas. Siekdama akcijas parduoti palankiausiomis sąlygomis naudojasi Anglijos įmonės teikiamomis paslaugomis, t. y. Anglijos įmonė ieško potencialių akcijų pirkėjų, teikia konsultacijas, susijusias su investavimu į akcijas, derasi dėl akcijų pardavimo sąlygų, atlygį (komisinius) gauna su sąlyga, kad jo surasti klientai pirks akcijas. Ar šios Anglijos įmonės teikiamos paslaugos apmokestinamos PVM?

Pateiktu atveju sandoris susideda iš keleto elementų: klientų paieškos, konsultavimo, derybų. Šie sandorį sudarantys elementai yra glaudžiai susiję ir ekonominiu požiūriu sudaro visumą, kurios išskaidymas būtų dirbtinio pobūdžio. Tokiu atveju PVM tikslais reikia nustatyti, kuris iš šių elementų yra pagrindinis ir taikyti šiam elementui nustatytą PVM tarifą. Pateiktu atveju ypač svarbu atskirti, ar pagrindinis sandorio elementas yra konsultavimas dėl investavimo į vertybinius popierius, ar - tarpininkavimas (įskaitant derybas) dėl vertybinių popierių įsigijimo, nes šiems elementams taikomos skirtingos apmokestinimo PVM taisyklės.

Nagrinėjamu atveju pagrindinis sandorio tikslas yra klientų paieška bei derybų su jais dėl akcijų įsigijimo vedimas. Tokiu atveju laikoma, kad pagrindinis sandorio elementas yra tarpininkavimas (įskaitant derybas), vykdant akcijų pardavimą. Tarpininkavimo (įskaitant derybas) akcijų pardavimo sandoryje paslaugos, vadovaujantis PVM įstatymo 28 straipsnio 5 ~~punkto~~ **dalies** nuostatomis, PVM neapmokestinamos.

4 pavyzdys

Finansų maklerio įmonė (toliau – FMĮ), veikdama kaip vertybinių popierių viešosios apyvartos tarpininkas, sudaro sutartį su klientu, kuria įsipareigoja surasti įmonės Y akcijų pardavėjus ir atstovauti klientą derybose su jais. Už suteiktas paslaugas FMĮ klientas sumoka 2 proc. nuo įmonės Y akcijų įsigijimo kainos. Ar FMĮ teikiamos paslaugos apmokestinamos PVM?

FMĮ klientui teikiamos atstovavimo derybose su akcijų pirkėjais paslaugos, kurių tikslas padaryti viską, kad klientas ir įmonė Y susitartų, kaip tarpininkavimo, parduodant vertybinius popierius, paslaugos PVM neapmokestinamos.

5 pavyzdys

Bankas pagal su akcinėmis bendrovėmis (toliau – emitentas) sudarytas sutartis teikia dividendų išmokėjimo / paskirstymo paslaugas, t. y. paskirsto emitento dividendams pervestas lėšas emitento akcininkams (apskaičiuoja ir išmoka emitento akcininkui priklausančius gauti dividendus už turimas emitento akcijas, apskaičiuoja kiekvienam akcininkui už gautinus dividendus priklausančias sumokėti gyventojų pajamų arba pelno mokesčius į valstybės biudžetą ir šias apskaičiuotas sumas perveda į valstybės biudžetą, pateikia emitentui ataskaitą apie išmokėtus dividendus, teikia konsultacijas dividendų mokėjimo ir vertybinių popierių sąskaitų tvarkymo klausimais, kiek tai susiję su dividendų išmokėjimu, ir pan.).

Ar šios banko teikiamos paslaugos gali būti laikomos paslaugomis, tiesiogiai susijusiomis su vertybinių popierių sandoriais?

Nagrinėjamu atveju sandoris susideda iš keleto paslaugų: dividendų paskirstymo ir jų išmokėjimo (pervedimo) akcininkams paslaugos, taip pat gyventojų pajamų arba pelno mokesčio apskaičiavimo bei pervedimo į biudžetą paslaugos, ataskaitų apie išmokėtus dividendus pateikimo emitentui bei konsultavimo dividendų mokėjimo ir vertybinių popierių sąskaitų tvarkymo klausimais (kiek tai susiję su dividendų išmokėjimu) paslaugos. Iš esmės šie elementai neturi atskiro savarankiško tikslo ir dėl to PVM tikslais laikoma, kad yra sudarytas vienas sandoris, kurio pagrindinis tikslas - išmokėti (pervesti) dividendus akcininkams bei pervesti mokesčius už akcininkus į biudžetą. Banko teikiamos dividendų išmokėjimo (pervedimo) akcininkams bei mokesčių į biudžetą pervedimo paslaugos laikomos finansinėmis paslaugomis ir PVM neapmokestinamos.

6 pavyzdys

Latvijos bankas A (toliau – tarpininkas) Lietuvos bankui B (toliau – bankas) teikia tokias paslaugas: savo sąskaita informuoja potencialius klientus apie galimybę prekiauti realiu laiku per platformą X (toliau – platforma) finansinėmis priemonėmis, suteikia pradinę informaciją apie per platformą siūlomas finansines priemones, susidomėjusius klientus identifikuoja pagal finansų įstaigų klientams nustatytus reikalavimus, ir jų duomenis perduoda bankui. Bankui papildomai patikrinus tarpininko pateiktą informaciją ir patvirtinus referuotą asmenį kaip klientą, su tokiu asmeniu sudaroma sutartis dėl prekybos platformoje. Tarpininkui mokamas atlygis (komisiniai) priklauso nuo referuotų klientų platformoje sudarytų finansinių sandorių vertės.

Ar tarpininko bankui teikiamos paslaugos apmokestinamos PVM?

Pateiktu atveju, kai tarpininkui mokamas atlygis (komisiniai) už bankui suteiktas paslaugas tiesiogiai priklauso nuo tarpininko surastų klientų platformoje sudarytų finansinių sandorių vertės, galima teigti, kad tarpininko bankui teikiamų paslaugų tikslas – surasti potencialius investuotojus (klientus), kurie prekiaus vertybiniais popieriais bei išvestinėmis finansinėmis priemonėmis per banko platformą. Tokios paslaugos PVM tikslais gali būti laikomos tarpininkavimo, sudarant vertybinių popierių ir (ar) išvestinių finansinių priemonių sandorius, paslaugomis, kurios vadovaujantis minėtomis PVM įstatymo 28 straipsnio 5 dalies nuostatomis, PVM neapmokestinamos.

7 pavyzdys

Bendrovė yra reguliuojamos rinkos operatorė. Bendrovė už atlygį teikia tokias paslaugas:

5) finansinių priemonių įtraukimas į Bendrovės prekybos sąrašus (mokama nustatyto dydžio įmoka);

6) finansinių priemonių kotiravimas (mokama metinė įmoka);

7) teisės dalyvauti Bendrovės X reguliuojamoje rinkoje suteikimas (imama metinė nario įmoka);

8) galimybių prekiauti reguliuojamoje rinkoje užtikrinimas (imama įmoka už reguliuojamus rinkos sandorius, Bendrovė ima 10 proc. nuo kiekvieno sandorio vertės);

Ar šios Bendrovės teikiamos paslaugos apmokestinamos PVM?

Finansinių priemonių įtraukimas į Bendrovės prekybos sąrašus ir kotiravimo paslaugos, remiantis Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymo nuostatomis, yra būtinos, kad biržos reguliuojamoje rinkoje vyktų akcijų prekyba ir dėl to šios paslaugos laikomos tiesiogiai su vertybinių popierių sandoriais susijusiomis paslaugomis, kurios pagal PVM įstatymo 28 straipsnio 5 dalies nuostatas PVM neapmokestinamos.

Teisės dalyvauti Bendrovės X reguliuojamoje rinkoje suteikimas (už kurią Bendrovei mokama metinė nario įmoka), taip pat galimybių prekiauti reguliuojamoje rinkoje užtikrinimas (už kurį Bendrovei mokama įmoka už reguliuojamus rinkos sandorius) iš esmės nėra sandoriai, kurie gali sukurti, pakeisti ar panaikinti šalių teises ir pareigas dėl vertybinių popierių ir todėl jiems PVM lengvata netaikoma.

Remiantis ESTT praktika byloje C-540/09 ***Skandinaviska Enskilda Banken***, tiesiogiai su vertybinių popierių ar finansinių priemonių sandoriais susijusiomis paslaugomis laikomos paslaugos, kurias kredito įstaiga už atlygį teikia akcijas išleisti ketinančiai bendrovei kaip finansinių priemonių išplatinimo garantiją, kuria kredito įstaiga įsipareigoja įsigyti per akcijų pasirašymo laikotarpį nepasirašytas akcijas.

8 pavyzdys

Bankas A su bendrove B pasirašė paslaugų teikimo sutartį, kurioje bankas už atlygį įsipareigojo bendrovei teikti finansinių priemonių išplatinimo garantijas, t. y. bankas įsipareigojo nupirkti šios bendrovės akcijas, kurios nebus pasirašytos per pasirašymo laikotarpį.

Ar banko A teikiama finansinių priemonių išplatinimo garantijos paslauga apmokestinamos PVM?

Ne, neapmokestinama. Ši paslauga, remiantis ESTT praktika byloje C-540/09 ***Skandinaviska Enskilda Banken*** laikoma finansine, su finansinių priemonių sandoriais susijusia paslauga.

5. ~~Tačiau~~ PVM lengvata netaikoma:

6) sandoriams dėl vertybinių popierių, patvirtinančių kokias nors teises į nekilnojamuosius pagal prigimtį daiktus (pvz., pajus, patvirtinantis teisę į statinį, **sandoriai dėl Nekilnojamojo turto investicinių fondų investicinių vienetų**);

7) sandoriams dėl vertybinių popierių (išskyrus tuos sandorius, kurie patvirtina nuosavybės teisę į investicinį auksą), patvirtinančių nuosavybės teisę į prekes, (tai įvairūs sandoriai dėl prekinių vertybinių popierių, pvz., konosamento);

8) sandoriams dėl vertybinių popierių, patvirtinančių teisę ar pareigą įsigyti ar perleisti vertybinius popierius, patvirtinančių nuosavybės teisę į prekes;

9) vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių saugojimo paslaugoms (PVM apmokestinamos tik materialinių vertybinių popierių saugojimo paslaugos);

10) vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių portfelio valdymo, konsultavimo investavimo į vertybinius popierius ir (arba) išvestines finansines priemones klausimais, taip pat vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių rinkos tyrimo paslaugoms (vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių portfelio valdymo paslaugas gali teikti įmonės, kurios pagal Finansinių priemonių rinkų įstatymą turi teisę teikti šias paslaugas (vertybinių popierių viešosios apyvartos tarpininkai - finansų maklerio įmonės bei komerciniai bankai

ir kt.); konsultavimo investavimo į vertybinius popierius ir (arba) išvestines finansines priemones klausimais ir vertybinių popierių ir (arba) išvestinių finansinių priemonių rinkos tyrimo paslaugas gali teikti vertybinių popierių viešosios apyvartos tarpininkai - finansų maklerio įmonės bei komerciniai bankai, taip pat kitos įmonės).

6. Asmenys, PVM mokėtojai, pirkimo ir (arba) importo PVM, **apskaičiuotą** už įsigytas ir (arba) importuotas prekes ir (arba) paslaugas, skirtas PVM neapmokestinamam paslaugų teikimui, neturi teisės traukti į PVM atskaitą (žr. **PVM įstatymo** 58 str**aipsnio** komentarą).

~~(PVMĮ 28 str. 5 dalies komentaras pakeistas ir papildytas pagal VMI prie FM 2015-01-21 raštą Nr. (18.2-31-2) RM-1109).~~

6. PVM neapmokestinamos investicinių kintamojo kapitalo bendrovių, uždaro tipo investicinių bendrovių, investicinių fondų ir pensijų fondų turto valdymo paslaugos.

Komentaras

1. **Direktyvos 2006/112/EB 135 straipsnio 1 dalies g punkte nustatyta, kad valstybės narės neapmokestina specialių investicinių fondų, kaip juos apibrėžia valstybės narės, valdymo paslaugų. Lietuva yra pasirinkusi PVM neapmokestinti investicinių kintamojo kapitalo, uždaro tipo investicinių bendrovių, investicinių fondų ir pensijų fondo valdymo paslaugų**.

Investicinių kintamojo kapitalo, uždaro tipo investicinių bendrovių, investicinių fondų veiklą ir valdymą reglamentuoja Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas, Lietuvos Respublikos informuotiesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas ir ~~Lietuvos Respublikos profesionaliems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų valdymo įmonių įstatymas~~ Lietuvos Respublikos alternatyviųjų kolektyvinio investavimo subjektų valdytojų įstatymas.

Pagal šių įstatymų nuostatas investicinių kintamojo kapitalo ar uždaro **ir atvirojo** tipo investicinių bendrovių (toliau – investicinių bendrovių) ir investicinio fondo valdymas gali būti perduotas valdymo įmonei. **Šių fondų valdymo paslaugos, kurias teikia valdymo įmonė (t. y., bendrovė, kurios pagrindinė veikla investicinių fondų ar investicinių bendrovių valdymas) PVM neapmokestinamos.**

2. Siekiant nustatyti, ar teikiamoms paslaugoms gali būti taikoma PVM įstatymo 28 staipsnio 6 dalyje nustatyta PVM lengvata, būtina įvertinti:

- ar investicinis fondas, kuriam teikiamos paslaugos, PVM tikslais laikomas specialiu investiciniu fondu, ir

- ar teikiamos paslaugos laikomos specialių investicinių fondų valdymo paslaugomis.

3. ESTT bylos C-363/05 *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust* sprendime nurodė, kad Šeštosios direktyvos 77/388 13 straipsnio B skirsnio d punkto 6 papunktis (atitinkamai Direktyvos 2006/112/EB 135 straipsnio 1 dalies g punktas) turi būti aiškinamas taip, jog jis valstybėms narėms suteikia diskreciją apibrėžti jų teritorijoje esančius fondus, kurie atitinka sąvoką „specialūs investiciniai fondai“ šioje nuostatoje numatyto atleidimo nuo mokesčio tikslais. Tačiau naudodamosi šia diskrecija valstybės narės turi nepažeisti minėtos nuostatos tikslo, kuris yra supaprastinti investuotojams investavimą į vertybinius popierius pasitelkiant investavimo subjektus, taip užtikrinant fiskalinio neutralumo principą renkant pridėtinės vertės mokestį, susijusį su specialių investicinių fondų, konkuruojančių su kitais specialiais investiciniais fondais (pavyzdžiui, fondais, kuriems taikoma Tarybos direktyva 85/611/EEB (atnaujinta Tarybos direktyva 2009/65/EB), toliau –- KIPVPS direktyva) valdymu (šie teiginiai taip pat grindžiami kita teismų praktika, ypač sprendimu **byloje C-593 *Staatssecretaris van Financiën,* 33 p.; C-424/11 *Wheels Common Investment Fund Trustees, 18 p.;. C-464/12, ATP PensionService, 42 p. ir kt.).***

Remiantis ESTT praktika jungtinėje byloje C-639/22–C-644/22 *Stichting BPL Pensioen ir Fiscale Eenheid Achmea BV,* specialiais investiciniais fondais turi būti laikomi fondai, kurie, nebūdami kolektyvinio investavimo subjektai, kaip jie suprantami pagal KIPVPS direktyvą,

vykdo tuos pačius sandorius kaip kolektyvinio investavimo subjektai ir arba bent jau turi panašių požymių, kad galėtų su jais konkuruoti. Tam, kad nustatyti, ar fondas PVM tikslais gali būti laikomas specialiu investiciniu fondu, kiekvienas fondas PVM tikslais turi būti vertinamas individualiai.

Remiantis ESTT praktika, fondas PVM tikslais gali būti laikomas specialiu investiciniu fondu, jeigu:

- **fondas yra „kolektyvinė investicija“, t. y. kelių investuotojų sujungimas, kai investuotojui priklauso fondo dalis, bet ne pati fondo investicija (C-44/11 *Deutsce Bank,* 33 p.; C-464/12 *Pensios Service,* 50 p.);**
- **fondas veikia rizikos paskirstymo principu, t. y. investicijų grąža priklauso nuo investicijų efektyvumo ir turėtojai prisiima riziką, susijusią su fondo valdymu (C-44/11 *Deutshe Bank, C-595/13 Fiscale Eenheid X,* 36 p ir kt.), be to, šio fondo dalyviams dėl jo investicijų tenkanti rizika turi būti panaši į kolektyvinio investavimo subjekto investicinių vienetų savininkų riziką, susijusią su jų deponuotu turtu (C-639/22–C-644/22 *Stichting BPL Pensioen ir Fiscale Eenheid Achmea BV*,.45 p.);**
- **fondui valstybė narė taiko specialią valstybės priežiūrą ((C-595/13 *Fiscale Eenheid X*, 40, 42, 48 p.);**
- **fondas, nebūdamas kolektyvinio investavimo subjektas, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 85/611, turi tokias pačias ypatybes kaip šie subjektai ir vykdo tokius pačius sandorius ar bent jau turi panašias ypatybes, kad galėtų su jais konkuruoti (C-424/11 *Wheels,* 24 p.; C-464/12 ATP *PensionService,* 47 p.; C-595/13 *Fiscale Eenheid* X, 47 p).**

1 pavyzdys

UAB „X“ teikia valdymo paslaugas investiciniams fondams ir investicinėms bendrovėms, veikiančioms pagal Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymą ir Lietuvos Respublikos informuotiesiems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų įstatymą. Ar šios UAB „X“ teikiamos investicinių fondų ir investicinių bendrovių valdymo paslaugos apmokestinamos PVM?

Vadovaujantis PVM įstatymo 28 straipsnio 6 dalies nuostatomis šios UAB „X“ teikiamos investicinių fondų ir investicinių bendrovių valdymo paslaugos PVM neapmokestinamos.

2 pavyzdys

Bendrovė, turinti komanditinės ūkinės bendrijos (toliau – KŪB), statusą įsteigė investicinį fondą, kuriam jokia speciali valstybės priežiūra netaikoma.

Ar KŪB įsteigto investicinis fondas PVM tikslais laikomas specialiu investiciniu fondu?

KŪB įsteigtas investicinis fondas, kuriam nėra taikoma speciali valstybės priežiūra, PVM tikslais nelaikomas specialiu investiciniu fondu.

~~2. Valdymo įmonė – bendrovė, kurios pagrindinė veikla investicinių fondų ar investicinių bendrovių valdymas.~~

~~3. Valdymo įmonės teikiamos valdymo paslaugos (įskaitant ir valdymo paslaugas, teikiamas pagal Lietuvos Respublikos profesionaliems investuotojams skirtų kolektyvinio investavimo subjektų valdymo įmonių įstatymą) investicinėms bendrovėms ar investiciniams fondams PVM neapmokestinamos.~~

1 pavyzdys

~~UAB, turinti priežiūros institucijos išduotą licenciją, profesionaliam investuotojui įmonei A teikia kolektyvinio investavimo subjektų (specialiųjų investicinių fondų ir investicinių bendrovių) valdymo paslaugas.~~

~~Ar šios UAB teikiamos valdymo paslaugos apmokestinamos PVM?~~

~~Šios UAB profesionaliam investuotojui – įmonei A teikiamos specialiųjų investicinių fondų ir investicinių bendrovių valdymo paslaugos PVM neapmokestinamos.~~

4. Remiantis ESTT praktika byloje C-169/04 *Abbey National,* investicinių fondų „valdymo" sąvoka apima administracinio investicinio fondų valdymo ir apskaitos paslaugas, suteiktas trečiojo asmens - valdytojo, jei jos sudaro atskirą bendrai įvertintą grupę ir yra būdingos ir esminės specialių investicinių fondų valdymui (t. y. tiesiogiai susijusios su fondo panaudojimu – investavimu į investavimo subjektų investicinius vienetus, sutarčių sudarymu, investicinių vienetų vertinimu, kainos nustatymu, investicinių vienetų ar akcijų registrų tvarkymu, apskaitos tvarkymu ir pan.). Pagal šio sprendimo 64 punktą, neskaitant investicijų valdymo paslaugų, valdymo sąvoka apima ir pačių kolektyvinio investavimo subjektų administravimą, taip kaip nurodyta iš dalies pakeistos Direktyvos 85/611 II priede, skiltyje „Administravimas", kurioje nurodytos funkcijų, būdingų kolektyvinio investavimo subjektams, nebaigtinis sąrašas (pvz., į šį sąrašą konsultavimo dėl vertybinių popierių investavimo paslaugos nėra įtrauktos, tačiau jos PVM tikslais laikomos investicinių fondų valdymo paslaugomis). Tačiau „valdymo" sąvoka neapima depozitoriumo funkcijoms priskiriamų paslaugų, taip pat paprasčiausių materialių ar techninių paslaugų (pvz,, informacinės sistemos įdiegimo paslaugų). Teisės naudotis programinės įrangos suteikimui Direktyvos 135 straipsnio 1 dalies g punkte numatytas neapmokestinimas PVM gali būti taikomas, jeigu teikiamos paslaugos yra laikomos būdingomis ir esminėmis specialių investicinių fondų valdymo veiklai, t. y. jeigu paslaugos yra neatsiejamai susijusios su valdymo bendrovei būdinga veikla (C-58/20 *K* ir C-59/20 *DBKAG*, 44 p.).

Remiantis ESTT praktika (byla C-231/19 *Blackrock,* 43 p.; C-169/04 *Abbey National,* 66 p.), specialių investicinių fondų valdymas apibrėžiamas pagal suteiktos paslaugos pobūdį, o ne pagal paslaugų teikėją ar paslaugų gavėją. Todėl PVM lengvata specialių investicinių fondų valdymo paslaugoms taikoma tiek kai investicinio fondo valdymo paslaugas teikia licencijuota valdymo įmonė, tiek kai tokias paslaugas teikia kiti asmenys.

Remiantis ESTT praktika C-275/11 *GfBk*, trečiojo asmens investicinei bendrovei, specialaus investicinio fondo valdytojai, suteiktos konsultavimo dėl vertybinių popierių investavimo paslaugos patenka į sąvoką „specialaus investicinio fondo valdymas" siekiant taikyti šioje nuostatoje numatytą atleidimą nuo mokesčio, net jei trečiasis asmuo neveikė pagal įgaliojimą. Taigi, PVM lengvata gali būti taikoma ir tuo atveju, kai valdymo paslaugas paslaugų teikėjas (trečiasis asmuo) teikia specialaus investicinio fondo valdytojui.

Pavyzdys

UAB A yra licencijuota valdymo įmonė, turinti teisę valdyti specialiuosius kolektyvinio investavimo subjektus. UAB A valdo specialųjį uždarojo tipo informuotiesiems investuotojams skirtą privataus kapitalo investicinį fondą (toliau – Fondas).

Siekdama užtikrinti kuo geresnį Fondo valdymą, UAB A sudarė paslaugų sutartį su UAB B, pagal kurią ji iš paslaugų teikėjo - UAB B įsigijo su Fondo valdymu susijusias paslaugas:

4) **strateginio vadovavimo sandoriams ir finansiniam rezultatui paslaugas, kurios apima sandorių paiešką, įgyvendinimą, stebėseną;**

5) **finansinių modelių vertinimo paslaugą, kuri apima potencialių, naujų ir esamų investicijų finansinių modelių peržiūrą, kritinį vertinimą bei rekomendacijos dėl įsigijimo ar pardavimo;**

6) **rinkos ir investicijų tyrimo paslaugas, apimančias galimų investicijų realizavimo scenarijų vertinimą ir rekomendacijų dėl realizavimo pateikimą.**

Ar UAB B teikiamos paslaugos apmokestinamos PVM?

UAB B teikiamos paslaugos yra būdingos ir esminės specialių investicinių fondų valdymui, t. y. jos yra tiesiogiai susijusios su Fondo panaudojimu – investavimu į investavimo subjektų investicinius vienetus, investicinių vienetų vertinimu ir pan. Todėl šios paslaugos PVM tikslais laikytinos specialiųjų investicinių fondų valdymo paslaugomis.

Remiantis ESTT praktika C-275/11 *GfBk*, PVM lengvata specialiųjų investicinių fondų valdymo paslaugoms gali būti taikoma ir tuo atveju, kai šios paslaugos teikiamos specialaus investicinio fondo valdytojui.

Atsižvelgiant į tai, UAB B teikiamos Fondo valdymo paslaugos UAB A, vadovaujantis PVM įstatymo 28 straipsnio 6 dalies nuostatomis, PVM neapmokestinamos.

~~4~~ 5. Pagal Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymą:

~~4~~**5**.1. Pensijų fondas - fiziniams asmenims, savanoriškai kaupiantiems pensijas bei mokantiems pensijų įmokas į pensijų fondą, bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausantis pensijų turtas, kurio valdymas perduotas pensijų fondo valdymo įmonei ir kuris investuojamas pagal to pensijų fondo taisykles.

4. 5.2. Verstis pensijų kaupimo veikla turi teisę uždaroji akcinė ar akcinė bendrovė, turinti nustatyta tvarka priežiūros institucijos išduotą licenciją. Teisę verstis pensijų kaupimo veikla taip pat turi valdymo įmonės, turinčios licenciją valdyti investicinius fondus ir investicines kintamojo kapitalo bendroves, išduotą pagal Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymą bei atitinkančios Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo nustatytus reikalavimus. Šių ūkio subjektų teikiamos pensijų fondų valdymo paslaugos PVM neapmokestinamos.

5. Asmenys, PVM mokėtojai, pirkimo ir (arba) importo PVM, **apskaičiuotą** už įsigytas ir (arba) importuotas prekes ir (arba) paslaugas, skirtas PVM neapmokestinamam paslaugų teikimui, neturi teisės traukti į PVM atskaitą (žr. **PVM įstatymo** 58 str**aipsnio** komentarą).

~~(6 dalies komentaras pakeistas ir papildytas pagal VMI prie FM 2015-07-30 raštą Nr. (18.2-31-2)-RM-16828).~~

7. Apmokestinamasis asmuo, teikiantis šio straipsnio 1–4 dalyse nurodytas paslaugas, turi teisę pasirinkti skaičiuoti PVM už šias paslaugas šio Įstatymo nustatyta tvarka, jeigu pirkėjas (klientas) yra apmokestinamasis asmuo PVM mokėtojas, išskyrus PVM mokėtoją, taikantį smulkiojo verslo schemą Lietuvoje, kaip jis suprantamas pagal šio Įstatymo 71^1 straipsnio 9 dalį, ir šis pasirinkimas galioja ne trumpiau kaip 24 mėnesius nuo pasirinkimo deklaravimo dienos visiems jo sudaromiems atitinkamiems sandoriams. Savo pasirinkimą apmokestinamasis asmuo privalo deklaruoti centrinio mokesčio administratoriaus nustatyta tvarka.

Komentaras

1. Apmokestinamasis asmuo, teikdamas komentuojamo straipsnio 1-4 dalyse nurodytas paslaugas PVM mokėtojui, kuris PVM įstatymo prasme laikomas *apmokestinamuoju asmeniu* (žr. **PVM įstatyto** 2 straipsnio 2 ir 38 dalies komentarą), **išskyrus PVM mokėtoją, taikantį smulkiojo verslo schemą Lietuvoje,** turi teisę pasirinkti, ar skaičiuoti teikiamų paslaugų PVM, ar ne (paslaugos teikėjas, norėdamas įsitikinti, kad paslaugas teikia apmokestinamajam asmeniui gali susitarti, kad šis jam pateiktų laisvos formos patvirtinimą). Šis pasirinkimas taikomas visoms PVM mokėtojo teikiamoms PVM įstatymo 28 straipsnio 1-4 dalyse nurodytoms paslaugoms ir galioja ne trumpiau kaip 24 mėnesius visiems jo sudaromiems atitinkamiems sandoriams. Savo pasirinkimą apmokestinamasis asmuo privalo deklaruoti apskrities valstybinei mokesčių inspekcijai. Pasirinkimo skaičiuoti pridėtinės vertės mokestį deklaravimo taisyklės nustatytos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos viršininko 2004 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. VA-26 „**Dėl pasirinkimo skaičiuoti pridėtinės vertės mokestį deklaravimo taisyklių patvirtinimo“** ~~(Žin.,2004, Nr. 37-1214).~~

Apmokestinamasis asmuo pranešimą apie savo pasirinkimą skaičiuoti / atšaukti PVM turi pateikti elektroniniu būdu prisijungus prie Valstybinės mokesčių inspekcijos autorizuotų elektroninių paslaugų teikimo portalo Mano VMI.

Pažymėtina, kad toks pasirinkimas taikomas tik šalies viduje vykdomiems finansinių paslaugų sandoriams. Tais atvejais, kai Lietuvos Respublikos apmokestinamasis asmuo teikia finansines paslaugas kitos valstybės narės apmokestinamiesiems asmenims arba apmokestinamųjų asmenų padaliniams, esantiems kitose valstybėse narėse ar už Europos Sąjungos ribų, tai tokių paslaugų apmokestinimo vieta nelaikoma Lietuva ir tokiais atvejais taikomos kitos valstybės nustatytos apmokestinimo PVM taisyklės.

2. PVM mokėtojas teisę pasirinkti, ar skaičiuoti teikiamų paslaugų PVM, ar ne, gali jei teikia tokias paslaugas:

~~1)~~ **2.1**. paskolų teikimo, taip pat suteiktos paskolos priežiūros paslaugas, jeigu šias paskolos priežiūros paslaugas vykdo tą paskolą suteikęs apmokestinamasis asmuo.

1 pavyzdys

Lizingo kompanija, PVM mokėtoja, su UAB „X“, kuri yra apmokestinamasis asmuo ir PVM mokėtoja, **netaikanti smulkiojo verslo schemos Lietuvoje,** sudarė naujo automobilio finansinės išperkamosios nuomos (lizingo) sutartį ir joje numatė, kad sumokėjus paskutinę įmoką automobilis pereis bendrovės nuosavybėn. Šiuo atveju laikoma, kad yra sudaryti du sandoriai: pagrindinis – automobilio tiekimo ir papildomas – paskolos suteikimo sandoris, kurio apmokestinamąją vertę sudaro nurodytosios palūkanos. Lizingo kompanija už automobilio įmokų dalį turi skaičiuoti taikant standartinį PVM tarifą. Kadangi lizingo kompanija sandorį sudarė su bendrove, kuri yra apmokestinamasis asmuo ir PVM mokėtoja, **netaikanti smulkiojo verslo schemos Lietuvoje,** todėl ji, skaičiuodama PVM už palūkanas, turi pasirinkimo teisę, t. y., ji gali pasirinkti, ar nuo palūkanų skaičiuoti PVM, ar ne. Šis pasirinkimas galioja ne trumpiau kaip 24 mėnesius visiems jos sudaromiems atitinkamiems sandoriams. Savo pasirinkimą apmokestinamasis asmuo privalo deklaruoti apskrities valstybinei mokesčių inspekcijai.

~~2)~~**2.2** finansinių garantijų ir laidavimų teikimo, taip pat suteiktos finansinės garantijos ar laidavimo priežiūros, jeigu ją vykdo tą garantiją ar laidavimą suteikęs apmokestinamasis asmuo, paslaugas (draudimo įmonių, bankų ar kitų kredito įstaigų tiesiogiai su prekių (išskyrus PVM neapmokestinamas prekes) eksportu susijusių finansinių garantijų ir laidavimų teikimo paslaugos apmokestinamos taikant 0 (nulinį) PVM tarifą , žr. 46 str. komentarą).

~~1~~ **2** pavyzdys

PVM mokėtojas UAB„X” suteikė 70 procentų garantiją bankui dėl akcinei bendrovei „Y”, kuri yra apmokestinamasis asmuo ir PVM mokėtoja, **netaikanti smulkiojo verslo schemos Lietuvoje,** teikiamos 7 mln. ~~litų~~ **eurų** paskolos žaliavoms, medžiagoms įsigyti. Už garantijos suteikimą UAB „X“ iš akcinės bendrovės „Y“ ima nustatyto dydžio atlyginimą. Kadangi garantija suteikta apmokestinamajam asmeniui, PVM mokėtojui, **netaikančiam smulkiojo verslo schemos Lietuvoje,** tai UAB „ X“ turi teisę pasirinkti, ar už garantijos suteikimo paslaugą skaičiuoti PVM, ar ne. Šis pasirinkimas galioja ne trumpiau kaip 24 mėnesius visiems jo sudaromiems atitinkamiems sandoriams. Savo pasirinkimą UAB „X” privalo deklaruoti apskrities valstybinei mokesčių inspekcijai.

~~2~~ **3** pavyzdys

UAB „X“, suteikusi akcinei bendrovei „Y“, kuri yra apmokestinamasis asmuo ir PVM mokėtoja, **taikanti smulkiojo verslo schemą Lietuvoje,** garantiją bankui dėl suteiktos paskolos, vykdo suteiktos garantijos priežiūros paslaugą. Šiuo atveju bendrovė, teikdama garantijos priežiūros paslaugą apmokestinamajam asmeniui, PVM mokėtojui, **taikančiam smulkiojo verslo schemą Lietuvoje, ne**turi teis~~ę~~**ės** pasirinkti~~, ar~~ už garantijos priežiūros paslaugą skaičiuoti PVM., ~~ar ne. Šis pasirinkimas galioja ne trumpiau kaip 24 mėnesius visiems jo sudaromiems atitinkamiems sandoriams. Savo pasirinkimą UAB „X” privalo deklaruoti apskrities valstybinei mokesčių inspekcijai.~~

~~3)~~ **2.3**. indėlių ir kitų grąžintinų lėšų priėmimo ir tvarkymo paslaugas, atsiskaitymų tarp bankų ir (arba) kitų kredito įstaigų įskaitymo (kliringo), taip pat kitas su atsiskaitymų organizavimu susijusias paslaugas, pinigų pervedimo, atsiskaitymo negrynaisiais pinigais organizavimo (įskaitant banko kortelių ir kitų mokėjimo priemonių išleidimo, jų turėtojų aptarnavimo paslaugas ir operacijų su jomis atlikimą), akredityvų išleidimo ir susijusias su jais operacijas, taip pat sandorius dėl skolų ir skolinių pasižadėjimų. Šios dalies nuostatos netaikomos skolų išieškojimo paslaugoms, taip pat finansuotojo paslaugoms, teikiamoms pagal faktoringo sutartį.

~~3~~ **4** pavyzdys

PVM mokėtojas bankas teikia apmokestinamajam asmeniui UAB „X", PVM mokėtojai, **netaikančiai smulkiojo verslo schemos Lietuvoje,** sąskaitų tvarkymo ir priežiūros paslaugas. Kadangi šias paslaugas bankas teikia apmokestinamajam asmeniui, PVM mokėtojui, **netaikančiam smulkiojo verslo schemos Lietuvoje,** tai jis turi teisę pasirinkti, ar už suteiktas sąskaitų tvarkymo ir priežiūros paslaugas skaičiuoti PVM, ar ne. Šis pasirinkimas galioja ne trumpiau kaip 24 mėnesius visiems jo sudaromiems atitinkamiems sandoriams. Savo pasirinkimą bankas privalo deklaruoti apskrities valstybinei mokesčių inspekcijai.

~~4)~~ **2.4.** sandorių dėl valiutos (įskaitant valiutų keitimą), taip pat grynųjų pinigų įmokų priėmimo ir išmokų išmokėjimo, pinigų tvarkymo ir kitas paslaugas, tiesiogiai susijusias su bet kokios valiutos banknotais ir monetomis.

~~4~~ **5** pavyzdys

PVM mokėtojas bankas **su** PVM mokėtoju~~i~~ fizini~~am~~**u** asmeniu~~i~~ (kuris PVM įstatymo prasme yra apmokestinamasis asmuo), **taikančiu smulkiojo verslo schemą Lietuvoje, sudarė valiutos keitimo sandorį**. ~~suteikė informaciją, reikalingą sandoriams dėl valiutos sudaryti.~~ Kadangi ~~informaciją~~ **valiutos keitimo sandorį** bankas ~~suteikė~~ **sudarė su** PVM mokėtoju~~i~~, **taikančiu smulkiojo verslo schemą Lietuvoje,** tai jis **ne**turi teis~~ę~~**ės pasirinkti šį sandorį apmokestinti PVM**. ~~, ar už informacijos suteikimą skaičiuoti PVM, ar ne. Šis pasirinkimas galioja ne trumpiau kaip 24 mėnesius visiems jo sudaromiems atitinkamiems sandoriams. Savo pasirinkimą apmokestinamasis asmuo privalo deklaruoti apskrities valstybinei mokesčių inspekcijai.~~

~~3. Pasirinkimas skaičiuoti PVM už PVM įstatymo 28 straipsnio 1-4 dalyse nurodytas finansines paslaugas, suteiktas neapmokestinamiesiems asmenims, PVM mokėtojams, pagal sutartis sudarytas iki 2007 12 01 galioja iki 2007 12 01 (t. y. iki 2007-11-13 Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 2, 3, 28, 31, 32, 40, 62, 80 straipsnių ir 2 priedo pakeitimo ir papildymo įstatymo Nr. X-1322 įsigaliojimo), o vėliau toks pasirinkimas negalioja.~~

~~1 pavyzdys~~

~~Bankas ,,A", PVM mokėtojas, pasirinkęs finansines paslaugas apmokestinti PVM, 2007 metų sausio mėnesį 5-iems metams sudarė paskolos sutartį su biudžetine įstaiga, PVM mokėtoja, kuri nėra apmokestinamasis asmuo. Kadangi bankas yra pasirinkęs finansines paslaugas apmokestinti PVM, iki 2007 m. lapkričio 30 d. šio banko teikiamos paslaugos minėtajai biudžetinei įstaigai yra PVM apmokestinamos.~~

~~Ar nuo 2007 metų gruodžio 1 dienos banko ,,A" gaunamos palūkanos už biudžetinei įstaigai suteiktą paskolą apmokestinamos PVM?~~

~~Ne, neapmokestinamos, nes nuo 2007 m. gruodžio 1 dienos įsigaliojo Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 2, 3, 28, 31, 32, 40, 62, 80 straipsnių ir 2 priedo pakeitimo ir papildymo įstatymas Nr. X-1322, pagal kurį pasirinkimo teisės skaičiuoti PVM ar neskaičiuoti nėra, kai paskolos suteikimo paslauga teikiama neapmokestinamajam asmeniui.~~

~~(Pakeista pagal VMI prie FM 2008-01-11 raštą Nr.(18.2-31-2) R-383)~~

~~**8. Detalų šio straipsnio 1-4 dalyse nurodytų paslaugų sąrašą nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija.**~~

~~***NETEKO GALIOS:***~~

~~***2025 06 26 įstatymu Nr.* XV-366 *(nuo 2026 01 01)***~~

8. Neteko galios 2025 06 26 įstatymu Nr. XV-366 (nuo 2026 01 01)

~~**Komentaras**~~

~~Detalus PVM neapmokestinamų finansinių paslaugų sąrašas patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2002 m. birželio 6 d. įsakymu Nr.157 „Dėl Pridėtinės vertės mokesčiu neapmokestinamų finansinių paslaugų, nurodytų Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 28 straipsnio 1- 4 dalyse, sąrašo patvirtinimo".~~

~~(PVM įstatymo 28 str. komentaras pakeistas ir papildytas VMI prie FM 2012-02-20 raštu Nr. (18.2-31-2) R- 1698).~~

8. Vien administracinio, fizinio, techninio ar panašaus pobūdžio paslaugų teikimas, nesukeliantis su šiame straipsnyje nurodytomis finansinėmis paslaugomis susijusio sandorio šalių teisinės ir finansinės padėties pokyčio, nelaikomas šiame straipsnyje nurodytų finansinių paslaugų, kurioms taikomos šio straipsnio 3–5 dalių nuostatos dėl neapmokestinimo PVM, teikimu.

Komentaras

PVM įstatymo 28 straipsnio 3– 5 dalyje nurodytoms finansinėms paslaugoms, t. y.:

1.1. indėlių ir kitų grąžintinų lėšų priėmimo ir tvarkymo paslaugoms, atsiskaitymų tarp bankų ir (arba) kitų kredito įstaigų įskaitymui (kliringui), taip pat kitoms su atsiskaitymų organizavimu susijusioms paslaugoms, pinigų pervedimui, atsiskaitymo negrynaisiais pinigais organizavimui (įskaitant mokėjimo kortelių ir kitų mokėjimo priemonių išleidimui, jų turėtojų aptarnavimo paslaugoms ir operacijų su jomis atlikimui), akredityvų išleidimui ir susijusioms su jais operacijoms, o taip pat sandoriams dėl skolų ir skolinių pasižadėjimų;

1.2. sandoriams dėl valiutos (įskaitant valiutų keitimą), taip pat grynųjų pinigų įmokų priėmimui ir išmokų išmokėjimui, pinigų tvarkymui ir kitoms paslaugoms, tiesiogiai susijusioms su bet kokios valiutos banknotais ir monetomis;

1.3. sandoriams dėl vertybinių popierių, išvestinių finansinių priemonių, taip pat tarpininkavimo nurodytuose sandoriuose ir kitoms tiesiogiai su nurodytaisiais sandoriais susijusioms paslaugomis (emisijos organizavimui, vykdymui, registravimui ir kt.),

nepriskiriamos paslaugos, jeigu jos yra vien administracinio, fizinio, techninio ar panašaus pobūdžio, nekeičiančios finansinio sandorio teisinės ar finansinės padėties (žr. PVM įstatymo 28 straipsnio 3-5 dalių komentarą).